

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK III 30. KW. 1952 1952
Nr. 16 (51)

Tylko do użytku służbowego

Do numeru 16/51 "WHZ - Informacje Polityczno-Gospodarcze

str.3, wiersz 11 od dołu, po słowie: "uprawy" wstawić: "ryżu"
str.14, wiersz 26 od góry, fragment zaczynający się na stro-
nicy 14, od słów: "Zgodnie z dyrektywami USA" a koń-
czący się na stronie 16, wiersz 27 od góry, na słowach:
"w przygotowaniach wojennych Wall Street", winien
mieć brzmienie następujące:

Zgodnie z dyrektywami USA, w Austrii tworzone są nowe przedsiębiorstwa, bezpośrednio lub pośrednio związane z produkcją zbrojeniową. Z kwoty 6,5 mlrd. szylingów odblokowanych przez USA ze "specjalnego konta", powstałego ze sprzedaży dostarczanych do Austrii marshallowskich towarów, /w okresie 1948-50/, ponad 4 mlrd szylingów zużytkowano na budowę przed-
siębiorstw o znaczeniu wojskowym; na ten sam cel w 1951 r. przewidziane było 1,7 mlrd szylingów. Wbrew powziętym zobowiązaniom, Amerykanie zachowali w swej strefie zbudowane przez hitlerowskich okupantów w podziemnych jaskiniach /niedaleko Linz/ zakłady lot-
nicze firmy Steyer-Daimler-Puch, zakłady lotnicze w mieście Hallein, oraz szereg wytwórni pocisków odrzu-
towych. We francuskiej strefie okupacyjnej przetrwa-
ła fabryka takich pocisków w Achensee, zakłady lot-
nicze Dormiera w rejonie Bregenz i także zakłady w mieście Kematen, wraz z ich podziemnymi oddziałami. W brytyjskiej strefie okupacyjnej rozbudowano znacz-
nie laboratorium badawcze budowy silników dla celów wojskowych oraz powiększoną fabryki broni w Aflenz i Tondorf.

Największe przedsiębiorstwa austriackie dostar-
czające do krajów bloku atlantyckiego surowce do pro-
dukcji zbrojeniowej, powiększyły swą wytwórczość. Zjednoczone zakłady stalowe w Linz znacznie podniosły produkcję stali pancernej, a w zakładach Buehler w Kapfenberg przystąpiono do produkcji luf armatnich, karabinów maszynowych i zwykłych oraz części do czoł-
gów. W 1951 r. zakończono pierwszy etap budowy dużej siłowni wodnej w Kaprun /prowincja Salzburg/. Cała energia elektryczna wytwarzana tam przeznaczona jest na zaopatrzenie przemysłu zbrojeniowego w Austrii i Trizonii oraz dla elektryfikacji kolei o znaczeniu strategicznym. Ostatnio zbudowano zakłady chemiczne o znaczeniu wojskowym w Kapfenberg, walcownię alumi-
nium w Ranshofen, powiększono wytwórnię chemiczne w Linzu, Lentzing i w szeregu innych miast.

Trudności austriackiego przemysłu ujawniają się m.in. w postaci braku dewiz na zakup potrzebnych temu przemysłowi maszyn i instrumentów. W ostatnim okresie produkcja maszyn zaczęła się kurczyć i nastą-
piły masowe zwolnienia robotników. "Oesterreichische Volksstimme" pisze, że dziesiątki tysięcy osób utraci-
ło pracę całkowicie, a inne dziesiątki tysięcy pracu-

ją po parę dni w tygodniu. Jednocześnie wzrasta obciążenie podatkowe mas pracujących Austrii.

Zastój i upadek przemysłu tekstylnego, skórzanego i innych licznych gałęzi pokojowej produkcji austriackiej wywołany jest spadkiem siły nabywczej szerokich warstw ludności oraz zalewaniem rynku towarami amerykańskimi i brakiem surowców. W dodatku na wyraźny rozkaz amerykański zamykane są różne fabryki i masowo zwalniani robotnicy. BIKI podaje, że w celu zwiększenia dostaw produktów austriackiego przemysłu hutniczego dla przemysłu zbrojeniowego Trizonii, Amerykanie polecili "kompetentnym" ministrom austriackim zmniejszenie w roku bieżącym o 25% w porównaniu z zeszłym rokiem dostaw surówki i walcówki na potrzeby rynku wewnętrznego. Tym sposobem austriackie władze spadają do roli narzędzia w przygotowaniach wojennych Wall Street.

Gospodarka rolna Austrii znajduje się w specjalnie ciężkim położeniu. Świadczy o tym szczególnie przeprowadzony w zeszłym roku spis, który wykazał, że obietnica rządzących kół Austrii "stopniowego" i "pokojowego" przekształcania dawnych warunków władania ziemią, okazała się poprostu oszustwem: w gospodarce rolnej dominują nadal obszarnicy i kułacy. Gospodarstwa obszarnicze i kułackie o powierzchni ponad 100 ha stanowią 1,4% wszystkich gospodarstw rolnych Austrii; dysponują one 45% całej ziemi uprawnej, podczas gdy drobne gospodarstwa chłopskie o powierzchni poniżej 5 ha stanowią 48,0% wszystkich gospodarstw rolnych, a dysponują tylko 6% powierzchni uprawnej.

Areał i zbiory w Austrii dalekie są jeszcze od osiągnięcia poziomu przedwojennego:

A - areał średnio 1934/35 - 1937/38 w ha

B - areał 1949/50 w ha

C - zbiór średnio 1934/35 - 1937/38 w tonach

D - zbiór 1949/50 w tonach

	A	B	C	D
pszenica	250.000	217.600	417.000	383.900
żyto	367.100	249.400	539.000	387.700
jęczmień	163.200	133.600	287.000	229.900
owies	288.500	208.200	438.000	222.600
kukurydza	66.300	58.600	169.000	119.900
ziemniaki	206.700	183.800	2844.000	2547.700
buraki cukrowe	43.000	29.200	1126.000	845.000

Według tymczasowych danych, zbiór pszenicy i żyta w 1951 roku wyniósł tylko 739.000 ton, czyli mniej niż w 1950 roku. Zbiory wszystkich najważniejszych kultur rolnych także były znacznie niższe w zeszłym roku w porównaniu z poziomem przedwojennym. Według doniesień prasy austriackiej, w zachodnich częściach kraju odbiera się chłopom tysiące hektarów urodzajnej ziemi, pod budowę urządzeń wojskowych.

Pogłowie bydła rogatego i nierogacizny, mające największe znaczenie dla gospodarki hodowlanej Austrii, jest także o wiele mniejsze niż w latach przedwojennych.

Z każdym rokiem pogarszają się warunki rozwoju gospodarki rolnej w wyniku wycinania lasów powodującego wysychanie rzek, podmywanie gleby i katastrofalne powodzie. Lasy austriackie silnie przetrzebione w latach wojennych, są ostatnio rabunkowo wyrąbywane, co tłumaczy się olbrzymimi zyskami osiąganymi przez austriackich eksporterów drewna, papieru i celulozy przy wywozie do krajów bloku atlantyckiego. W roku 1946 przygotowano do sprzedaży 6,9 mln m³ drewna, a w 1950 roku - już 9,5 mln m³. Ilości te przekraczają znacznie naturalny przyrost drzewostanu. Eksport tego drewna iglastego z Austrii - w 1937 roku wynoszący 60.000 ton miesięcznie - w 1950 podniósł się do 97.000 ton, a w pierwszym półroczu 1951 r. do 120.000 ton miesięcznie. Na rok bieżący przygotowano na sprzedaż 8.500.000 metrów sześciennych drzewa"

str.20,wiersz 26 od góry, zamiast: "ceny" winno być: "co do".

str.25,wiersz 8 od dołu, po słowie: "odszkodowanie" wstawić: "za"

str.29,wiersz 7 od dołu, zamiast:"chrom" winno być: "ruda chromowa"

str.32,wiersz 13 od góry, zamiast: "osłabiło" winno być: "osłabiłoby"

str.36,wiersz 20 od góry, zamiast: "przy wyjęciu" winno być:"przyjęcia".

str.38,wiersz 4 od góry: zamiast: "chcą" winno być: "chcąc"

str.40,wiersz 8 od dołu, brak tytułu: "Europejska Unia Płatnicza"

str.41,wiersz 16 od dołu, zamiast:"dopływ" winno być:"odpływ"

str.58,wiersz 7 od góry: zamiast: "tekstyli" winno być: "tkaniny"

str.59,Tytuł tabelki odnosi się tylko do 3-ch ostatnich rubryk, w pierwszej rubryce zaś po słowie:"Wydobycie" wstawić: "paliw płynnych".

str.61,wiersz 17 od dołu, zamiast: "ma" winno być: "miała"

str.62,mylnie podana numeracja stron: strona 62 winna nosić numerację 63 a strona 63 winna nosić numerację 62 - podobnie w dolnej paginacji numeracja III-A/201 winna nosić numerację III-A/202 a strona III-A/202 winna nosić numerację III-A/201

str.62 /dotychczasowa/, wiersz 8 od góry, zamiast: "w" winno być:"do"

str.62 /dotychczasowa/, wiersz 9 od góry, po słowie: "wobec 5,7" wstawić: "mln koron"

str.62 /dotychczasowa/, wiersz 10 od góry, po słowie: "wobec 18,3" wstawić: "mln"

- str.64, wiersz 13 od dołu, po cyfrze: "10.000" wstawić:"t"
- str.64, w ostatnim wierszu skreślić tytuł: "Szwecja-Wenezuela"
- str.71, wiersz 24 od góry, zamiast:"zniesieniu" winno być:
"wprowadzeniu"
- str.73, wiersz 1 od góry, po słowie: "zawarł" wstawić:
"układy"
- str.75, wiersz 5 od góry, zamiast: "w Anglii" winno być:
"w Angoli"
- str.77, wiersz 22 od góry, skreślić słowo: "Tanganika"
- str.1 zał. wiersz 10 od dołu, po słowie:"między" wstawić:
"różnymi"
- str.1 zał. wiersz 9 od dołu, zamiast: "z rozszerzeniem"
winno być: "rozmieszczeniem"
- str.1 zał. końcowe zdanie, stanowiące cytat, ująć w cudzy-
słów.
- str.2 zał. wiersz 15 od góry; zamiast: "socjalistycznego"
winno być: "komunistycznego"
- str.4 zał. wiersz 18 od góry, po słowie:"rozwój" wstawić:
"na tych obszarach"
- str.4 zał wiersz 5 od dołu, po słowie: "opałowego" wsta-
wić:"tego okręgu"
- str.5 zał. wiersz 22 od góry, zamiast: "krajów" winno być:
"krajowego"
- str.6 zał. wiersz 8 od dołu, zamiast:"kazowskiej" winno być:
"kachowskiej"
- str.7 zał. wiersz 20 od dołu, po słowie: "tego" wstawić:
"olbrzymiego"
- str.7 zał. wiersz 1 od dołu, po słowie:"zbóż" wstawić:"nie"
- str.8 zał. wiersz 18 od dołu, skreślić: "i"
- str.8 zał. wiersz 16 od dołu, zamiast: "1.700.000 ha"
winno być: "1.770.000 ha"
- str.8 zał. wiersz 5 od dołu, zamiast: "tostowski" winno
być: "rostowski"
- str.10zał. wiersz 26 od góry, skreślić słowo: "ochronnym"
a po słowie: "lasów" wstawić: "ochronnych"
- str.10zał. wiersz 11 od góry, przy cyfrach: "30-35" skre-
ślić:znak: "%"
- str.12zał. wiersz 19 od góry, po słowie:"ale" wstawić:
"niektóre"
- str.12zał. wiersz 13 od dołu, zamiast:"przywieziona" winno
być: "przewożona"
- str.13zał. wiersz 9 od góry, po słowie: "ciepłe" wstawić:
"zimy"
- str.13zał. wiersz 5 od dołu, po słowie:"wraz z" wstawić:"już"
- str.14zał. wiersz 7 od góry, zamiast:"basu" winno być:"basenu"
- str.14zał. wiersz 12 od góry, zamiast:"łączy" winno być:
"włączy"
- str.14zał. wiersz 18 od góry, zamiast:"krajowe" winno być:
"kolejowe"
- str.14zał. wiersz 21 od góry,zamiast:"zmodernizowane"
winno być: "zmeliorowane"
- str.14zał. wiersz 8 od dołu, zamiast:"wskazują" winno być:
"skazujących".

S P I S R Z E C Z Y

/ważniejsze informacje/

I	POLITYKA GOSPODARCZA	str.
	Związek Radziecki Nowe sukcesy gospodarki socjalistycznej	1
	ALBANIA Rozwoj przemysłu naftowego	3
	CHINSKA REPUBLIKA LUDOWA Sukcesy przemysłu Chin Południowo_Wschodnich	4
	RUMUNSKA REPUBLIKA LUDOWA Budżet na 1952 rok	7
	VIETNAŃSKA REP.LUDOWO-DEMOKRAT. Plany rozwoju gospodarczego	9
	AUSTRIA Sytuacja gospodarcza	12
	BELGIA Sytuacja gospodarcza	17
	FRANCJA Sytuacja gospodarcza	20
	JUGOSŁAWIA Sytuacja gospodarcza	24
	SZWECJA Sytuacja gospodarcza	27
	WIELKA BRYTANIA Sytuacja gospodarcza	30
	WŁOCHY Sytuacja gospodarcza	33
	AUSTRALIA Handel zagraniczny	41
	EGIPT Handel zagraniczny	43
	JAPONIA Handel zagraniczny	45
	KANADA Sytuacja gospodarcza	46
	STANY ZJEDNOCZONE Sytuacja gospodarcza	52
	WENEZUELA Sytuacja gospodarcza	59
II	UMOWY HANDLOWE I PŁATNICZE	61
III	REGLEMENTACJA OBRÓTOW HANDLOWYCH	67
IV	C I A	75

Z A Ł A C Z N I K I

Wielkie budowle komunizmu a rozmieszczenie sił wytwórczych w ZSRR

Handlu Redakcja i administracja:

Polska Izba Zagranicznego, Warszawa, ul. Hoża Nr.35 tel.8-98-90

POLITYKA GOSPODARCZA

Kraje Obozu pokoju

ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Nowe sukcesy gospodarki socjalistycznej

Opublikowany w drugiej połowie kwietnia komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego przy Radzie Ministrów ZSRR o wynikach wykonania Narodowego Planu Gospodarczego ZSRR w I kwartale 1952 r. wskazuje na dalszy olbrzymi krok naprzód, osiągnięty przez przemysł radziecki, stanowiący podstawę całej gospodarki narodowej. W I kwartale 1952 roku plan produkcji przemysłowej został wykonany w 100,4%. Produkcja ogólna całego przemysłu Związku Radzieckiego w tym okresie w porównaniu z I kwartałem 1951 r. wzrosła o 16%.

Jak stwierdza dziennik "Prawda" jedną z ważniejszych cech przemysłu radzieckiego na obecnym etapie rozwojowym jest coraz większe polepszanie wskaźników jakościowych.

Z roku na rok przedsiębiorstwa radzieckie zaopatrywane są w najbardziej przodujące i udoskonalone urządzenia techniczne a kadry uzupełniane są wykwalifikowanymi robotnikami, inżynierami i technikami. Wszystko to zapewnia wzrost wydajności pracy, stałe powiększanie produkcji, podnoszenie jej jakości i obniżanie kosztów własnych.

Pracownicy socjalistycznej gospodarki rolnej osiągnęli nowe sukcesy. Kołchozy, s. chozy i stacje maszynowo-traktorowe przystąpiły już do wiosennych prac w polu, będąc jeszcze lepiej niż w ubiegłych latach przygotowani i zaopatrzeni w sprzęt techniczny.

Jak podaje komunikat, przy końcu I kwartału pogłowie bydła znacznie się zwiększyło w porównaniu z poprzednim kwartałem ub. roku.

Na skutek stale postępujących osiągnięć w przemyśle i rolnictwie wzrasta również stopa życiowa mas pracujących. W I kwartale b.r. przekroczony został plan obrotów handlu detalicznego. Wyniki osiągnięte w roku 1951 w dziedzinie przemysłu i produkcji rolnej, podniesienie wydajności pracy i obniżenie kosztów własnych produkcji, stworzyły warunki dla przeprowadzenia w dniu pierwszego kwietnia 1952 r. nowej - już piątej z rzędu - obniżki państwowych cen detalicznych artykułów żywnościowych pierwszej potrzeby. Nowe sukcesy w rozwoju gospodarki radzieckiej - stwierdza "Prawda" - są dobitnym świadectwem wyższości ustroju socjalistycznego nad ustrojem kapitalistycznym.

Sukcesy energetyki

Już w roku 1949 osiągnięto w Związku Radzieckim przedwojenny poziom produkcji energii elektrycznej. W końcu 1950 roku poziom ten przekroczono o 87%. Zadania przewidziane przez powojenną pięciolatkę na rok 1950 zostało tym samym wykonane w 110%.

Budownictwo energetyczne w ZSRR przebiega w niebywale szybkim tempie i na wysokim poziomie technicznym, zarówno jeśli chodzi o organizację robót, jak i jakość zainstalowanych w nowych elektrowniach urządzeń produkcji krajowej.

Prowizoryczny bilans 1951 r. mówi o wielkich sukcesach w dziedzinie elektryfikacji ZSRR. W roku 1951 wyprodukowano 104 mld kWh energii elektrycznej, t.j. więcej, niż w Anglii i Francji razem wziętych: w roku tym produkcja energii elektrycznej w ZSRR wzrosła o 13 mld kWh w porównaniu z poziomem roku poprzedniego. Jest to 7 razy więcej, niż wynosiła cała produkcja energii elektrycznej w Rosji przedrewolucyjnej.

Łączna moc uruchomionych w roku 1951 nowych elektrowni i agregatów sięga 3 mln kW.

Po wojnie w szczególnie szybkim tempie rozwinęło się budownictwo hydroenergetyczne. ZSRR posiada niewyczerpane wprost naturalne zasoby energii wodnej; obecnie buduje się elektrownie na wielu rzekach ZSRR, m.inn. gigantyczne konstrukcje na wielkich arteriach wodnych: na Wołdze, Donie, Dnieprze i Amu-Darii.

Te gigantyczne obiekty stanowić będą klasyczny wzór radzieckiego budownictwa energetycznego, uwzględniającego w ramach jednolitego planu różnorodne potrzeby gospodarki narodowej. Celem każdej radzieckiej elektrowni wodnej jest nie tylko produkcja taniej energii elektrycznej, lecz i szereg innych zadań, pozostających w związku z ulepszeniem żeglugi na danej rzece, nawodnieniem olbrzymich obszarów, elektryfikacją rolnictwa i rozmieszczeniem przedsiębiorstw przemysłowych, w których poszczególne etapy produkcji będą dokonywane przy pomocy elektryczności.

Nad brzegami Wołgi, Dniepru i Amu-Darii rozwijają się prace przygotowawcze, których tempo pozwala spodziewać się, że nowe elektrownie oddane zostaną do użytku najpóźniej w ustalonych przez rząd terminach, a mianowicie: elektrownia Kujbyszewska - w r. 1951, Stalingradzka i Kachowska - w 1956 r., siłownia na Głównym Kanale Turkmeńskim w 1957 roku. Dobiega końca budowa kanału Wołga-Don oraz Cymlańskiego węża wodnego; oba te obiekty uruchomione zostaną wiosną w r. 1952.

144
Ze 5-6 /dzięki uruchomieniu wspomnianych elektrowni moc gospodarki energetycznej ZSRR wzbogaci się o 4,22 mln kW energii, a roczna produkcja energii wzrośnie o 22,5 mld kWh.

Radzieckie budownictwo nie ogranicza się jednak do tych olbrzymich robót. Należy wspomnieć, że na Wołdze buduje się

również potężną gorkowską elektrownię wodną; dziesiątki wielkich siłowni wodnych wznosi się na Kaukazie, w Azji Środkowej, na Syberii. Jednocześnie buduje się setki średnich i małych elektrowni wodnych; jakkolwiek są to obiekty o znaczeniu lokalnym, które zaspakajają jedynie potrzeby miejscowe rolnictwa, to jednak zwiększają one w znacznym stopniu łączną moc elektrowni ZSRR.

W ogólnym bilansie energetycznym ZSRR udział elektrowni wodnych będzie wzrastał z każdym rokiem.

A L B A N I A

Rozwój przemysłu naftowego

Do chwili oswobodzenia Albanii, jej pokłady ropy naftowej i inne bogactwa naturalne były w sposób rabunkowy eksploatowane przez obce monopole imperialistyczne - włoskie, francuskie, angielskie.

W wyzwolonej Albanii bogactwa naturalne stanowią własność ludu i eksploatacja ich służy rozwojowi gospodarki narodowej. Przemysł naftowy - najważniejsza i największa gałąź przemysłowa stale się rozwija. Zwiększa się wydobywanie ropy naftowej, prowadzi się poszukiwania nowych złóż i wiercenia nowych szybów.

W roku 1952 zamierza się zwiększyć wydobywanie ropy naftowej w porównaniu z r. 1951 o 42,5%, produkcję zaś smoły bitumicznej o 29%. W przemyśle naftowym wzrasta budownictwo inwestycyjne, na które w roku bieżącym wyasygnowano o 36% więcej środków niż w roku 1951. Prace poszukiwawcze powinny w roku bieżącym wzrosnąć o 15,5 razy w porównaniu z r. 1950 i o 18,5% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Nowa łuszczarnia ryżu.

Według doniesień Albańskiej Agencji Telegraficznej, ostatnio ukończono w mieście Viora budowę łuszczarni ryżu, która jest najnowocześniejszym zakładem tego typu w Albanii. W porównaniu z r. 1939 powierzchnia uprawy zwiększyła się w r. 1951 prawie pięciokrotnie, a po wykonaniu planu pięciokrotnego wzrośnie nawet dziesięciokrotnie.

Rozwój handlu

Handel państwowy i spółdzielczy obejmuje obecnie 81% obrotów handlowych kraju. W roku bieżącym na rynek będzie rzuconych między innymi o 20% więcej tłuszczów niż w roku 1951 o 39% więcej cukru, o 13% więcej tkanin bawełnianych i o 6% więcej obuwia.

W porównaniu z rokiem 1950 wielkość obrotów /wagowo/ zwiększyła się w roku ubiegłym o 8%, a w roku bieżącym wzrośnie ona w porównaniu z r. 1951 o co najmniej 12%.

BUŁGARSKA REPUBLIKA LUDOWA

Sukcesy przemysłu spożywczego

Bułgarski przemysł spożywczy przekształcił się w okresie władzy ludowej w jedną z przodujących gałęzi gospodarki narodowej, wyposażoną w nowoczesny sprzęt techniczny.

W roku 1951 przedsiębiorstwa Ministerstwa Przemysłu Spożywczego wykonały swój plan produkcyjny w 102,5%. W porównaniu z r.1950 wielkość produkcji zwiększyła się prawie o 24%.

W r.1951 przemysł spożywczy wyprodukował o 42.200 ton więcej cukru niż w r.1950, o 10.000 ton ryżu, o 7.300 ton maku, o 15.200 ton olejów roślinnych. Doskonale rozwijały się również nowe gałęzie przemysłu spożywczego. Rozpoczęto produkcję glukozy krystalicznej, rozmaitych olejów, spirytusu leczniczego itd.

W bieżącym roku przewiduje się dalszy wzrost przemysłu spożywczego. Buduje się szereg nowych fabryk i zakładów przetwórczych, w tym kombinat konserw mięsnych i rybnych.

Powiększenie plantacji róż

Bulgaria oddawna słynęła z produkcji olejku różanego - najważniejszego artykułu dla przemysłu perfumeryjnego. Olejek różany przez szereg lat był podstawą pozycji eksportu bułgarskiego. W czasie okupacji hitlerowskiej plantacje róż były barbarzyńsko niszczone; sadzono tam kartofle i siano żyto.

Już od pierwszych dni po oswobodzeniu Bułgarii zwrócono szczególną uwagę na odbudowę plantacji róż. Rząd wyasygnował wielkie sumy, dzięki czemu w kraju odbudowano już znaczną część tych plantacji. W r.1952 powierzchnia plantacji róż wzrosła w porównaniu z rokiem ubiegłym o 25%. W samych tylko powiatach kazańskim i karłowskim - podstawowych ośrodkach hodowli róż - powierzchnia plantacji zwiększyła się w roku bieżącym o 200 ha.

CHIŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Sukcesy przemysłu Chin Północno-Wschodnich

Dzięki masowemu ruchowi patriotycznemu o zwiększenie produkcji przemysłowej i oszczędności, robotnicy i pracownicy przedsiębiorstw przemysłowych i kopalń w Chinach Północno-Wschodnich osiągnęli w roku 1951 wspaniałe sukcesy produkcyjne.

Ogólna produkcja przemysłowa przedsiębiorstw o znaczeniu ogólnopństwowym i miejscowym zwiększyła się w r.1951

o 24,8% w porównaniu z r.1950 wynosząc 115,3% planu. Według danych tymczasowych zdolność produkcyjna przedsiębiorstw mających znaczenie ogólnopaństwowe zwiększyła się o 31% w porównaniu z r.1950. Zwiększyła się również produkcja o znaczeniu miejscowym. Udział całego przemysłu w gospodarce narodowej Chin Północno-Wschodnich wzrósł z 35% w 1949 r. do 52% w roku 1951. Produkcja licznych gałęzi przemysłu ciężkiego i lekkiego jak na przykład budowy maszyn, elektrotechnicznego, włókienniczego, szklanego i innych przekroczyła poziom r.1943, który był rokiem największej produkcji przemysłowej.

Szybko zwiększa się wydajność pracy robotników, np. w roku 1951 przeciętna wydajność pracy robotnika w Chinach Północno-Wschodnich przekroczyła poziom r.1943 o 42%. Szczególnie poważnie zwiększyła się wydajność pracy w kopalniach węgla, gdzie w porównaniu z r.1943 wzrosła ona o 123%. Rozwój przemysłu i zwiększenie wydajności pracy spowodowały wzrost płac robotników i urzędników.

Wielkie są osiągnięcia chłopów w rejonie Port-Artur-Dalnij. W roku 1951 wartość ogólnej produkcji przedsiębiorstw mających znaczenie ogólnopaństwowe i miejscowe w tym rejonie osiągnęła poziom z r.1943 i była o 46% wyższa niż w roku 1950. Produkcja rolnicza przekroczyła najwyższy poziom przedwojenny, w porównaniu zaś z r.1950 zwiększyła się o 38%. Połowy ryb w 1951 r. były o 24,5% większe niż w r.1950. Stale wzrasta zdolność nabywcza ludności tego rejonu. Obroty państwowych organizacji handlowych w r.1951 zwiększyły się w porównaniu z 1950 r. o 314% a obroty spółdzielni o 86,2%.

Rok rekordowych zbiorów

Według doniesień agencji Sinhua w roku bieżącym Chińska Republika Ludowa oczekuje największych zbiorów, jakie kiedykolwiek zostały osiągnięte w Chinach. Produkcja rolna, która bardzo cierpiała na skutek działań wojennych uległa w roku ubiegłym znacznej poprawie. Już w roku 1951 zbiory pszenicy wyniosły 92,8% najwyższego poziomu przedwojennego.

W roku bieżącym Chiny Wschodnie /dawna Mandżuria/ wyprodukują 20 mln ton pszenicy czyli o prawie 7 mln ton więcej niż w r.1949 - pierwszym roku po oswobodzeniu. W porównaniu z r.1951 Chiny Północne zwiększą produkcję o ca 4 mln i w ten sposób osiągną wyższe niż kiedykolwiek dotychczas zbiory.

Zbiory bawełny były już w r.1951 o 33% wyższe niż w najlepszym roku przed wojną. Przypuszczać należy, że w tym roku przewyższą one najwyższe zbiory przedwojenne o 50%.

Te niezwykle sukcesy rolnictwa możliwe będą przede wszystkim dzięki zastosowaniu metod naukowych i budowie tam, kanałów i innych urządzeń nawadniających. Chłopi otrzymają pomoc rządu dla przeprowadzenia lokalnych prac melioracyjnych.

Nowa obniżka cen

Gazeta "Žemniŕzibao" donosi o obniżce cen towarów, sprzedawanych w sklepach państwowych. W ostatnich czasach przeprowadzona obniżka cen 560 rozmaitych towarów.

C Z E C H O S Ł O W A C J A

Wzrost eksportu korzeni

W ostatnich czasach wzmoŕł się znacznie eksport czechosłowackich artykułůw korzennych. Największe zapotrzebowanie istnieje na majrańek i paprykę. Produkty te były ostatnio eksportowane do Niemiec zachodnich, Wielkiej Brytanii, Szwecji, Austrii i Szwajcarii.

Transport i komunikacja w r.1952

Koleje czechosłowackie przewoŕzą w r.1952 o 17,8% więcej towarůw niŕ w roku ubiegłym. Obieg wagonůw wzrośnie o 3,4% przyczem ilość znajdujących się w naprawie wagonůw zmniejszy się o 8,3%; a lokomotyw o 5%. Przeciętna roczna wydajność lokomotywy oraz jej szybkość ma być zwiększona.

Również komunikacja autobusowa, która ma wielkie znaczenie dla przewoŕu ludnořci pracującej, zwiększona będzie w r. 1952 o 19,1%, jeśli chodzi o przewůz pasażerůw i o 92,5% na odcinku przewoŕu towarůw. Ponadto zwiększony zostanie park autobusowy o 24,5%, personel zaś o 27,5%.

Również ŕegluga - zgodnie z zapotrzebowaniem przemysłów kluczowych, zwiększy swoje obroty w r.1952 o 20%; dążyć ona będzie do jeszcze lepszej koordynacji pracy z transportem kolejowym. Stawia ona sobie za zadanie intensywnie współpracować z Z.S.R.R. i sąsiednimi krajami demokracji ludowej.

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

Motory Diesla dla rolnictwa

Państwowe przedsiębiorstwo EKM Dieselmotorenwerke w Böhlitz - Ehrenberg koło Lipska produkuje motory Diesla 24 PS do napędu prądnic, koparek, dźwigůw, oraz agregatůw pomocniczych dla floty rybackiej.

W celu zastosowania tego motoru do poruszania młockarń i innych maszyn rolniczych zastosowano do niego proste sprzęgło. Sprzęgło to umieszczone obok bloku transmisyjnego pozwala na łatwe zapuszczanie motoru.

Dzięki zastosowaniu tych motorów, w rolnictwie zwiększy się bardzo wydajność stacji maszynowych. Traktory, służące dotychczas jako siła napędowa dla różnych maszyn rolniczych, będą mogły być total wykorzystywane wyłącznie do prac polnych.

Obniżka cen

W celu dalszego podniesienia stopy życiowej ludności, Rada Ministrów Niemieckiej Republiki Demokratycznej wydała zarządzenie o zniesieniu racjonowania pończoch i o obniżce cen pończoch i skarpet w sklepach handlu upaństwowionego. Równocześnie obniżono ceny artykułów spożywczych, w szczególności ceny jaj i wyrobów cukierniczych. Wymienione zarządzenie obniżyło ceny wspomnianych towarów o 13-15%.

Nieco wcześniej przeprowadzona obniżka ceny margaryny o 33 1/3% spowodowała, - jak podaje prasa niemiecka - już w pierwszych dniach po wprowadzeniu jej w życie niemal pięciokrotny wzrost obrotów margaryną a przede wszystkim w Berlinie, Lipsku, Dreźnie i innych wielkich miastach N.R.D.

RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Budżet na 1952 rok

W dniu 26 marca Wielkie Zgromadzenie Narodowe rozpatrywało budżet państwowy Rumunii na rok 1952. Budżet ten przewiduje dochody w wysokości 32.108.400.000 lej, wydatki zaś - 30.608.400.000 lej. Na rozwój gospodarki narodowej przeznaczono 16.101.400.000 lej, na cele społeczno-kulturalne, oświatę i ochronę zdrowia 5.367.400.000 lej t.j. o 19,1% więcej niż w roku ubiegłym. Na obronę kraju wyasygnowano 5.030 mln lej.

Referując budżet, minister finansów szczególnie podkreślił fakt, że pomyślne wykonanie planów w latach ubiegłych, możliwym było przede wszystkim dzięki stałej technicznej pomocy Związku Radzieckiego oraz dzięki temu, że rumuńskie masy pracujące stosowały w produkcji przodujące metody pracy radzieckich stachanowców.

Po przeprowadzeniu reformy pieniężnej znacznie wzrosły obroty towarowe pomiędzy miastem a wsią, co sprzyja dalszemu polepszeniu zaopatrzenia mas pracujących. Budżet przewiduje dalsze rozszerzenie sieci szkół i zakładów naukowych.

Minister podkreślił, że w r.1951 suma inwestycji w gospodarce narodowej zwiększyła się w porównaniu z r.1950 o 30,5% a wielkość robót budowlanych wzrosła o 42,4%.

Budżet państwowy na r.1952 ułożony zgodnie z pięcioletnim planem rozwoju gospodarki narodowej jest wyrazem poważnych sukcesów rumuńskich mas pracujących w ich walce o zbudowanie podstaw socjalizmu i ma na celu umocnienie leji. Minister podkreślił również, że dzięki bratniej pomocy Związku

Radzieckiego naród rumuński stworzył podstawy rozwoju krajowego przemysłu ciężkiego, co przyczyni się do tego, że w ciągu najbliższych lat Rumunia - dawniej kraj zacofany - stanie się państwem wysoko uprzemysłowionym.

Rozwój przemysłu lekkiego

Wraz z rozwojem hutnictwa, przemysłu maszynowego i innych podstawowych gałęzi produkcji, w szybkim tempie rozwija się rumuński przemysł lekki.

Dzięki otrzymanej ze Związku Radzieckiego wszechstronnej pomocy i na skutek rozwoju krajowego przemysłu maszynowego, co zapewniło zaopatrzenie fabryk i zakładów w najnowocześniejsze wyposażenia, rumuński przemysł lekki z roku na rok powiększa swą produkcję. Tak np. produkcja obuwia zwiększyła się w roku ubiegłym 2,5-krotnie w porównaniu z r.1948: przekraczają swe plany fabryki włókiennicze, huty szklane, zakłady perfumeryjne itd.

Plan na rok bieżący przewiduje zwiększenie inwestycji w przemyśle lekkim o 25% w porównaniu z r.1950. Ogólna produkcja zwiększy się o 35% w porównaniu z r.1950.

Równocześnie z wielkimi przedsiębiorstwami państwowymi również przedsiębiorstwa przemysłu miejscowego i spółdzielnie rzemieślnicze zwiększają asortyment produkowanych przez siebie towarów powszechnego użytku. Produkcja przemysłu miejscowego w ciągu roku ubiegłego wzrosła o 47%.

W ostatnim roku pięcioletki poziom produkcji przemysłu miejscowego zwiększy się o 188% w porównaniu z r.1950, produkcja zaś przedsiębiorstw spółdzielczych - prawie o 250%.

Przeobrażenie przyrody

Olbrzymie budowy na terenie całego kraju odradzają okolice dawniej zacofane. Na rozległych terenach strefy Kanału Dunaj-Morze Czarne trwają prace nad przeobrażeniem przyrody. Nieproduktywne i bezpłodne dawniej obszary przekształcone są obecnie w żyzne tereny, dające bogate plony.

Szczególnie zaawansowane są roboty przy zakładaniu ochronnych pasów leśnych. Jednocześnie wypełnia się wielkie zbiorniki wodne w celu wykorzystania ich dla nawodnienia gruntów. Dał się już odczuć wpływ istnienia ochronnych pasów leśnych. Na gruntach znajdujących się między pasami, zebrano plony dwu i trzy krotnie wyższe niż na stepie.

W ciągu ^{tylko} jednego roku, powierzchnia najmniej urodzajnych pól, która wynosiła 33% terenów uprawnych została zmniejszona o 10%, a powierzchnia nawadnianych ogrodów warzywnych, wzrosła z 0,4 do 46,5%. Liczne spółdzielnie produkcyjne i państwowe gospodarstwa rolne rozwinęły się na obydwóch brzegach Kanału.

VIETNAMSKA REPUBLIKA LUDOWO-DEMOKRATYCZNA

Plany rozwoju gospodarczego

Plany państwowe postawiły rolnictwu, którego takie artykuły jak ryż, kauczuk i kukurydza odgrywają dużą rolę w eksporcie szczególnie wielkie zadania. Produkcja artykułów spożywczych oraz roślin jadalnych ma być znacznie zwiększona. Przewidywany wzrost wartości produkcji najważniejszych artykułów rolnych wyniesie 73%, bydła hodowlanego - 11%, drzewa - 72%. Ten wzrost produkcji rolnej w poważnym stopniu przyczyni się do podniesienia stopy życiowej mas pracujących, przyczem należy zaznaczyć, że eksport osiągnąć ma poziom przedwojenny. Wielkie urządzenia nawadniające, poprawa zaopatrzenia w nawozy oraz dostarczenia rolnictwu maszyn rolniczych tworzą ważne przesłanki realizacji tych planów.

W zakresie przemysłu plan przewiduje w pierwszej linii rozwinięcie istniejących już gałęzi produkcji. Niezależnie od tego zostaną utworzone nowe gałęzie przemysłu, przeznaczone nie tylko dla zaspokojenia potrzeb rolnictwa, lecz również zdolne do produkowania towarów eksportowych. Plan stawia na pierwszym miejscu fabryki nawozów sztucznych, bowiem nawozy te mają być w przyszłości produkowane w kraju. Produkcja potrzebnych do tego chemikaliów została już rozpoczęta.

Wydobycie węgla zostanie znacznie zwiększone. Ogółem produkcja przemysłu wydobywczego, a więc między innymi wydobywanie rudy wolframu, żelaza i manganu, oraz chromu, cynku, cyny i fosfatu ma być zwiększona dwukrotnie. Również zostanie zwiększona produkcja bauksytu w związku z odbudową przemysłu aluminiowego. Ważną rolę w planie odgrywa hutnictwo, w szczególności produkcja surówki i stali.

Dla uprzemysłowienia kraju niezbędna jest jednak przede wszystkim poprawa zaopatrzenia w energię elektryczną. Obecnie Vietnam posiada 6 wielkich elektrowni o ogólnej mocy ca 76.500 kW. Moc ta ma być zwiększona do 120.000 kW, dzięki budowie dużych elektrowni wodnych. Chodzi tu o wykorzystanie wodospadów na rzekach Dan-him i Da-Dung.

Sieć kolei i dróg będzie znacznie rozszerzona. Przewidziane jest również ulepszenie transportu wodnego.

Gałęzie przemysłu przetwórczego mają być znacznie rozbudowane. Zaplanowana jest odbudowa i rozbudowa przemysłu cementowego, który był ogromnie zniszczony, przemysłu szklanego, którego produkcja zostanie bardzo powiększona oraz przemysłu włókienniczego przyczem produkcja tego ostatniego ma wzrosnąć o 30 do 40%. Również przemysł papierniczy oraz gumowy zostaną poważnie rozwinięte.

Sfinansowanie planu uprzemysłowienia wymagać będzie - wg tymczasowych obliczeń - ponad 3 mld piastrow, z której to sumy ca 1 mld piastrow pójdzie bezpośrednio na likwidację szkód wojennych.

Europejskie kraje kapitalistyczne

Europejska Unia Płatnicza przy końcu lutego 1952 r.

Obroty rozliczeniowe Europejskiej Unii Płatniczej wyniosły od lipca 1950 r. do lutego 1952 r. - 6 356,8 mln. dolarów. Większa część rozliczeń nastąpiła w drodze kompensacji. Przy końcu lutego r.b. zobowiązania EPU w stosunku do krajów wierzycielskich wyniosły w dolarach 1714,4 /przy końcu stycznia b.r. 1523,5/, mln., wierzytelności zaś EPU opiewały w tym samym okresie na sumę 1453 /1264,1/ mln. Wyrównanie nastąpiło częściowo na drodze udzielania kredytów, częściowo zaś za pośrednictwem wpłat w dolarach wzgl. w złocie. EPU otrzymała od krajów wierzycielskich kredytów na sumę 1077,5 /953,2/ mln., ze swej strony udzieliła dłużnikom kredytów w wysokości 1008,5 /895,4/ mln. Jeśli chodzi o wpłaty i wypłaty złota wzgl. dolarów, to EPU otrzymała w tym okresie 638,9 /570,4/ mln. Wypłaty przewyższyły więc wpłaty tylko o 194,4 mln. dolarów wobec 201,7 mln. dolarów przy końcu stycznia. Różnica, która pokryta została przy pomocy rezerw gotówkowych Unii zmniejszyła się więc trochę w porównaniu z ubiegłym miesiącem, w wyniku czego należy spodziewać się dalszego wzrostu zapasów gotówkowych. Rzeczywisty zapas gotówkowy Unii wyniósł przy końcu lutego \$ 306 mln. wobec \$ 294,5 przy końcu stycznia. W tym czasie EPU udzieliła Francji kredytu w wysokości \$ 100 mln. i tym samym zrezygnowała z francuskich płatności w złocie, tracąc \$ 60 mln.

Poniższe zestawienie ilustruje stan sald EPU przy końcu lutego oraz podaje wyniki obrotów rozliczeniowych od 1 lipca 1950 r. do 29 lutego 1952 r. Zestawienie to odróżnia rozliczenia t.zw. "kwot początkowych" tj. należności i długów początkowych finans. przez plan Marshalla i wykorzystane t.zw. kwoty regularne:

od lipca 1950 r. do lutego 1952 r.

	Kwoty początkowe I	Kwoty regularne	
		Kredyty II	Złoto III
Austria	- 80	-	- 17,1 ^{IV}
Belgia-Luksemburg ..	+ 29,4	+ 398 ^V	+ 289,4 ^V
Dania	-	- 10,0 ^{VI}	-
Francja	-	- 351,1 ^{VI}	- 64,6
Grecja	- 115,0	-	-
Holandia	- 30,0	+ 104,5	+ 33,5
Islandia	- 4,0	-	-
Niemcy zachodnie ...	-	+ 99,7	-
Norwegia	- 60	- 8,2 ^{VIII}	-
Portugalia	-	+ 65,0 ^{VIII}	+ 49,2 ^{VIII}
Szwajcaria	-	+ 115,5	+ 65,5
Szwecja	+ 9,8	+ 148,0	+ 96,0

Turcja	- 25,0	- 30,0	- 45,9 ^{IX}
Wielka Brytania ..	+ 150,0	- 609,2	- 316,8
Włochy	-	+ 146,3 ^{VII}	+ 105,3 ^{VII}

I	- zużytkowane początkowe należności
	+ zużytkowane początkowe długi
II	- otrzymane kredyty
	+ udzielone kredyty
III	- płatności w złocie dokonane przez Unię
	+ wypłaty w złocie na rzecz Unii
IV	płatności w dolarach poza określoną kwotą
V	z tego \$ 357,2 mln. poza określoną kwotą
VI	z tego \$ 100 mln. krótkoterminowego kredytu specjalnego
VII	z tego \$ 46,5 mln. poza określoną kwotą
VIII	z tego \$ 44,2 mln. poza określoną kwotą
IX	z tego \$ 25,9 mln. poza określoną kwotą.

A U S T R I A

Sytuacja gospodarcza

Bilans austriackiego handlu zagranicznego uległ nieznacznej poprawie w lutym b.r. w porównaniu z danymi za styczeń. Import zmniejszył się z 1 130 mln.sch. do 1 056 mln.sch. Eksport wzrósł z 847 mln.sch. do 881 mln.sch. Dzięki temu deficyt handlu zagranicznego zmniejszył się z 283 mln.sch. do 175 mln.sch. Dostawy marschallowskie wynoszące w styczniu b.r. 263 mln.sch. wynosiły w lutym 286 mln.sch. Wprawdzie eksport w lutym osiągnął podobną wysokość, co w styczniu, to jednak daleki jest on jeszcze od osiągnięcia zamierzonej wysokości 1 mld.sch.

W ostatnim okresie austriacki eksport został szczególnie dotknięty francuskimi restrykcjami importowymi. W ubiegłym roku austriacko-francuska wymiana towarowa kształtowała się bardzo pomyślnie. Eksport austriacki do Francji, który obejmował 50% towarów gotowych miał być obecnie podwyższony pod względem wartości o 146%. Ponadto, jeśli weźmiemy pod uwagę dotychczasowy okres, Austria była w stanie pokryć swój import z Francji /za wyjątkiem importu zbóż/ w 95% własnym eksportem. Cofnięcie stosownej do tej pory przez Francję polityki liberalizacyjnej postawiło Austrię w takiej sytuacji, że różne poważne dostawy, zakontraktowane na podstawie dawnych zawartych układów, nie będą mogły dojść obecnie do skutku. Na skutek interwencji przedstawicielstwa austriackiego w Paryżu, francuskie ministerstwo handlu podało do wiadomości, że francuscy importerzy otrzymują jedynie nieznaczna ilość licencji, dotyczących umów zawartych przed 4 lutego 1952 r. Analizując sytuację gospodarczą Austrii na obecnym etapie, należy przede wszystkim mieć na uwadze stale postępującą depresję ekonomiki kraju.

Przewidziana, w zawartych po zakończeniu II wojny światowej układach, demilitaryzacja Austrii przeprowadzona została tylko w radzieckiej strefie okupacyjnej, gdzie administracja

radziecka zlikwidowała liczne przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego i zburzyła hitlerowskie urządzenia wojenne. Równocześnie administracja radziecka wszelkimi sposobami popierała rozwój pokojowych gałęzi życia gospodarczego kraju; władzom austriackim przekazano obszary dawnych hitlerowskich lotnisk wojskowych, które obecnie służą gospodarce rolnej; przekazano też ważne dla gospodarki austriackiej urządzenia łączności i wiele innych obiektów.

W tymże czasie, pod przykrywką t.zw. "pomocy" w ramach planu Marshalla, imperialiści amerykańscy całkowicie podporządkowali gospodarkę zachodnich stref okupacyjnych Austrii interesom agresywnego bloku atlantyckiego. Traktując Austrię jako swą "alpejską twierdzę", zakładają oni gorączkowo na jej terytorium lotniska, najrozmaitsze obozy warowne i inne urządzenia będące ogniwami jednego systemu punktów umocnionych, biegnących od granicy bawarskiej po Triest.

Wbrew zobowiązaniom międzynarodowym powziętym przez USA, W. Brytanię i Francję, energetyczne i surowcowe zasoby Austrii wykorzystywane są przez te kraje głównie dla produkcji zbrojeniowej, tak w samej Austrii, jak i w innych krajach Europy Zachodniej.

Stosunki gospodarcze między Austrią a Niemcami zachodnimi zaczęły w ostatnich latach przybierać charakter ukrytego "Anschlusu". W styczniu 1951 kanclerz federalny, Figl, oświadczył, że jest zwolennikiem unii celnej Austrii z Niemcami zachodnimi. Monopoliści z Zagłębia Ruhry domagają się oddania im t.zw. "mienia niemieckiego" w Austrii. Na rozkaz USA i Niemiec zachodnich sporządzona została lista przedsiębiorstw austriackich, do których wspomniany monopolisci roszczą sobie pretensje; na liście tej, według doniesienia dziennika "Manchester Guardian", figurują przedsiębiorstwa, reprezentujące 44% ogólnej produkcji przemysłowej Austrii, m.in. zjednoczone zakłady stalowe w Linz i szereg innych kluczowych przedsiębiorstw, a także siłownie wodne w Vorarlberg. Czołowi działacze polityczni i przemysłowi Austrii w 1951 roku wielokrotnie spotykali się z politykami z Bonn w celu omówienia tych spraw, a w swych publicznych wystąpieniach na wszelkie sposoby podkreślali "wspólnotę interesów" Austrii i Trizonii. Do zarządów wielu "znacjonalizowanych" przedsiębiorstw austriackich wprowadzeni zostali już przedstawiciele monopolu Zagłębia Ruhry.

Wyznaczona Austrii przez imperialistów amerykańskich rola pomocniczej bazy zbrojeniowej krajów agresywnego bloku atlantyckiego zadecydowała o całym charakterze rozwoju austriackiego przemysłu w ciągu ostatnich lat. Poziom wytwórczości przemysłowej Austrii wzrasta głównie w wyniku podniesienia produkcji surowców strategicznych, półfabrykatów i pewnych innych towarów, dostarczanych do krajów marshallowskich, a zwłaszcza do Trizonii. Na początku drugiej wojny światowej hitlerowcy, traktujący Austrię jako swe zaplecze, wybudowali na jej terytorium liczne przedsiębiorstwa, obsługujące maszynę wojenną "III Rzeszy". Zdolność produkcyjna niektórych spośród tych przedsiębiorstw, a szczególnie hut żelaza i wytwórni aluminium, przekraczała poziom przedwojenny. W ostatnich latach

przy "pomocy" amerykańskiej, przedsiębiorstwa te zaczęły gwałtownie zwiększać produkcję, korzystając przy tym z bezwzględnej pierwszeństwa w zaopatrzeniu w energię i deficytowe surowce. We wrześniu 1951 roku specjalnie powołany do życia dla przebudowy gospodarki Austrii na modłę wojenną "dyrektoriat gospodarczy" surowo zabronił używania miedzi przez cywilne gałęzie przemysłu. Wszystko to sprawiło, że produkcja o znaczeniu wojskowo-strategicznym przekroczyła znacznie poziom przedwojenny, co ilustruje poniższe zestawienie /w tonach/:

<u>przeciętna produkcja miesięczna</u>			
	<u>1937</u>	<u>1950</u>	<u>I-IX. 1951</u>
surówka	32 400	73 600	84 200
stal	54 100	78 900	84 800
aluminium	400	1 500	2 600
magnezyt surowy	33 200	45 400	54 300
saletra amonowa	500	30 300	35 500
cement	35 800	107 400	123 200

Jak podkreślono powyżej, Austria eksportuje surowce strategiczne w coraz większych ilościach do krajów agresywnego bloku atlantyckiego. O ile przed II wojną światową eksportowano do tych krajów około 27% produkowanego żelaza, to w końcu 1950 wywóz ten stanowił blisko 50% całej produkcji. Eksport żelaza i stali z Austrii w 1937 r. nie przewyższał 20 000 ton miesięcznie, zaś w I półroczu 1951 podniósł się on do 60 000 ton miesięcznie.

Zgodnie z dyrektywami USA, w Austrii tworzone są nowe przedsiębiorstwa, bezpośrednio lub pośrednio związane z produkcją zbrojeniową. Z kwoty 6,5 mld. szylingów, w Achensee, zakłady lotnicze Dorniera w rejonie Bregenz i także zakłady w mieście Kematen, wraz z ich podziemnymi oddziałami. W brytyjskiej strefie okupacyjnej rozbudowano znacznie laboratorium badawcze budowy silników dla celów wojskowych oraz powiększone fabryki broni w Aflenz i Tondorf.

Największe przedsiębiorstwa austriackie dostarczające do krajów bloku atlantyckiego surowce do produkcji zbrojeniowej, powiększyły swą wytwórczość. Zjednoczone zakłady stalowe w Linz znacznie podniosły produkcję stali pancerniej, a w zakładach Buehler w Kapfenberg przystąpiono do produkcji łuf armatnich, karabinów maszynowych i zwykłych oraz części do czołgów. W 1951 r. zakończono pierwszy etap budowy dużej siłowni wodnej w Kaprun /prowincja Salzburg/. Cała energia elektryczna wytwarzana tam przeznaczona jest na zaopatrzenie przemysłu zbrojeniowego w Austrii i Trizonii oraz dla elektryfikacji kolei o znaczeniu strategicznym. Ostatnio zbudowano zakłady chemiczne o znaczeniu wojskowym w Kapfenberg, wałownicę aluminium w Ranshofen, powiększono wytwórnię chemiczne w Linz, Lentzing i w szeregu innych miast.

Gospodarka rolna Austrii znajduje się w specjalnie ciężkim położeniu. Świadczy o tym szczególnie przeprowadzony w zeszłym roku spis, który wykazał, że obietnica rządzących

kół Austrii "stopniowego" i pokojowego" przekształcania dawnych warunków władania ziemią, okazała się po prostu oszustwem: w gospodarce rolnej dominują nadal obszarnicy i kułacy. Gospodarstwa obszarnicze i kułackie o powierzchni ponad 100 ha stanowią 1,4% wszystkich gospodarstw rolnych Austrii; dysponują one 45% ziemi uprawnej, podczas gdy drobne gospodarstwa chłopskie o powierzchni poniżej 5 ha stanowią 48,0% wszystkich gospodarstw rolnych, a dysponują tylko 6% powierzchni uprawnej.

Areał i zbiory w Austrii dalekie są jeszcze od osiągnięcia poziomu przedwojennego:

- A - areał średnio 1934/35 - 1937/38 w ha
- B - areał 1949/50 w ha
- C - zbiór średnio 1934/35 - 1937/38 w tonach
- D - zbiór 1949/50 w tonach

	A	B	C	D
pszenica	250 000	217 600	417 000	383 900
żyto	367 100	249 400	539 000	387 700
*jęczmień	163 200	133 600	287 000	229 900
owies	288 500	208 200	438 000	222 600
kukurydza	66 300	58 600	169 000	119 900
ziemniaki	206 700	183 800	2 844 000	2 547 700
buraki cukrowe	43 000	29 200	1 126 000	845 000

Według tymczasowych danych, zbiór pszenicy i żyta w 1951 r. wyniósł tylko 739 000 ton, czyli mniej niż w 1950 roku. Zbiory wszystkich najważniejszych kultur rolnych także były znacznie niższe w zeszłym roku w porównaniu z poziomem przedwojennym. Według doniesień prasy austriackiej, w zachodnich częściach kraju odbiera się chłopom tysiące hektarów urodzajnej ziemi, pod budowę urządzeń wojskowych.

Pogłowie bydła rogatego i nierogacizny, mające największe znaczenie dla gospodarki hodowlanej Austrii, jest także o wiele mniejsze niż w latach przedwojennych.

Z każdym rokiem pogarszają się warunki rozwoju gospodarki rolnej w wyniku wycinania lasów powodującego wysychanie rzek, podmywanie gleby i katastrofalne powodzie. Lasy austriackie silnie przetrzebione w latach wojennych, są ostatnio rabunkowo wyrąbywane, co tłumaczy się olbrzymimi zyskami osiąganymi przez austriackich eksporterów drewna, papieru i celulozy przy wywozie do krajów bloku atlantyckiego. W roku 1946 przygotowano do sprzedaży 6,9 mln.m³ drewna, a w 1950 roku - już 9,5 mln.m³. Ilości te przekraczają znacznie naturalny przyrost drzewostanu. Eksport tartego drewna iglastego z Austrii - w 1937 roku wynoszący 60 000 ton miesięcznie - w 1950 podniósł się do 97 000 ton, a w pierwszym półroczu 1951 roku - do 120 000 ton miesięcznie. Na rok bieżący przygotowano na sprzedaż 8 500 000 metrów sześciennych drzewa, odblokowanych przez USA ze "specjalnego konta", powstałego ze sprzedaży dostarczanych do Austrii marshallowskich towarów, /w okresie 1948-50/, ponad 4 mld. szylingów zużytkowano na budowę przedsiębiorstw o znaczeniu wojskowym; na ten sam cel w 1951 r. przewidziane było 1,7 mld. szylingów. Wbrew powyższemu zob-

wiązaniom, Amerykanie zachowali w swej strefie zbudowane przez hitlerowskich okupantów w podziemnych jaskiniach /nie- daleko Linz/ zakłady lotnicze firmy Steyer-Daimler-Puch, zakłady lotnicze w mieście Hallein, oraz szereg wytwórni pocisków odrzutowych. We francuskiej strefie okupacyjnej prze- trwała fabryka takich pocisków.

Trudności austriackiego przemysłu ujawniają się m.in. w postaci braku dewiz na zakup potrzebnych temu przemysłowi maszyn i instrumentów. W ostatnim okresie produkcja maszyn zaczęła się kurczyć i nastąpiły masowe zwolnienia robotników. "Oesterreichische Volksstimme" pisze, że dziesiątki tysięcy osób utraciło pracę całkowicie, a inne dziesiątki tysięcy pracują po parę dni w tygodniu. Jednocześnie wzrasta obciążenie podatkowe mas pracujących Austrii.

Zastój i upadek przemysłu tekstylnego, skórzanego i innych licznych gałęzi pokojowej produkcji austriackiej wywołany jest spadkiem siły nabywczej szerokich warst ludności oraz zalaniem rynku towarami amerykańskimi i brakiem surowców. W dodatku na wyraźny rozkaz amerykański zamykane są różne fabryki i masowo zwalniani robotnicy. BIKI podaje, że w celu zwiększenia dostaw produktów austriackiego przemysłu hutniczego dla przemysłu zbrojeniowego Trizonii, Amerykanie pole- cili "kompetentnym" ministrom austrackim zmniejszenie w roku bieżącym o 25% w porównaniu z zeszłym rokiem dostaw surówki i walcówki na potrzeby rynku wewnętrznego. Tym sposobem austriackie władze spadają do roli narzędzia w przygotowaniach wojennych Wall Street.

Jest rzeczą jasną, że w tak opłakanej sytuacji gospo- darowej Austria coraz bardziej zaczyna zwracać się ku Wscho- dowi.

Ostatnio w Austriackiej Izbie Przemysłowej odbyła się konferencja prasowa, poświęcona nawiązaniu normalnych sto- sunków handlowych z krajami Europy Wschodniej. Na Konferencji Prasowej wystąpili handlowi przedstawiciele Austrii w Polsce, Czechosłowacji i na Węgrzech. Omówili oni wielkie korzyści, jakie mogą płynąć dla Austrii dzięki nawiązaniu wymiany towa- rowej z jej wschodnimi sąsiadami.

Austriacki przedstawiciel handlowy na Węgrzech stwier- dził, że Węgry w roku ubiegłym wywiązały się całkowicie ze swoich dostaw w stosunku do Austrii. Na eksport węgierski składało się zboże, bydło, cukier, ryż, jaja, jarzyny i inne porodukty pochodzenia rolniczego, chemikalia i wyroby prze- mysłu elektrotechnicznego. Austria jest bardzo zainteresowana aby wzmóc import tych towarów z Węgier.

Przedstawiciel austriacki w Polsce podkreślił również, że zacieśnienie współpracy gospodarczej ma wielkie znaczenie dla obu tych państw.

Austria zainteresowana jest szczególnie polskim węglem, artykułami żywnościowymi i surowcami. Omówiona została także rola Czechosłowacji, której potężny przemysł może pokryć za- potrzebowanie Austrii w zakresie konstrukcji stalowych,

dźwigów itd.

Wszyscy trzej przedstawiciele Austrii w wyżej wymienionych państwach demokracji ludowej podkreślili raz jeszcze doniosłą rolę handlu ze Wschodem dla gospodarki austriackiej. Między innymi widzą oni w tym handlu możliwość likwidacji bezrobocia.

B E L G I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według tymczasowych danych import Unii Gospodarczej Belgijsko-Luksemburskiej w lutym r.b. wynosił 2,994 mln. ton o wartości 11,099 mln. franków belgijskich. W porównaniu ze styczniem spadł on pod względem objętościowym /w styczniu - 3 098 000 ton/, lecz wzrósł pod względem wartościowym /styczeń - 10,660 mln. fr. belgijskich/.

Handel zagraniczny w lutym roku bieżącego według ważniejszych grup towarowych przedstawiał się następująco /w mln. fr. belgijskich/:

I m p o r t

artykuły pochodzenia roślinnego	1,750
kopaliny	2,026
wyroby włókiennicze	1,716
maszyny i paraty	861

E k s p o r t

metale i wyroby metalowe	4,900
wyroby włókiennicze	1.842
chemikalia i art. farmaceutyczne	1.044
kopaliny	771
urządzenia przemysłowe	688

Produkcja

Krzywa rozwoju gospodarczego Belgii coraz wyraźniej obecnie opada z powodu trudności finansowych, które są wynikiem jej wysoce dodatniego salda w EPU. Niepoślednią rolę odgrywają tu również ciężary, którymi obarcza ją przymus zbrojeń w ramach Paktu Atlantyckiego.

O ile jeszcze w roku ubiegłym wskaźnik produkcji przemysłowej wynosił 144,7 /1936-38=100/, to w lutym wyraził się on cyfrą 136,7. Poniżej podajemy tablicę obrazującą wahania tego wskaźnika:

rok 1951		węgiel		s t a l		wyroby metalowe	
przeciętna produkcja miesięczna	wskaźnik ogólny	produkcja w tys. ton	wskaźnik	produkcja w tys. ton	wskaźnik	produkcja w tys. ton	wskaźnik
	144,7	2,468	102,2	417	160,9	152	137,9

rok 1951		węgiel		s t a l		wyroby metalowe	
I kwartał	wskaźnik ogólny	produkcja w tys. ton	wskaźnik	produkcja w tys. ton	wskaźnik	produkcja w tys. ton	wskaźnik
styczeń	138,2	2,494	103,1	397	153,3	138	125,5
luty	133,5	2,107	87,1	375	144,8	136	123,6
marzec	153,5	2,630	108,7	420	162,2	150	136,4

rok 1952		węgiel		stal		wyroby metalowe	
I kwartał	wskaźnik ogólny	produkcja w tys. ton	wskaźnik	produkcja w tys. ton	wskaźnik	produkcja w tys. ton	wskaźnik
styczeń	143,4	2,668	110,2	450	173,7	163	148,2
luty /dane tymcz./	136,7	2,603	107,6	426	164,5	160	95
marzec /dane tymcz./	146,7	2,750	113,6	430	166,0	163	148,2

Podana wyżej, stosunkowa duża wysokość ogólnego wskaźnika produkcji przemysłowej jest wynikiem wzmożonej aktywności przemysłu ciężkiego i zbrojeniowego.

Jak wynika z wyżej przytoczonych cyfr, wydobycie węgla w Belgii wzrosło i wynosi przeciętnie 105 000 ton dziennie, przy czym bardzo poważną ilość produkcji przeznacza się na eksport. Hutnictwo również stoi na bardzo wysokim poziomie; produkcja stali pozostała niezmienną, jednakże oczekuje się, że francuskie i brytyjskie ograniczenia importowe wpłyną na nią bardzo niekorzystnie.

Wytwarzanie prądu elektrycznego spadło natomiast w lutym o ok. 10%.

Sytuacja w przemyśle włókienniczym również nie jest optymistyczna. Wiele przedsiębiorstw zaniechało w ogóle produkcji, to też bezrobocie w tej właśnie gałęzi jest najwyższe.

W marcu 1951 r. belgijski eksport tekstylii przedstawiał wartość 3,4 mld. fr. belg., w lutym zaś roku bieżącego wyniósł on tylko 1,8 mld. fr. belg., czyli zmniejszył się prawie o 50%. W związku z tym udział wywozu tekstylii w całym eksporcie Belgii, wynoszący w 1951 r. przeciętnie 23% w skali miesięcznej obniżył się w lutym b.r. do 17%.

Za tymi suchymi liczbami, pisze zachodnio-niemiecki "Handelsblatt", kryją się: spadek produkcji, przechodzenie na skrócony czas pracy, masowe zwalnianie robotników i zaostrożona konkurencja zagraniczna. Tak np. silnym konkurentem Belgii w zakresie wełnianych koców i sztucznego włókna jest sąsiadująca z nią Holandia. Podobnie jak we Francji i w Anglii również w Belgii największe trudności ma przemysł wełniany.

Wobec ~~groźby~~ konkurencji ze strony Indii liczą się w Belgii z daleko idącym ograniczeniem produkcji przemysłu jutowego.

Bezrobocie belgijskie, które na początku roku 1951 obejmowało 200 000 osób, w lutym roku bieżącego doszło do 360 000. W samym tylko przemyśle włókienniczym bezrobocie to w ciągu roku prawie się podwoiło, gdyż z 45 000 osób na początku roku 1951 wzrosło w lutym roku bieżącego do 85 000 bezrobotnych.

Instytut Badawczy zagadnień ekonomicznych i socjalnych Uniwersytetu Louvain ocenia sytuację gospodarczą Belgii w następujący sposób: "Rozwój sytuacji w ostatnich tygodniach potwierdza tendencje depresyjne w gospodarce. Światowe ceny rynkowe surowców spadły w lutym. Belgijskie ceny hurtowe przestały zwyżkować. Kursy giełdowe uległy zniżce, produkcja i zatrudnienie szeregu gałęzi przemysłu są zagrożone. Eksport belgijski doznaje coraz większych przeszkód."

Europejska Unia Płatnicza

Niżej zamieszczone tablica ilustruje pozycję Belgii wobec innych partnerów E.P.U. w lutym /w mln.fr.belg./:

	Zmiany w lutym r.1952	Wynik końcowy
Niemcy zachodnie	- 224	= 3 345
Austria	+ 119	+ 1 537
Dania	+ 218	+ 2 311
Francja	+ 980	+ 5 042
Grecja	+ 16	+ 1 078
Włochy	- 8	- 201
Norwegia	+ 131	+ 1 980
Holandia	+ 122	+17 484
Portugalia	+ 50	+ 949
Wielka Brytania	+ 913	+ 9 703
Szwecja	+ 190	+ 1 756
Szwajcaria	- 233	= 3 703
Turcja	+ 138	+ 1 128
bonifikaty	-	+ 138
	+2 412	+35 860

Według tymczasowych obliczeń saldo dodatnie na dobro Belgii wynosiło za m-c marzec 2 272 mln. fr.belgijskich /\$ 45,4 mln./. Jest to najniższa kwota nadwyżki od października 1951 r. Belgijskie saldo dodatnie okazało się o wiele niższe niż przewidywano na podstawie 3-ech pierwszych tygodni. Od 20 marca saldo nie powiększyło się wcale. Zwłaszcza w stosunkach z Francją uwidoczniła się radykalna zmiana. Rozrachunek z Francją wykazał w połowie marca nadwyżkę dla Belgii w kwocie 450 mln.fr.b. Przy końcu marca ta nadwyżka prawie całkowicie znikła.

Dodatnie saldo Belgii wobec Wielkiej Brytanii względnie obszaru szterlingowego nie uległo zmniejszeniu w ubiegłym miesiącu. Wielka Brytania stała się w marcu głównym dłużnikiem Belgii. W lutym obrachunek Wielkiej Brytanii wobec Belgii-Luksemburga wykazywał saldo ujemne w wysokości 913 mln.franków

belgijskich, - w marcu na podstawie prowizorycznych obliczeń ujemne saldo wynosiło 1 022 mln.fr.b. Saldo dodatnie z Holandią zostało zamknięte w marcu, kwotą nieco wyższą niż poprzednie 2 miesiące łącznie; wyniosło ono 256 mln.fr.belg. w porównaniu z 121 mln.fr.belg. w styczniu 122 mln.fr.belg. w lutym. W obrotach z grupą krajów skandynawskich dodatnie saldo Belgii wynosi 668 mln.fr.belg. Ujemne saldo ponownie posiadają jedynie Niemcy zachodnie i Szwajcaria.

Belgia może znowu pobrać podobnie jak w ciągu każdego z poprzednich 3-ich miesięcy \$ 20 mln. względnie 1 mlrd.fr. dla częściowego uregulowania swej nadwyżki w E.P.U.

Przy końcu marca należności kredytowe Belgii wynosiły 21,2 mlrd.fr.belg. Suma ta tworzy 70% posiadanego złota w Belgijskim Banku Narodowym i 23% waluty obiegowej. Całkowita nadwyżka belgijskiego bilansu płatniczego wobec krajów EPU wyniosła w okresie 21 miesięcy istnienia EPU /do końca marca 1952 r./ 38,1 mlrd.fr.belg. Z tej sumy mogła Belgia pobrać łącznie z mającym nastąpić przelewem na marzec 15,5 mlrd.fr.belg. w złocie, względnie w dolarach oraz dalsze 1,5 mlrd.fr.belg. z dolarów marshallowskich /saldo początkowe/ 55% nadwyżki zostało skredytowanych przez Belgię.

Ceny hurtowe

Ogólny wskaźnik cen hurtowych /1948=100/ w końcu lutego wynosił 470 wobec 477 w styczniu b.r. Spadek ten spowodowany był głównie zniżką cen towarów włókienniczych. Natomiast ceny innych towarów, szczególnie w grupie materiałów budowlanych zaobserwowano dalszą zwyżkę cen. Ogólny wskaźnik lutowy kształtował się mniej więcej na tym samym poziomie na jakim znajdował się on w analogicznym okresie roku ubiegłego /470/.

FRANCJA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu informacji zamieszczonych w "WHZ" Nr 14/49 podajemy niżej strukturę francuskiego handlu zagranicznego z właściwą zagranicą, według obszarów walutowych w ciągu pierwszych dwóch miesięcy b.r. /w mln.franków francuskich/:

	I M P O R T			
	styczeń 1952r.	- luty 1951r.	l u t y	
			1952 r.	1951 r.
obszar dolarowy ...	58 148	33 256	33 243	17 784
obszar szterlingowy	88 443	63 940	47 972	34 401
w tym:				

kraje O.E.E.C.	35 638	25 783	18 469	13 489
kraje OEEC /bez krajów obszaru szterlingowego/ inne kraje	86 879 39 722	48 667 27 756	45 653 21 283	23 750 14 216
O g ó ł e m :	273 192	173 619	148 151	90 571

	E K S P O R T			
obszar dolarowy	14 303	20 579	7 987	12 710
obszar szterlingowy	31 265	32 545	15 542	17 966
w tym:				
kraje OEEC	19 636	25 084	9 886	13 810
kraje OEEC /bez krajów obszaru szterlingowego/ inne kraje	63 772 28 616	77 667 27 445	31 794 15 162	42 220 14 492
O g ó ł e m :	137 956	158 236	70 485	87 388

Jeśli chodzi o obroty z głównymi kontrahentami Francji w okresie dwóch pierwszych miesięcy b.r. to według "Agefi" przedstawiały się one w porównaniu z analogicznym okresem 1951 r. w sposób następujący /w mln. franków francuskich/:

	I M P O R T		E K S P O R T	
	1952 r.	1951 r.	1952 r.	1951 r.
Niemcy zachodnie	28 694	12 125	10 658	17 603
Arabia	25 900	13 359	3 128	302
Argentyna	5 049	5 000	4 108	3 674
Australia	11 715	12 874	2 590	2 221
Austria	2 387	-	1 462	-
Brazylia	7 853	4 278	4 134	4 848
Kanada	8 119	1 354	784	859
Dania	2 146	-	1 898	-
Egipt	4 008	3 047	2 996	3 143
Hiszpania	3 378	2 301	2 327	2 543
Stany Zjednoczone AP	37 650	27 382	11 109	15 902
Wielka Brytania .	12 347	7 164	16 843	21 207
Irak	5 357	5 618	105	79
Włochy	8 775	7 094	5 896	7 239
Malaje	7 062	7 740	652	1 036
Norwegia	2 445	1 292	1 437	2 190
Pakistan	5 312	2 477	836	568
Holandia	6 285	2 981	4 479	7 864
Szwecja	11 663	4 187	3 666	5 335
Szwajcaria	7 255	4 304	15 753	13 146
Belgia-Luksemburg	15 553	4 981	12 493	15 491
Indie	1 279	901	1 715	1 699
Związek Afryki Południowej	11 631	6 273	1 709	1 459
Syria - Liban ...	2 983	1 942	2 518	2 235
O g ó ł e m :	273 192	173 619	137 956	158 236
/łącznie z niewymienionymi krajami/				

	<u>I M P O R T</u>		<u>E K S P O R T</u>	
	1952 r.	1951 r.	1952 r.	1951 r.
Francuska Afryka				
Zachodnia	6 577	7 030	16 590	11 028
Algier	19 531	14 272	32 033	23 610
Indochiny	4 189	3 791	20 285	9 212
Madagaskar	3 740	5 746	4 261	4 078
Marokko	9 863	5 235	15 584	11 034
Tunis	2 826	3 841	8 079	6 819
O g ó ł e m :	59 909	48 705	109 595	75 238

Rząd francuski opracował program importowy z krajów O.E.E.C. na II kwartał b.r. Według niego import miesięczny ma osiągnąć \$ 130 mln. - \$ 140 mln. Towary importowane podzielone zostały na dwie kategorie: pierwszą stanowią towary najbardziej niezbędne dla gospodarki francuskiej, do drugiej zaś należą towary o znaczeniu drugorzędym. Bez względu jednak na kategorię podlegać one będą kontyngentowaniu. Jeśli porówna się import w drugim kwartale ubiegłego roku z przewidywanym obecnie, to spadek sięgać będzie 33%. Według "Le Monde" rząd francuski liczy na to, że uda mu się pokryć zakupy eksportem w wysokości \$ 150 mln. miesięcznie. Powstała stąd nadwyżka miałaby się przyczynić do ustalenia równowagi płatniczej Francji w stosunku do E.P.U.

C e n y

Wskaźnik francuskich cen detalicznych towarów konsumpcyjnych w lutym b.r. przedstawiał się następująco /1949=100/:

<u>1 9 5 1 r.</u>	Wskaźnik ogólny	artykuły żywnościowe	Opak i sprzą- tanie	wyroby gotowe	usługi
styczeń	119,3	120,9	128,6	106,9	133
październik ..	135,7	131,9	160,3	126,2	158
listopad	140,4	136,5	163,1	129,7	163
grudzień	142,9	138,6	170,2	132,3	166
<u>1 9 5 2 r.</u>					
styczeń	145,9	142,2	170,7	132,3	172
luty	148,5	144,8	174,2	134,0	176

Wskaźnik cen hurtowych w lutym b.r. kształtował się jak niżej /1949=100/:

	grudzień 1951 r.	styczeń - luty 1952 r.
<u>Wskaźnik ogólny</u>	151,5	152,5 152,0
a/ <u>artykuły żywnościowe</u>		
<u>ogółem</u>	135,0	135,5 133,8
b/ <u>paliwa i energia ogółem</u>	139,7	141,7 145,6

w tym:

produkty ropy naftowej	139,4	139,4	150,3
węgiel	143,0	148,4	149,1
energia elektryczna	123,3	130,0	130,0
c/ <u>artykuły przemysłowe</u>			
<u>ogółem</u>	170,2	171,3	170,2
w tym:			
metale ogółem	167,9	168,4	168,5
żelazo	156,9	157,4	157,4
metale nieżelazne ...	203,0	203,0	204,0
chemikalia	150,5	155,6	155,8
kauczuk	200,0	201,0	203,0
tłuszcze techniczne .	102,1	97,2	98,1
tekstylia ogółem	162,0	162,5	158,3
skóry ogółem	97,7	98,4	94,0
skóry surowe	84,6	86,3	80,4
skóry garbowane	103,7	103,9	100,2
drzewo	233,0	236,0	236,0
papier ogółem	252,0	252,0	252,0

Zwyżka kosztów utrzymania w Paryżu wynosi 36% od 15 stycznia 1951 r. do marca 1952, 16,1% od 15 lipca, 13,8% od 15 września, 5% od 15 grudnia i 2,4% od 15 stycznia b.r. W ostatnim miesiącu sprawozdawczym - tj. pomiędzy 15 lutego i 15 marca b.r. - podniosły się w Paryżu ceny niemal wszystkich artykułów, wchodzących w skład wskaźnika. Zwyżka ich została skompensowana sezonowym spadkiem cen owoców i warzyw. W wyniku tego wskaźnik globalny utrzymał się na niezmienionym poziomie.

Europejska Unia Płatnicza

Deficyt Francji w E.P.U. znacznie zmniejszył się w marcu bieżącego roku. Według prowizorycznych obliczeń wyniesie on około \$ 50 mln. wobec 130 mln. w lutym, 102 mln. w styczniu i 69 mln. w grudniu. Przypuszcza się, że w celu wyrównania tego niedoboru, rząd francuski nie będzie musiał sięgać do rezerw Banku Francji; wystarczą na to środki z dewizowego funduszu stabilizacyjnego. Środki te nieco wzrosły w ciągu paru ostatnich tygodni. Ponadto fundusz ten posiada jeszcze \$ 25 mln. w złocie, które Bank mu odstąpił na przeciąg jednego roku. Cesja tego złota była zrekompensowana wpłatą odpowiedniej sumy w złocie do Instytucji Emisyjnej w ramach przydziałów międzysojuszniczego organu reparacyjnego.

Zmniejszenie deficytu francuskiego w E.P.U. jest bezpośrednim skutkiem wstrzymania importu z krajów O.E.E.C. Wstrzymanie importu miało jednak charakter przejściowy i, jak wiadomo, rząd francuski zdecydował wznowić częściowo import z tych krajów.

I S L A N D I A

Handel zagraniczny

Według tymczasowych danych import Islandii w IV kwartale 1951 r. wyniósł /w mln.islandzkich koron/ 295,2 wobec 173,5 w analogicznym okresie 1950 r., eksport zaś - 263,3 wobec 196,9.

Rozwój handlu zagranicznego Islandii w IV kwartale ubiegłego roku w porównaniu z analogicznym okresem 1950 r. przedstawiał się następująco /w mln.islandzkich koron/:

	I M P O R T		E K S P O R T	
	1950 r.	1951 r.	1950 r.	1951 r.
październik	38,6	107,6	38,5	87,2
listopad	49,5	69,7	75,4	87,1
grudzień	85,4	117,9	83,0	89,0

Islandzkie obroty zagraniczne w ciągu całego roku 1951 wyniosły 1 650,1 wobec 964,5 w 1950 r., w tym import - 923,6 wobec 543,3, eksport zaś - 726,5 wobec 421,2. Deficyt bilansu handlowego osiągnął w roku ubiegłym 197,1 wobec 122,1 w 1950 roku.

W ciągu stycznia b.r. obroty zagraniczne tego kraju wyniosły 126,4 w porównaniu z 106,8 w tymże miesiącu 1951 r., w tym import - 83,4 wobec 41,4, a eksport - 43,0 wobec 64,4.

J U G O S Ł A W I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Handel zagraniczny Jugosławii służy celom imperialistów anglo-saskich i odbywa się pod ich dyktandem.

Eksport jugosłowiańskich metali nieżelaznych do USA zwiększył się w roku 1950 dwukrotnie w porównaniu z rokiem 1939. W roku 1951 titowcy wywieźli do USA samego tylko ołowiu na sumę ponad 600 mln.dinarów, co stanowi mniej więcej połowę wartości całego eksportu jugosłowiańskiego w roku 1950. W styczniu 1952 r. klika Tito wywieźła do Stanów Zjednoczonych 4 razy więcej surowców strategicznych, niż w jakimkolwiek bądź miesiącu 1951 roku.

Ceny, które płać Jugosławii za surowce jej "opiekunowie" mają charakter krańcowego wyzysku. Tak np. tonę ołowiu kupują oni w Jugosławii za 92 dolary, podczas gdy cena ołowiu na rynku światowym wynosi 370 dolarów za tonę, miedź za 295 dolarów zamiast 650. W ciągu pierwszego tylko półrocza 1951 r. Jugosławia traciła na tej różnicy cen 300 000 do 400 000 dol.miesięcznie.

Obok metali nieżelaznych monopolisci USA wywożą z Jugosławii znaczne ilości drewna. W roku 1951 wywóz drewna ze Słowenii wzrósł niemal 10-krotnie w porównaniu z okresem przedwojennym.

Imperialiści amerykańscy wyciskają z Jugosławii również produkty żywnościowe. Na rozkaz Wall-Street klika Tito eksportuje pszenicę, kukurydzę, bydło, chociaż jugosłowiańskie masy pracujące odczuwają ogólny brak żywności. W okresie od stycznia r.ub. produkty rolnicze stanowiły około 1/3 eksportu jugosłowiańskiego, mimo że w tym czasie głód w kraju dawał się szczególnie we znaki.

Wywożone z Jugosławii artykuły żywnościowe idą przeważnie do Niemiec zachodnich, - na wyżywienie zachodnio-niemieckiej armii odwetowej, tworzonej przez amerykańskich podlegaczy wojennych. W ciągu roku 1951 titowcy wywieźli do Niemiec zachodnich, Francji i innych krajów kapitalistycznych 70 000 sztuk bydła, mimo że pogłowie bydła w Jugosławii zmniejszyło się w 1951 roku o 1/3. Pod naciskiem Waszyngtonu Tito zawarł niedawno nową umowę handlową z Adenauerem, przewidującą zwiększenie eksportu produktów rolnych do Niemiec zachodnich.

Podobnie jak metale nieżelazne i drewno, również i produkty żywnościowe sprzedawane są przez titowców za bezcen.

Na rozkaz Ameryki titowcy sprzedali w roku ubiegłym Niemcom zachodnim kukurydzę po 4 dinary za kg., a jednocześnie sami płacili Stanom Zjednoczonym za kukurydzę po 9 dinarów za kg. Podobnie było z fasolą, którą klika Tito sprzedawała za granicę po 5,9 dinara za kilogram, sama zaś nabywała narzuconą jej przez USA w formie "pomocy" fasolę po 12,5 dinara za kilogram.

Wysprzedanie za bezcen bogactw narodowych Jugosławii spowodowało ogromny deficyt jej bilansu handlowego, sięgający 200 mln. dolarów.

P r o d u k c j a

Do zwiększenia zubożenia kraju przyczynia się w dużym stopniu fakt, że z każdym rokiem wzrasta ilość businessmenów amerykańskich, szukających łatwych zysków w Jugosławii, "Jugosławia - to świetny interes: każdy inwestowany tam dolar przynosi dwa dolary" - otwarcia stwierdza "New York Herald Tribune".

Władcy belgradzcy czynią wszystko, co w ich mocy, aby zapewnić dochody obcym monopolom. Titowcy nie tylko zapłacili firmom zagranicznym odszkodowanie przedsiębiorstwa zniesionego, lecz ponadto zobowiązali się pokryć przedwojenne długi monarchistycznej Jugosławii.

Począwszy od wypłacania odszkodowań, klika Tito stopniowo oddawała gospodarce jugosłowiańską pod całkowitą kontrolę obcych monopolii, przede wszystkim amerykańskich, do których dzisiaj, podobnie jak przed wojną, należą jugosłowiańskie fabryki, kopalnie węgla i rudy. Trust amerykański

"Anaconda Copper Mining" zagarnął kopalnie ołowiu i cynku w pobliżu Mežycy /Słowenia/ oraz kopalnię miedzi w Borze i ołowiu - w Trepczy. Koncern Mellona kontroluje wydobywanie bauksytów, których złoża w samej tylko Bośni i Hercegowinie wynoszą około 100 mln. ton. Firma "Foster Veller Co" jest właścicielem rafinerii nafty w Bosańskim Brodzie i Rjece.

Możnaby tu wymienić mnóstwo innych firm amerykańskich, które zagarnęły przedsiębiorstwa przemysłowe w Jugosławii i czerpią ogromne dochody z wyzysku jugosłowiańskich mas pracujących.

Klika Tito przekształciła Jugosławię nie tylko w teren korzystnej lokaty kapitałów amerykańskich, ale także w dostawcę surowców strategicznych. Amerykańsko-jugosłowiańskie układy wojskowe i gospodarcze zawierają specjalne punkty, które zobowiązują Jugosławię do zwiększenia wydobywania, produkcji i eksportu surowców i półfabrykatów, potrzebnych Stanom Zjednoczonym i ich europejskim satelitom. Największy nacisk kładzie się przytem na eksport miedzi, ołowiu, chromu, molibdenu, i innych metali nieżelaznych, w które obfituje Jugosławia. Stawiając sobie za cel rozbudowę przemysłu wojennego, titowcy wstrzymali jednocześnie budowę przedsiębiorstw, których produkcja miała zaspakajać potrzeby ludności. Wiele przedsiębiorstw przemysłu cywilnego przestawiono na produkcję wojenną, część z nich zamknięto, a w pozostałych znacznie zredukowano rozmiary produkcji. Tak np. w przemyśle włókienniczym, skórzanym i innych wykorzystuje się potencjał produkcyjny przedsiębiorstw zaledwie w 40 - 60%.

B u d ż e t

Deficyt handlowy w roku 1951 wyniósł \$200 mln. W roku 1949 33% budżetu państwowego przeznaczono na zbrojenia, w roku 1950 obrócono już na ten cel 50%, a roku 1951 - 70%. Nato- miast w roku bieżącym klika Tito przeznaczyła na wydatki wojenne astronomiczną sumę 210 miliardów dinarów, czyli 75% całego budżetu państwowego Jugosławii. Suma ta kilkakrotnie przekracza kwotę, jaką wydatkowano na cele wojenne w ciągu 20 lat istnienia monarchistycznej Jugosławii. Aby wzmoc tempo zbrojeń Jugosławia otrzyma wkrótce od Stanów Zjednoczonych nową pożyczkę przeznaczoną na ten cel. Jednocześnie ma ona otrzymać z funduszy M.S.A. sumę \$ 40 mln., czyli tylko o 5 mln. mniej niż Turcja i o 10 mln. więcej niż Belgia. Wzamian za to, jak to już wyżej podaliśmy, Jugosławia oddała Amerykanom swe bogactwa naturalne i urządzenia przemysłowe.

W poszukiwaniu funduszy na pokrycie rosnących wydatków wojennych titowcy z każdym miesiącem zwiększają podatki. W ciągu jednego tylko roku ubiegłego wzrosły one o 25%, w roku bieżącym przewiduje się dalszy wzrost opodatkowania.

I n f l a c j a

W ciągu kilku ostatnich lat, a zwłaszcza w roku 1951 klika Tito prowadziła politykę inflacji, co spowodowało całkowitą dewaluację dinara. Obniżka wartości dinara w stosunku

do dolara amerykańskiego do 1/6 poprzedniej wartości uchwalono ostatnio przez titowskich władców Belgradu, jeszcze bardziej podporządkuje gospodarkę jugosłowiańską obcym monopolom, ułatwi ograbianie Jugosławii przez kapitał amerykański i spowoduje wzrost wyzysku mas pracujących.

Według wydanej w Belgradzie "ustawy" ostatnie resztki "planowania gospodarczego" oraz kierowania gospodarką przez państwo zostały zlikwidowane. Zgodnie z nią ceny towarów mają być określone znowu "przez rynek, t.j. na zasadach popytu i podaży". Titowscy władcy rozumieli przez to ponowne wprowadzenie chaotycznej, kapitalistycznej gospodarki rynkowej.

Na wyniki nie trzeba było długo czekać. Zmniejszenie produkcji towarów powszechnego użytku, i.e. eksport do krajów agresywnego bloku imperialistycznego, jak też wywóz znacznych ilości rozmaitych surowców oraz artykułów żywnościowych doprowadziły do ogromnego wzrostu cen produktów żywnościowych i przedmiotów pierwszej potrzeby.

W końcu roku ubiegłego władze titowskie podniosły o 500-700% ceny soli, tytoniu i lekarstw. W roku 1951 podniesiono też opłaty za przejazdy autobusami o 600-800% i za przejazdy kolejami i tramwajami - o 400%. Na przejazdy tramwajem lub trolleybusem ludzie pracy wydają miesięcznie 900-1200 dinarów, co wynosi około 35% przeciętnych zarobków.

Ostatnio zwiększono także opłaty za energię elektryczną - o 300%, za węgiel - o 250%, za drzewo - o 70%. Cena wody wzrosła 8-krotnie.

Biorąc ogólnie, w okresie rządów titowskich ceny artykułów powszechnego użytku wzrosły 7-krotnie. W szybkim tempie rośnie armia bezrobotnych. Tylko w ciągu ubiegłego roku zwolniono z pracy 170 000 robotników.

S Z W E C J A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według informacji szwedzkiego dziennika "Dagens Nyheter" struktura szwedzkiego handlu zagranicznego w lutym b.r. w zestawieniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego przedstawiała się następująco /w mln. szwedzkich koron/:

	I M P O R T		E K S P O R T	
	1951 r.	1952 r.	1951 r.	1952 r.
<u>Europa</u>	469,7	550,2	354,8	612,2
w tym:				
Norwegia	12,7	26,9	25,1	39,1
Dania	21,5	21,4	27,0	33,8
Finlandia	3,5	9,3	6,7	18,3

Z.S.R.R.	9,0	1,2	7,5	9,7
Polska	32,7	33,9	14,8	20,8
Niemcy zachodnie	95,4	129,1	65,2	95,5
Niemiecka Republika Demokratyczna ...	5,7	9,2	3,6	7,3
Holandia	29,1	35,5	34,7	38,7
Belgia-Luksemburg	30,1	55,1	26,1	35,9
Wielka Brytania	120,6	11,2	80,9	154,6
Francja	37,1	29,5	26,5	79,7
Hiszpania	7,4	10,3	2,8	4,7
Portugalia	3,3	3,6	2,1	5,4
Włochy	22,4	28,7	9,8	25,3
Szwajcaria	13,6	12,9	7,8	13,6
Grecja	3,4	1,9	2,7	7,8
<u>Afryka</u>	22,6	23,3	19,4	62,6
w tym:				
Związek Afryki Południowej	4,4	3,3	13,5	27,7
<u>Azja</u>	44,4	57,9	19,6	34,2
w tym:				
Iran	13,9	0,8	1,5	1,0
Malakka	6,7	12,4	0,8	1,5
Japonia	4,7	7,4	4,5	0,3
<u>Ameryka</u>	143,0	232,0	102,2	146,1
U.S.A.	59,0	100,9	41,5	40,3
Brazylia	23,5	22,7	25,5	30,7
Argentyna	8,4	4,0	9,8	34,9
Chile	2,1	15,9	3,0	5,9
<u>Australia i Oceania</u>	13,1	14,1	19,9	44,6
w tym:				
Australia	12,8	11,4	18,2	37,9

Produkcja przemysłowa

W roku ubiegłym objętość szwedzkiej produkcji przemysłowej wzrosła o 4% przy czym przeciętny wskaźnik osiągnął 205 punktów wobec 197 w roku 1950.

Produkcja dóbr inwestycyjnych /łącznie z produkcją zbrojeniową/ wzrosła o 6%, podczas gdy produkcja towarów konsumcyjnych zaledwie 2%.

Poniższa tabela ilustruje rozwój produkcji ważniejszych gałęzi przemysłowych w ubiegłym roku w porównaniu z rokiem 1950:

	zmiana w porównaniu z rokiem 1950 w %
wydobycie rud i przemysł metalowy	+ 6
drzewo użytkowe	+ 5
papier i celuloza	+ 7
skóry i obuwie	- 8

Jeśli chodzi o produkcję tekstylną to wykazywała ona tendencję wzrostu w pierwszych dziewięciu miesiącach ubiegłego roku, jednak już w ostatnim kwartale była o 9% niższa niż w analogicznym okresie 1950 r.

Zastój w przemyśle tekstylnym pogłębia się nadal. Pismo "Internationale Wirtschaft" donosi o zamknięciu dwóch wielkich fabryk konfekcyjnych i o przejściu wielu innych na skrócony czas pracy.

Koszty utrzymania

Wzrost cen w Szwecji trwa nadal. Z dniem 31 marca b.r. ponownie podwyższono ceny chleba i wyrobów cukierniczych, a od dnia 1-go kwietnia podwyższono opłaty za przejazdy kolejowe. Ceny biletów wzrosły o 9%, taryfy towarowe o 10-20%. Podniesiono również taryfy telefoniczne i telegraficzne. Państwowa Komisja Mieszkaniowa zezwoliła właścicielom nieruchomości w dniu 31 marca b.r. na podwyżkę komornego w domach zbudowanych w latach 1942-1947.

T U R C J A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Import turecki wynosił w roku 1951 1 114 mln.ft.tureckich, eksport zaś tylko 879 mln.ft.tur.

Najważniejsze pozycje importu tureckiego stanowiły:

	<u>/w mln.ft.tur./</u>
maszyny	249,6
stal i żelazo	112,1
tkaniny bawełniane	94,2
sprzęt radiowy, aparaty i filmy	
naukowe	39,0
kauczuk i opony samochodowe	35,6
Eksport składał się głównie z następujących towarów:	
bawełna	216,7
tytoń	187,6
owoce	111,0
zboża i warzywa	76,0
chrom i inne minerały	52,6
wełna i inne włosie zwierzęce	39,6

Pierwsze miejsce w eksporcie przypada w roku 1951 bawełnie. Uzyskała je ona już w roku 1950, podczas gdy w roku 1949 zajmował pierwsze miejsce tytoń.

Głównymi partnerami handlowymi Turcji były następujące państwa:

	<u>1 9 5 0</u>		<u>1 9 5 1</u>	
	<u>Eksport</u>	<u>Import</u>	<u>Eksport</u>	<u>Import</u>
	<u>/w mln.ft.tureckich/</u>			
Niemcy zachodnie ..	155,9	140,7	234,3	265,7
Stany Zjednoczone AP	124,6	196,3	187,3	123,2
Wielka Brytania ...	103,4	83,4	73,3	190,3
Francja	31,8	40,0	57,7	62,6
Włochy	40,6	37,6	36,6	78,4

Deficyt handlu tureckiego z Wielką Brytanią jest największy i wynosi niemal połowę ogólnego deficytu handlu zagranicznego Turcji.

C_e_n_y

Jak donosi prasa turecka w Konstantynopolu daje się zauważyć od pewnego czasu znaczna wyżka cen artykułów spożywczych. Tłuszcze podrożały o 33%, mięso o 40%, kasza i jarzyny o 15-20%. Dziennik podkreśla, że wzrost cen żywności wywołany jest podrożeniem towarów przemysłowych i paliw płynnych, jak również wyżką cen wyrobów monopolowych.

Ozasopismo "Watan" pisze, że komisja budżetowa parlamentu tureckiego zatwierdziła projekt ustawy o opłatach czynszowych za najem pomieszczeń. Zgodnie z projektem ustawy, komorne za mieszkanie zostanie podwyższone o 20-50%.

W I E L K A B R Y T A N I A

Sytuacja gospodarsza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu informacji zamieszczonych w nr.nr.12/47/ i 14/49/ "WHZ" podajemy szczegółowe dane o brytyjskim handlu zagranicznym w lutym b.r.

Eksport brytyjski jak już donosiliśmy był globalnie biorąc w lutym b.r. nieco niższy niż w poprzednim miesiącu. Najsilniej bo o 8% w porównaniu ze styczniem b.r., spadł wywóz towarów włókienniczych, który w tym miesiącu osiągnął £ 37,9 mln.

Eksport zaś metali i maszyn obniżył się o 4% w porównaniu z poziomem styczniowym, był jednak o 5% wyższy niż w IV kwartale 1951 r.

Wartość eksportu surowców - £ 9,9 mln. - była o £ 1,3 mln.wyższa niż w styczniu, eksportu zaś żywności, napojów i tytoniu spadła do £ 14,1 mln.

Poniższa tabela ilustruje brytyjski eksport fabrykatów w lutym b.r.

	metale	maszyny	tekstylia	inne towary
	przeciętna miesięczna w mln. funtów szterlingów			
1951 r.	19,2	80,7	44,9	44,6
I kwartał	19,5	70,2	42,5	36,7
II kwartał	19,6	82,5	48,1	43,7
III kwartał	17,8	81,2	46,8	47,9
IV kwartał	19,8	89,1	42,2	50,2
1952 r.				
styczeń	23,5	101,5	43,9	53,0
luty	21,7	89,7	37,9	51,1
procentowa zamiana przeciętnej okresu styczeń-luty w porównaniu z przeciętną 1951	+18	+18	-9	+17

Jeśli chodzi o kolej o import brytyjski w omawianym miesiącu, to również spadł on w porównaniu ze styczniem, a zwłaszcza na skutek zmniejszenia o £ 37 mln. przywozu surowców. Import żywności, napojów i tytoniu zmniejszył się z £116 mln. w styczniu do £ 107 mln. w lutym, jednakże za okres tych dwóch miesięcy łącznie był nieco wyższy od przeciętnej miesięcznej w 1951 r. W ramach tych grup towarowych nastąpiły w okresie styczeń-luty stosunkowo niewielkie zmiany, wobec średniej miesięcznej 1951 r.

Wysoki poziom zbóż i maki /import styczeń-luty był o 16% wyższy od przeciętnej 1951 r./ wywołany został wielkimi sezonowymi dostawami zbóż pastewnych. W grupie napojów, herbaty, kawy i kakao zaznaczył się w tych dwóch miesiącach, wzrost o 46% wobec przeciętnej 1951 r. a import tytoniu spadł o jedną czwartą. Wartość importu bekonu i szynki konserwowej na skutek zarządzeń restrykcyjnych w listopadzie ubiegłego roku, spadła w lutym do £ 1,1 mln. czyli o jedną trzecią w porównaniu z przeciętną 1951 r.

W grupie surowców zanotowano w lutym spadek importu olejów, nasion oleistych, wełny i drzewa - o £ 6 mln., bawełny, surowców papierniczych o około 5 mln., kauczuku o £ 2,6 mln. Ogólny import różnych artykułów gotowych spadł w lutym do £ 72 mln. wobec £ 85 mln. w styczniu. Wzrósł natomiast znacznie w porównaniu z 1951 r. import żelaza i stali, metali nieżelaznych i maszyn.

Produkcja

Sytuacja w Lancashire - głównym ośrodku przemysłu bawełnianego w Wielkiej Brytanii - ostatnio zaostrzyła się bardzo silnie na skutek dalszego zamykania fabryk włókienniczych. Jedynie tylko w pierwszych dniach marca straciło pracę w tym okręgu około 6 390 robotników z powodu zamknięcia 28 fabryk. W wyniku tego notuje się również spadek produkcji przędzy oraz tkanin. "The Economist" przyznaje, że zarówno fakt pogłębiania się jak i zasięg kryzysu w całym brytyjskim przemyśle włókienniczym zaskoczył brytyjskie sfery gospodarcze. Pismo dopatruje

się głównej przyczyny kryzysu w panikarskich zakupach po agresji amerykańskiej na Korei oraz w nagłym wycofaniu się nabywców z rynku. Dotyczy to zarówno transakcji wewnętrznych jak i zagranicznych. Podobny kryzys przeżywają przemysły bawełniane U.S.A. i Japonii, jednakże przebieg jest tam wg. "Economist'a" o wiele ostrzejszy, co ma być dla Brytyjczyków swego rodzaju "pocieszeniem".

Kupcy branży bawełnianej domagają się od rządu wydania szeregu zarządzeń ochronnych. Chodzi im przede wszystkim o wstrzymanie importu wszelkich tkanin do Wielkiej Brytanii. Ostatnio rząd brytyjski zaprzestał wydawania licencji na przywóz tkanin bawełnianych w celu przeróbki uszlachetniającej i ewentualnego jej reeksportu, gdyż osłabiło to pozycję przemysłu brytyjskiego w kraju i zagranicą.

C e n y h u r t o w e

Wskaźnik brytyjskich cen hurtowych materiałów używanych dla produkcji przemysłowej spadł w ciągu lutego o 3% do 175,8 /lipiec 1949=100/. Jest to najniższy poziom od listopada 1950 roku. W porównaniu z poziomem szczytowym z marca ubiegłego roku, kiedy to wskaźnik wynosił 220,4 oznacza to spadek o ponad 20%. Zniżka objęła przede wszystkim surowce. Wełna spada w dalszym ciągu i w lutym obniżyła się o 7,5 do 142,8, kauczuk zaś spadł o 48,1. Spadły również ceny bawełny, skór surowych, miazgi drzewnej i drzewa twardego. Wzrosły natomiast ceny stali, włókien łykowych, niektórych chemikaliów, olejów i sztucznego jedwabiu.

Wskaźnik ogólny wszystkich cen hurtowych opracowany przez Board of Trade, a przyjmujący za podstawę poziom cen 1930=100, obniżył się jednakże zaledwie o 0,8 punktów do 329,4 w porównaniu z 330,2 w grudniu 1951 r. W poszczególnych grupach tego wskaźnika, wskaźnik cen stali i żelaza wzrósł o 4,5, natomiast inne grupy, łącznie z żywnością wykazują pewien spadek.

B u d ż e t n a r o k 1952/53

W dniu 11 marca b.r. przedłożony został parlamentowi preliminarz budżetowy na rok 1952/53 /rok budżetowy zaczyna się 1.IV.1952 r./. Po stronie dochodów preliminarza przewiduje wzrost o £ 221 mln. do £ 4 661 mln. w porównaniu z rokiem 1951/52. Przewidywany jest wzrost wpływów z podatków bezpośrednich o £ 250 mln. i z ceł, akcyz i podatków pośrednich o £ 60 mln. Po stronie wydatków proponowane jest zwiększenie ogólne wydatków o £ 156 mln. w porównaniu z poprzednim rokiem budżetowym do £ 4 231 mln. W sumie tej wydatki zbrojeniowe wzrosną o £ 256 mln. z £ 1 112 mln. w 1951/52 do £ 1 377 mln. w roku 1952/53. W kwocie tej nie uwzględniono wydatków zbrojeniowych, na których pokrycie przeznacza się sumę z t.zw. "pomocy amerykańskiej" i niezależnie od tego w innych pozycjach budżetu przewidziane zostały również wydatki o charakterze wojskowym, tak że ogólna suma wydatków na zbrojenia wyniesie około £ 1 500 mln. tj. prawie o £ 400 mln. więcej niż w poprzednim roku budżetowym. Wzrosła również suma preliminarzana

na obsługę długów państwowych o £ 32 mln. odzierciadlając sobą między innymi fakt podrożenia kredytu na skutek podniesienia stopy dyskontowej Banku Angielskiego. Wydatki na administrację cywilną, oświatę, służbę zdrowia, dodatki rodzinne, emerytury i renty starcze, zmniejszono o £ 143 mln. Charakterystyczną cechą budżetu jest obcięcie subsydiów żywnościowych. Wydatki na subsydiowanie cen detalicznych żywności zmniejszone zostają o £ 160 mln., z £ 410 mln. do £ 250 mln. W praktyce oznacza to, że ceny podstawowych artykułów spożywczych pójdą w górę. Preliminarz budżetowy przewiduje dalsze zmniejszenie importu o £ 100 mln. Dodatkowe obciążenia obejmują żywność, drzewo, tekstylia, maszyny, wyroby ceramiczne i szklane itp.

Stopa dyskontowa Banku Angielskiego, podwyższona została z 2,5% do 4%. Oznacza to, że koszty kredytu zarówno krótkoterminowego jak i długoterminowego jeszcze bardziej wzrosną. Podrożeje też obsługa długów państwowych. W świetle powyższych zmian w pełni występuje klasowy charakter budżetu. Oznacza on podrożenie zasadniczych artykułów codziennego użytku, ograniczenie produkcji na skutek podwyższenia stopy dyskontowej, a co za tym idzie dalszy wzrost bezrobocia. Budżet nakłada obowiązki na warstwy najciężiej pracujące, a najmniej zarabiające, przynosi natomiast ulgi klasom posiadającym. Demokratyczna prasa brytyjska zdecydowanie występuje przeciw nowemu budżetowi. "Daily Worker" w artykule pt. "Wycofać ten budżet" pisze między innymi: "...masowe bezrobocie, wynikające z podwyższenia stopy dyskontowej ma osłabić klasę robotniczą w jej walce o podwyżkę płac dla wyrównania wzrastających kosztów utrzymania. Pewne ulgi w podatku dochodowym przewidziane są tylko dla tych, którzy i tak już mają wysokie dochody...". Po połączeniu z innymi zmianami stanowi to dalszy krok zmierzający do świadomej pauperyzacji klas pracujących.

Labourzystowski "Daily Herald" nazywa budżet "złym, niesprawiedliwym". Stwierdza on, że obciążenia subsydiów żywnościowych oznaczają natychmiastowy wzrost cen podstawowych artykułów żywnościowych "... przy czym pracownicy najmniej zarabiający nie otrzymują żadnej kompensaty..."

Powołując się na oświadczenie Przewodniczącego Kongresu Związków Zawodowych dziennik stwierdza również, że "podniesienie stopy dyskontowej oznacza powrót do polityki finansowej z 1931 r. Pieniądz staje się drogiem i przemysł podporządkowany zostaje całkowicie bankom, które decydować będą o przyszłości produkcji".

W Ł O C H Y

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Handel zagraniczny Włoch w ciągu pierwszych dwóch miesięcy b.r. stoi pod znakiem poważnego wzrostu. Przywóz w styczniu

1 lutym bieżącego roku, wynoszący 235,4 mld.lirów jest wyższy o 19,7%, w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Eksport wynoszący 158,9 mld.lirów zwiększył się o 6% w porównaniu z ubiegłym rokiem. Ujemne saldo bilansu handlowego wynoszące 76,5 mld.lirów zwiększyło się więc o 63,8%. Głównymi pozycjami importowymi były : węgiel - 1,92 mln.ton, /w analogicznym okresie 1951 r. 1,46 mln.ton/, oleje mineralne - 1,51 mln.ton /1,18 mln.ton/, celuloza wiskozowa - 16 815 ton /8 158 ton/, pszenica - 174 010 ton /161 218 ton/, wełna potna - 11 955 ton /8 608 ton/.

W eksporcie nastąpił wzrost wywozu wyrobów przemysłowych. Eksport sera w porównaniu z 1951 r. wzrósł z 2 533 ton do 3 188 ton, ryżu - z 32 457 ton do 111 647 ton. Natomiast zmniejszył się eksport owoców cytrusowych z 148 180 ton do 103 446 ton, świeżych owoców z 25 663 ton do 16 752 ton, świeżych jarzyn z 73 283 ton do 59 610 ton, wina z 208 322 hl . do 202 258 hl.

Strajki w kopalniach sycylijskich spowodowały zmniejszenie eksportu siarki z 31 374 ton do 10 101 ton. Natomiast wzrósł prawie trzykrotnie eksport papieru i tektury z 3 549 do 9 672 tony oraz aluminium i stopów tego metalu z 1 036 do 3 310 ton. Trudności zbytu w dziedzinie włókien sztucznych spowodowały spadek eksportu tych wyrobów z 9 396 ton do 4 189 ton i tkanin z włókien sztucznych z 4 855 ton do 2 115 ton. Eksport rtęci ze względu na koniunkturę zbrojeniową wzrósł z 81 do 161 ton. Dodatkowo przedstawia się eksport samochodów, który wzrósł z 5 493 do 5 783 sztuk, oraz motocykli i rowerów z 6 014 do 8 019 sztuk. Zmniejszył się eksport wyrobów przemysłu farmaceutycznego z 5 318 ton do 3 441 ton, wyrobów przemysłu kapeluszniczego z 4 071 mln.sztuk do 3,47 mln. sztuk, oraz wyrobów przemysłu jedwabniczego z 213 ton do 131 ton, jedwabiu surowego. Powyższe straty eksportu zostały skompensowane wzrostem wywozu następujących pozycji: nawozy sztuczne - 28 335 ton, /1951 - 2 112 ton/, maszyny - 14 542 ton /13 966 ton/, marmur - 28 544 ton /26 502 tony/, nieorganiczne produkty chemiczne - 21 293 tony /10 392 tony/ kwiaty - 3 996 ton /2 653 ton/, oraz cynk i stopy cynku - 1 948 ton /144 tony/. Z innych ważniejszych pozycji uległ zmniejszeniu eksport konopi surowych i lnu - 8 330 ton /1951 - 13 594 tony/, oliwy - 2 199 ton /2 769 ton/ oraz konserw pomidorowych - 7 663 ton /9 307 ton/.

Minister Handlu Zagranicznego La Malfa zreferował niedawno na posiedzeniu międzyparlamentarnej Komisji celnej system liberalizacyjny, wprowadzony jesienią roku 1951. Oświadczył on, że wprowadzona w listopadzie zupełna niemal r.ub. liberalizacja importu z krajów należących do E.P.U., wywarła oczekiwany wpływ na handel zagraniczny, wskutek czego, zwolniło się znacznie tempo wzrastania salda dodatniego Włoch wobec krajów - członków E.P.U.

Obroty handlowe wykazały nie tylko wzrost eksportu, lecz przede wszystkim importu. Od listopada roku 1951 do stycznia roku 1952 przywóz zwiększył się z 258 mld.lirów do 345 mld.lirów, czyli o 34%, w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wywóz zaś z 223 mld.lirów - do

262 mld. lirów, tj. o 17%. Wzrost odnosił się w pierwszym rzędzie do importu maszyn, zegarków, statków, węgla, ropy naftowej, kauczuku i papieru, następnie zaś do przywozu koni, mięsa, serów, przetworów rybnych, pszenicy, kawy i wełny, zmniejszył się natomiast import bydła, jaj, drzewa i złomu żelaznego.

Na posiedzeniu w dniu 31.3.b.r. włoska rada ministrów zatwierdziła projekt ustawy, przewidującej dalsze zwiększenie importu ze względu na konieczność dalszego zmniejszenia włoskich nadwyżek w E.P.U. W związku z tym przedłużono ważność zarządzenia z dnia 1.11.1951 r. dotyczącego obniżki cła importowanego o 10% do końca 1952 roku, wprowadzając jednocześnie szereg zmian i dodatkowych zniżek celnych.

Najbliższe perspektywy handlowe Włoch nie przedstawiają się jednak zbyt pomyślnie z powodu zastosowania przez niektóre państwa daleko idących restrykcji. Poglębi to jeszcze bardziej nienormalny charakter włoskiego handlu zagranicznego.

Wbrew wszelkiej logice Włochy importują niezbędne surowce ze strefy dolarowej; co więcej, USA dostarczają Włochom w ramach "pomocy" marshallowskiej półfabrykaty i gotowe towary, w szczególności maszyny, które Włochy mogą same produkować. Rezultatem tego stanu rzeczy jest coraz silniejszy proces kuroczenia się przemysłu Włoch.

Stany Zjednoczone stawiają coraz to nowe przeszkody na drodze włoskiego handlu zagranicznego. Toteż coraz częściej rozlegają się niezadowolone głosy przedsiębiorców, reprezentujących różne gałęzie przemysłu. Nawet Konfederacja Przemysłowców włoskich daje wyraz swemu niezadowoleniu.

Coraz dotkliwiej dają się we znaki ujemne skutki ograniczenia stosunków handlowych z ZSRR, krajami demokracji ludowej i Chinami. Wystarczy powiedzieć, że w ciągu roku ubiegłego udział wspomnianych w eksporcie Włoch zmniejszył się w porównaniu z poziomem przedwojennym roku 1938 - dwukrotnie, a ich udział w imporcie - nawet przeszło dwukrotnie.

P r o d u k c j a

Wskaźnik produkcji przemysłowej /1938=100/ spadł ze 136 w listopadzie roku 1951 do 133 punktów w grudniu tegoż roku. W grudniu roku 1950 wynosił on 130. Ogólny wskaźnik za okres całego roku 1951 wyraża się cyfrą 136.

I n f l a c j a

Ilość pieniądzy znajdujących się w obiegu wynosiła w końcu lutego b.r. 932 mld. lirów, czyli o 10 mld. więcej niż w poprzednich miesiącach. W analogicznym okresie roku 1951 wzrost wynosił 2 mld.

Ilość upadłości we Włoszech zwiększyła się w okresie pierwszych 9 miesięcy roku 1951 do 5 431 wobec 4 684 w analogicznym okresie roku 1950. Ilość zaprotestowanych weksli wzrosła do 3,2 mln. na ogólną sumę 120,2 mld. lirów, wobec

2,5 mln. na sumę 94,6 mln. lirów w roku 1950.

Plan Schumana w senacie

W czasie debaty w senacie włoskim w dniu 11 marca b.r. w sprawie ratyfikacji planu Schumana, niezależny senator Jannacoone zażądał zaniechanie dyskusji nad ratyfikacją traktatu. Znany ten ekonomista stwierdził, że "traktat posiada charakter antykonstytucyjny, ponieważ stwarza władzę ponadpaństwową, której w praktyce podlegałaby cała gospodarka włoska. Jest to sprzeczne z artykułem 11 konstytucji włoskiej, który przewiduje ograniczenie suwerenności państwowej wyłącznie tylko na rzecz instytucji międzynarodowych, zapewniających narodom pokój i sprawiedliwość. Plan Schumana zaś zarówno ze względu na małą ilość państw uczestniczących jak i wąski zakres działania nie jest w stanie spełnić powyższych celów". Również przedstawiciel partii komunistycznej, Roveda wypowiedział się przeciw traktatowi i podkreślił, że "robotnicy wszystkich zainteresowanych krajów zwalczają ten plan; odrzucenie ratyfikacji traktatu da możność Włochom podjąć niezbędne środki dla obrony własnego przemysłu hutniczego". Na skutek przy wyjęciu Planu Schumana, - podkreślił mówca, - straci pracę 90 000 hutników, 40 000 robotników zatrudnionych w koksozniach oraz 30 000 robotników zatrudnionych w przemysłach pomocniczych. Plan Schumana zagraża również włoskiemu przemysłowi maszynowemu, bowiem przemysł zachodnio-niemiecki posiadający silnie rozwiniętą produkcję maszyn, będzie wołał zamiast surowców wysyłać na rynki swoje maszyny, co mu o tyle łatwiej przyjdzie, że zarobki robotników niemieckich są o 30% niższe od włoskich".

Socjalista Casadei ostro skrytykował plan Schumana i podkreślił, że stwarza on dla kraju jeszcze bardziej ponure perspektywy. "Rząd pragnie przedstawić go jako wielkie osiągnięcie, - zauważył mówca, - podczas gdy chodzi tu w rzeczywistości o akt gwałtu". Analizując doświadczenia europejskie w latach 1914 do 1940 r., mówca wykazał, że wielkie trusty, faworyzowane obecnie przez plan Schumana, były zawsze głównym motorem niemieckiego militarizmu i imperializmu, któremu szczególnie monopole amerykańskie udzielały między pierwszą a drugą wojną światową wielkiej pomocy.

W zakończeniu Casadei zaznaczył, że ratyfikacja traktatu ma całkowicie uzależnić gospodarkę i życie Włoch od imperialistów oraz doprowadzić kraj do wojny".

Jak wiadomo, mimo silnej opozycji w obu izbach parlamentu włoskiego, Plan Schumana został ostatecznie uchwalony nieznaczoną większością głosów. Klasa robotnicza oświadczyła, że podejmie zdecydowaną walkę przeciwko konsekwencjom tej uchwały dla kraju i narodu włoskiego.

NIEMCY ZACHODNIE

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W lutym b.r. obserwowano w dalszym ciągu rozwój dotychczasowych niekorzystnych tendencji w handlu zagranicznym Niemiec zachodnich, objawiających się w kurczeniu się eksportu i we wzroście importu.

Eksport Niemiec zachodnich spadł w lutym b.r. o 3% z 1 312 mln.DM w styczniu b.r. do 1274 mln.DM. Jak wynika z oficjalnych danych statystycznych, Niemcy zachodnie wywoziły w lutym b.r. mniej maszyn, wyrobów walcowanych, artykułów elektrotechnicznych, tkanin bawełnianych oraz artykułów żywnościowych. Przywóz natomiast podniósł się w lutym z 1 403 mln.DM w styczniu do 1 461 mln.DM, a więc powiększył się o 4%. Import zachodnio-niemiecki rośnie bez przerwy od października ub.r.

Deficyt handlu zagranicznego Niemiec zachodnich pogłębił się ~~całkowicie~~ w lutym 187 mln.DM w porównaniu z 91 mln.DM w styczniu b.r. Jeżeli uwzględnić finansowanie przywozu przy pomocy środków E.R.P. i GARIOA, to również nadal powstaje niedobór w sumie 153 mln.DM.

Deficyt handlu zagranicznego staje się obecnie jedną z największych trosk "rządu" w Bonn. Począwszy od ostatniego kwartału 1951 r. nastąpił zwłaszcza silny wzrost deficytu w wymianie zagranicznej z obszarem dolarowym, co pogarsza sytuację dewizową Niemiec zachodnich.

Ostatnio wydano w Niemczech zachodnich zarządzenie, które ma na celu finansowanie wywozu dolarowego drogą powiązania transakcji eksportowej z importową: od 1 kwietnia b.r. eksporterzy zachodnio-niemieccy będą mogli otrzymywać 40% wpływów ze sprzedaży swoich towarów za dolary wzgl. franki szwajcarskie. Kwota ta będzie mogła ew. być wykorzystana na sfinansowanie przywozu artykułów "zasadniczych" znajdujących się na t.zw. liście pozytywnej. "Der Volkswirt" pisze, że tego rodzaju posunięcie "rządu" w Bonn rozszerzy zakres rentownych transakcji eksportowych, dzięki możliwości uzyskania dodatkowych dochodów z transakcji importowej; w wyniku tego nastąpić może jak pisze wyżej wspomniane pismo nie tylko spadek deficytu dolarowego, lecz również i wzrost przywozu surowców dolarowych, będących najbardziej deficytowymi artykułami w Niemczech zachodnich.

Wspomnianych 40% wpływów dewizowych może być swobodnie odstępowanych przez właściciela w wolnym obrocie.

Niekorzystna sytuacja zachodnio-niemieckiego handlu zagranicznego nie uległa większej zmianie również i w marcu, jak wynika to ze sprawozdania zachodnio-niemieckiego "Länderbank". Ze źródła tego dowiadujemy się ponadto, że w porównaniu z III kwartałem 1951 r. obroty handlu zagranicznego zmalały o 9%. Na pogorszenie się tego stanu rzeczy wpływają ponadto

drastyczne ograniczenia importowe wprowadzone przez Francję i Wielką Brytanię, które w konsekwencji mogą być nawet przyczyną kryzysu gospodarczego w Niemczech zachodnich.

Za wszelką cenę chcą ratować swą sytuację na rynkach zagranicznych, Niemcy zachodnie starają się utrzymać swoją dotychczasową pozycję w Ameryce Łacińskiej.

Wartość wymiany handlowej Trizonii z najważniejszymi krajami Ameryki Łacińskiej w okresie styczeń - listopad 1951 roku. przedstawiała się następująco /w dolarach/:

	Import	Eksport	Saldo dodatnie/+/ ujemne /-/
Ogółem	309 200 000	332 300 000	+ 23 170 000
w tym:			
Brazylia	63 700 000	95 600 000	+ 31 900 000
Argentyna	93 100 000	73 000 000	- 20 000 000
Kolumbia	21 700 000	28 600 000	+ 6 900 000
Wenezuela	14 300 000	22 500 000	+ 8 200 000
Chile	17 300 000	19 300 000	+ 2 000 000
Peru	9 800 000	11 900 000	+ 2 100 000

Z wyjątkiem Gwatemali, wszystkie pozostałe kraje Ameryki Łacińskiej mają w Trizonii placówki dyplomatyczne i konsularne. Statki zachodnio-niemieckie podjęły na nowo obsługę portów Ameryki Środkowej i Południowej. Przedsiębiorstwo HAPAG kieruje swe statki do Indii Zachodnich, Kuby, Meksyku; poza tym do portów Indii Zachodnich kursują statki towarzystwa Horn-Linie; Ocean-Stinnes-Linie obsługują porty meksykańskie; Norddeutsche Lloyd - Kubę, Meksyk i Brazylię, a statki towarzystwa Hamburg - Süd zawijają do portów wschodnich wybrzeży Ameryki Łacińskiej.

Niemcy zachodnie starają się również w roku bieżącym zwiększyć swój eksport do krajów Skandynawskich. Wartość jego ma wynieść około 2 600 000 000 marek zachodnich.

W latach przedwojennych udział gotowych wyrobów wywiezionych z Niemiec do Skandynawii stanowił 83% całego eksportu tych wyrobów, a w roku 1951 /Niemcy zachodnie/ - 72%. W zeszłym roku Trizonia eksportowała do krajów skandynawskich głównie samochody, których udział w eksporcie był o wiele większy niż udział maszyn i obrabiarek.

Kapitałne również znaczenie dla rozwoju gospodarki zachodnio-niemieckiej posiada Europa Wschodnia. W naszym poprzednim numerze pisaliśmy o zasadniczej roli, jaką odgrywał dla Niemiec handel ze Wschodem w latach przedwojennych. Faktu tego nie potrafił nawet ukryć dyrektor departamentu handlu zagranicznego w bawarskim ministerstwie gospodarki Vollrath von Maltzan, który pisał na łamach "Tagesspiegel", co następuje:

"Dla zrównoważenia naszej wymiany towarowej szczególne znaczenie posiada handel z państwami wschodnimi. Z przyczyn

politycznych, których sami nie jesteśmy w stanie usunąć/?/ dzisiejsza wymiana towarowa w stosunku do okresu przedwojennego została zredukowana do 1/10. Nie chcemy jednak tracić nadziei, że pewnego dnia wszelkie przeszkody zostaną usunięte i tym samym nasz tradycyjny handel z krajami wschodnimi odzyska swoje dawne znaczenie".

Udział Niemiec w handlu zagranicznym Bułgarii w latach 1925-1932 wynosił stale od 20 do 30%, w handlu zagranicznym Polski od 20 do 40%, Rumunii od 12 do 25%, Czechosłowacji od 20 do 25%, Węgier od 12 do 20%, ZSRR od 15 do 30%. "Te chociażby dane - pisze "Die Wirtschaft" zaczerpnięte z okresu stosunkowo pomyślnego układaniem się stosunków międzynarodowych, wykazują Niemcom, w jaki sposób można łatwo pchnąć rozwój gospodarczy na pewne i zdrowe tory".

Również i pobieżny przegląd kształtowania się handlu w ZSRR wykazuje, że planowy rozwój gospodarki radzieckiej pozwala Niemcom zachodnim na łatwe znalezienie zarówno pewnego rynku zbytu jak również i poważnego dostawcy.

Wielki kryzys gospodarczy na początku 30 lat pokazał jednak, że jedynie Związek Radziecki, dzięki swej planowej gospodarce, mógł zagwarantować stałe dostawy, jak i również stać się pewnym importerem.

... "Z punktu widzenia ogólnej polityki handlowej należy jeszcze dodać, że ZSRR ze swymi niebywałymi gospodarczymi możliwościami rozwojowymi, które pozwalają oczekiwać spokojnie na dalszy wzrost siły nabywczej tego kraju, pozwoli na wielkie uaktywnienie niemieckiego handlu zagranicznego. Podczas gdy niemiecki eksport do krajów zachodnich napotykał na ciągle wzrastającą konkurencję tamtejszych przemysłów, względnie był ~~muszony~~ liczyć się z różnymi ograniczeniami importowymi tych państw, w tym samym czasie chłonność rynku radzieckiego na wysokowartościowe towary gotowe bezustannie wzrastała.

Postępy w drodze osiągnięcia porozumień gospodarczych oraz współpraca między obu krajami mimo istniejących różnic politycznych będą posiadały szczególne znaczenie".

To znamienne oświadczenie złożył ówczesny dyrektor departamentu Dr Hans Posse na łamach "Der Deutsche Volkswirt" nr 51 z 16 września 1932 r.

Jak wiadomo handel Niemiec zachodnich z Europą Wschodnią, został zredukowany do minimum. O tym "sukcesie gospodarczym" zakomunikował wysoki komisarz USA Mc Cloy, w senacie amerykańskim. Jak donosi "Neue Zürcher Zeitung" Mc Cloy, musiał jednocześnie stwierdzić:

"Naród niemiecki sprzeciwia się jednak naszym wysiłkom odnośnie do ograniczenia handlu z jego tradycyjnymi partnerami".

"Bez wątpienia, zerwanie stosunków handlowych ze Wschodem - pisze "Die Wirtschaft" - przynosi Niemcom zachodnim nieopisane straty. Zarówno jeśli chodzi o zaopatrzenie w artykuły żywnościowe, jak i w niezbędne surowce. Niemcy za-

chodnie narażane są na ciągłe wahania cen rynku światowego. Stały wzrost cen oraz wzmagająca się presja inflacyjna dają się odczuwać bezustanku od chwili rozpoczęcia agresji amerykańskiej na Koreę. Głównymi ofiarami tego stanu rzeczy są niemieckie masy pracujące, których stopa życiowa spada w zaskakujący sposób. Jest więc rzeczą całkiem naturalną, iż żądanie nawiązania normalnych stosunków ze Wschodem staje się żądaniem ogólnoniemieckim. Unormowanie bowiem tych stosunków przyczyni się nie tylko do szybkiego podniesienia stopy życiowej niemieckich mas pracujących, ale pozwoli również gospodarce zachodnio-niemieckiej na wolny, niczym nieskrępowany rozwój".

W wyniku rozrachunku lutowego Niemcy zachodnie posiadały w Europejskiej Unii Płatniczej nową nadwyżkę w wysokości \$ 45 mln. Przy końcu lutego Niemcy zachodnie posiadały ~~nie~~ dodatkowo w wysokości około \$ 100 mln. wobec \$ 53 700 tys. na dzień 31 stycznia.

Zwrot długów handlowych zaciągniętych jeszcze przed powstaniem EPU, pochłonął jedynie sumę \$ 9 mln., wobec \$ 43 mln. w styczniu.

Lamowskie kraje kapitalistyczne

A U S T R A L I A

Handel zagraniczny

Obroty zagraniczne Australii w ciągu dziewięciu miesięcy roku finansowego 1952/53 wykazały w końcu lutego br. dalsze pogłębienie się ujemnego salda bilansu handlowego. Ogólny import w tym okresie wyraził się cyfrą £ A 756,6 mln, eksport zaś osiągnął £ A 441,2 mln w wyniku czego powstał deficyt w wysokości £ A 315,4 mln. W analogicznym okresie ubiegłego roku Australia posiadała dodatnie saldo w wysokości £ A 107,8 mln. Deficyt bilansu handlowego w ciągu lutego br. wyniósł £ A 46,7 mln. Import osiągnął £ A 105 mln, eksport zaś £ A 58,3 mln. W porównaniu z lutym 1951 r. import był wyższy o 55% a eksport o 31%. Należy zaznaczyć, że do niepomyślnego ukształtowania się australijskiego bilansu handlowego w znacznym stopniu przyczynił się spadek cen wełny. Eksport wełny np. do USA jakkolwiek wzrósł ilościowo w ciągu 7 miesięcy bieżącego roku finansowego o 25% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego, to pod względem wartości spadł do £ A 28,4 mln wobec £ A 30,7 mln. Rząd australijski odwołał i poddał rewizji wszystkie już wydane licencje importowe na towary płatne w dolarach i na inne towary, które podlegały licencjonowaniu przed wprowadzeniem ostatnich restrykcji importowych, co ma powstrzymać dopływ złota i rezerw dolarowych ze strefy szterlingowej. Jedyny wyjątek zrobiono na rzecz importu produktów naftowych i importu z Ameryki Północnej, dokonywanego w ramach pożyczki otrzymywanej z Banku Światowego.

W związku z tym australijskie banki handlowe zawiesiły wystawianie akredytyw i dokonywanie wpłat za import z Ameryki Północnej /nie odnosi się to do dostaw, które znajdują się już w drodze lub przybyły do brzegów Australii/. "Financial Times" przytacza w związku z tym wysokość deficytu dolarowego Australii, który w bieżącym roku finansowym ocenia się oficjalnie na £ A 56 mln przy czym import dolarowy ma osiągnąć £ A 136 mln, a eksport - £ A 80 mln.

B R A Z Y L I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Jak podaje "Neue Zürcher Zeitung" znaczne ożywienie

brazylijskich obrotów w pierwszej połowie ubiegłego roku trwało nadal i w drugiej połowie tegoż roku. Zanotowano wzrost eksportu a przede wszystkim importu pod względem wartościowym jak i wagowym.

Według oficjalnych danych, w ciągu 10 miesięcy ubiegłego roku wartość wywozu osiągnęła 26,8 mlrd cruzeiros /w analogicznym okresie 1950 r. - 19,9 mlrd/, podczas gdy import wyraził się cyfrą 29,9 mlrd cruzeiros /1950 - 15,6 mlrd/. Bilans handlowy za pierwsze półrocze zamknął się deficytem w wysokości 0,6 mlrd cruzeiros, w okresie zaś 10 miesięcy ujemne saldo wzrosło do 3,1 mlrd cruzeiros. Według obliczeń porządowych deficyt w ciągu całego roku 1951 ma wynieść 2 mlrd cruzeiros /import około 34 mlrd, a eksport około 32 mlrd cruzeiros/. Nic więc dziwnego, że brazylijski stan posiadania dewiz uległ znacznemu pogorszeniu w ciągu roku ubiegłego. Na początku roku 1951 "Tesoure Nacional" rozporządzał dewizami wartości 4678 mln cruzeiros, pod koniec zaś grudnia stan ich spadł do 63 mln cruzeiros. W związku z tym Brazylia zwróciła się w połowie lutego br. do Międzynarodowego Funduszu Walutowego o pożyczkę \$ 37,5 mln dla wyrównania swego bilansu handlowego z krajami obszaru dolarowego. "Neue Zurcher Zeitung" stwierdza, że Brazylia znajduje się obecnie w trudnej sytuacji z powodu braku dewiz - zwłaszcza dolarów amerykańskich i koron szwedzkich, przy czym nie jest ona w stanie przewidzieć jak długo taka sytuacja może trwać. Brak dewiz spowoduje trudności w otrzymaniu licencji importowych w braku jących walutach obcych. Konieczność doprowadzenia do równowagi bilansu handlowego zmusi rząd do zastosowania restrykcji importowych i jednoczesnego zwiększenia eksportu głównie do krajów europejskich.

Koszty utrzymania

Według danych brazylijskiego Ministerstwa Pracy koszty utrzymania wzrosły w ciągu 1951 r. o 21% przy czym komorne, opał itd wykazały wzrost nawet o 103%. W roku bieżącym przewiduje się dalszy wzrost kosztów utrzymania, bowiem już w styczniu br. zaobserwowano znaczny wzrost cen artykułów spożywczych, a rząd nałożył liczne nowe podatki.

Zamieszczone przez dziennik "Diario Carioca" dane o kształtowaniu się kosztów utrzymania w Sao-Paulo i okręgu Rio de Janeiro przedstawiają się następująco:

Okręg			Przeciętna siła nabywcza cruzeiros
Rio de Janeiro		Sao-Paulo	
1946 r.	100	100	1,00
1947 r.	122	130	0,79
1948 r.	126	141	0,75
1949 r.	131	139	0,74
1950 r.	139	147	0,70
1951 r.	155	159	0,64

B U R M A

Handel zagraniczny

Przeciętna miesięczna wartość importu Burmy w ciągu pierwszych 9 miesięcy r.1951 sięgała 51,6 mln rupii, wobec 36 mln w roku 1950. Przeciętna miesięczna wartość eksportu wynosiła ogółem 71,4 mln rupii, wobec 55,1 mln w roku poprzednim.

Zmiana waluty

Parlament burmański zniósł ustawę wiążącą rupię z funtem szterlingiem. Nowa rupia ukształtowana zostanie na zasadzie systemu dziesiętnego. Pokrycie bankowe będzie wynosiło co najmniej 25% wartości pieniędzy znajdujących się w obiegu.

C H I L E

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Według danych "Foreign Commere Weekly" eksport Chile w ciągu pierwszych 11 miesięcy 1951 r. wyniósł /w mln dolarów/ 316,2 wobec 252,7 w analogicznym okresie 1950 r. a import - 273,6 wobec 210,3.

Koszty utrzymania

Wskaźnik cen hurtowych w grudniu 1951 osiągnął 750 punktów czyli wzrósł w porównaniu z tymże miesiącem 1950 r. o 105,4 punktów /1937r. = 100/. W wyniku podwyższenia ceny pszenicy wzrosła cena chleba. Przewiduje się podwyżkę cen mleka i innych produktów.

Jak donosi agencja "United Press" rząd chilijski zapowiedział wprowadzenie od maja b.r. racjonowania mięsa.

E G I P T

Handel zagraniczny

Według prowizorycznych danych wartość importu egipskiego w r.1951 wynosiła 279,6 mln £E, eksport zaś - 212,7 mln £E. W roku 1950 Egipt importował na sumę £E 212,7 mln, a eksportował za £E 175,4 mln. Ujemny bilans handlu zagranicznego wzrósł zatem w roku ubiegłym w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przywóz Egiptu z Wielkiej Brytanii w roku ubiegłym przedstawiał wartość 41,9 mln £E, czyli nie uległ prawie żadnej zmianie w stosunku do roku poprzedniego, natomiast wskutek ekspansji handlowej monopolu amerykańskich na terenie egipskim, przywóz ze Stanów Zjednoczonych wzrósł wybitnie z £E 12,6 mln do £E 65,1 mln w poprzednim roku.

Struktura geograficzna handlu zagranicznego w r.1951

Records and Statistics podaje następujące dane o strukturze geograficznej handlu zagranicznego w roku ubiegłym:

	<u>1 9 5 0</u>	<u>1 9 5 1</u>
	/ w mln £E/	
<u>I m p o r t</u>		
Australia	12.915	18.742
Niemcy zachodnie	6.149	9.798
Francja	20.837	20.282
Włochy	15.468	15.654
Holandia	8.258	8.225
Zw.Afryki Południowej	7.362	6.694
Szwecja	4.859	6.266
Wielka Brytania	41.323	41.926
Stany Zjednoczone	12.635	65.146
Związek Radziecki	5.865	7.059
<u>E k s p o r t</u>		
Czechosłowacja	3.984	9.525
Francja	14.720	19.743
Niemcy zachodnie	5.516	8.610
Indie	21.897	29.892
Włochy	14.914	16.528
Japonia	5.373	14.669
Rumunia	312	3.459
Hiszpania	4.623	4.895
Wielka Brytania	38.101	38.515
Stany Zjednoczone	15.437	19.507

x/ Suma zwiększona wskutek rządowego importu złota. Właściwy import nie powinienby przekroczyć £E 20 mln.

Przewozy przez Kanał Suezki w I kwartale r.1952

W ciągu pierwszego kwartału r.1952 wpływy towarzystwa Kanału Suezkiego wynosiły £E 6.753.700 wobec 6.255.500 w analogicznym okresie r.1951.

Ogółem w I kwartale r.1952 było przewozów morskich 3.183 wobec 2.774 w analogicznym okresie r.1951. Waga ich ogólna wyraziła się ilością 21,851 mln ton wobec 18.930 mln ton.

I R A N

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Import Iranu w ciągu 6 miesięcy od 20 marca do 20 września r.1951, wyniósł 3.788 mln rialów wobec 2.760,8 mln rialów w analogicznym okresie r.1950.

Eksport wynosił 1.950,5 mln rialów w porównaniu z 875,3 mln rialów. Ujemne saldo bilansu handlowego zmniejszyło się zatem z 1.885,5 mln rialów do 1.837,6 mln rialów.

Ceny

Wskaźnik kosztów utrzymania we wrześniu r.1951 wzrósł /1937 = 100/ do 718 punktów wobec = 665 w analogicznym okresie r.1950.

Rezygnacja z pożyczki amerykańskiej

Kancelaria premiera irańskiego wydała komunikat stwierdzający, że rząd nie będzie robił żadnych starań celem otrzymania pożyczki od Stanów Zjednoczonych.

Jak komunikuje dziennik "Ettelaat" miarodajny przedstawiciel kół rządowych wyraził ubolewanie z powodu uzależnienia przez Stany Zjednoczone udzielenia pożyczki od rozwiązania sprawy naftowej.

J A P O N I A

Handel zagraniczny

Według oświadczenia rzecznika japońskiego Ministerstwa Handlu Zagranicznego i Przemysłu amerykański wojskowy zarząd okupacyjny przekazał rządowi Japonii sprawowanie kontroli nad eksportem. Rzecznik zaznaczył, że rząd nie ma zamiaru wprowadzać większych zmian do polityki handlowej prowadzonej przez władze okupacyjne.

Zgodnie z opracowanym w lutym programem handlu ze strefą szterlingową Japończycy ustalili następujące kontyngenty eksportu stali i towarów włókienniczych do tego obszaru w okresie 3 miesięcy od marca do maja b.r.:

żelazo i stal	160.000 ton
przędza bawełniana	6.750 mln lbs
tkaniny bawełniane	166.980 mln yardów
włókno cięte	4.709 mln lbs
przędza z włókna ciętego	1.240 mln lbs

przędza ze sztucznego jedwabiu	2.250 mln lbs
tkaniny z włókna ciętego	12.495 mln jardów ²
tkaniny ze sztucznego jedwabiu	53.790 " "

K A N A D A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu informacji zamieszczonych w Nr 12/47/ "W.H.Z." podajemy strukturę towarową kanadyjskiego handlu zagranicznego w styczniu br. w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego.

Głównymi pozycjami eksportu kanadyjskiego były/wszystkie cyfry w mln dolarów kanadyjskich/:

	S t y c z e ń	
	<u>1 9 5 1 r.</u>	<u>1 9 5 2 r.</u>
papier gazetowy	40,7	47,2
masa drzewna	24,0	33,5
pszenica	19,2	28,1
tarcica	24,0	20,2
samochody	1,7	16,0
maszyny rolnicze	8,5	13,1
nikiel	11,8	10,8
ryby i przetwory rybne	10,6	9,9
miedź	6,6	8,7
mąka pszenna	11,8	8,2
cynk	7,4	7,6
zboża z wyłączeniem psze- nicy	4,8	7,2
aluminium	10,3	7,1
azbest	6,3	5,8
masa papiernicza	3,8	5,8

Głównymi pozycjami importu Kanady były:

	S t y c z e ń	
	<u>1 9 5 1 r.</u>	<u>1 9 5 2 r.</u>
maszyny /bez rolni- czych/	17,4	27,4
walcówka	11,0	18,0
ropa naftowa	13,9	17,6
części do samochodów	19,2	15,7

maszyny i narzędzia rolnicze	12,2	13,4
węgiel	12,4	12,2
kotły parowe	6,3	11,2
aparaty elektryczne	9,5	10,7
bawełna	10,7	10,2
produkty ropy naftowej	7,9	8,3
samoloty i części zapasowe do nich	2,5	8,1

Według tymczasowych danych Kanadyjskiego Biura Statystycznego eksport Kanady w lutym br. osiągnął 309,7 wobec 233,9 w analogicznym miesiącu roku ubiegłego, import zaś - 282,1 w porównaniu z 274,2.

Głównymi kontrahentami Kanady w lutym br. byli:

	<u>Import</u>	<u>Eksport</u>
USA	212,2	168,8
Wielka Brytania	21,2	43,6
Inne kraje imperium brytyjskiego	16,5	25,1

Produkcja

Sytuację gospodarczą Kanady nadal charakteryzują nadzwyczaj wysokie inwestycje, zwłaszcza w przemyśle surowcowym i ciągle wzrastająca produkcja zbrojeniowa przy jednoczesnym spadku produkcji dóbr konsumpcyjnych i obrotów handlu detalicznego. Zgodnie z tymczasowymi danymi statystycznymi produkcja brutto Kanady wzrosła z \$ 18,03 mld w 1950 r. do \$ 21,22 mld w 1951 r. W rzeczywistości jednak produkcja wzrosła /przy pominięciu wzrostu cen/ jedynie o około 6%.

Rząd skierował kapitały przede wszystkim w rozbudowę produkcji podstawowych surowców energii ropy naftowej i produkcji zbrojeniowej. W te gałęzie przemysłu zainwestowano w 1951 roku o 83% więcej kapitałów niż w roku poprzednim, podczas gdy inwestycje w przemyśle dóbr konsumpcyjnych i handlu spadły o 8%. Kanadyjskie wydatki zbrojeniowe w ciągu trzech najbliższych lat przewidziany zostały na sumę \$ 6 mld.

Szczytowy wzrost produkcji zbrojeniowej ma być osiągnięty w 1953 r. Rząd stara się powstrzymać grożącą inflację przez wprowadzenie dużych podatków konsumpcyjnych, ograniczenia kredytowe dla sklepów sprzedających na raty i przez restrykcje kredytowe dla producentów dóbr konsumpcyjnych. Ograniczenie produkcji cywilnej na rzecz zbrojeniowej znajduje wyraz szczególnie w rozwoju budownictwa mieszkaniowego. W grudniu 1950 roku w budowie znajdowało się 6679 budynków, a w grudniu 1951 roku tylko - 27,98.

Różne gałęzie produkcji dóbr konsumpcyjnych walczą z trudnościami zbytu. Tak np. podczas gdy w grudniu 1950 roku sprzedano 24,832 samochodów osobowych to w tymże miesiącu

1951 r. ilość spadła do 13.763.

Koszty utrzymania

Zgodnie z danymi Kanadyjskiego Biura Statystycznego ogólny wskaźnik kosztów utrzymania w Kanadzie w dniu 1 lutego br wynosił 190,8 punktów wobec 175,2 punktów w tymże dniu 1951 r. Rozwój wskaźników poszczególnych grup towarowych i usług przedstawiał się następująco /1935 = 1939 r. = 100/

	na dzień 1 lutego	
	1951 r.	1952 r.
<u>wskaźnik ogólny</u>	175,2	190,8
żywność	224,4	248,1
komorne	136,4	144,8
opał i oświetlenie	141,7	151,3
odzież	192,4	213,0
przedmioty użytku domo-		
wego i usługi	185,1	200,1
inne	137,0	146,5

Jak wynika z kanadyjskiej rządowej "Białej Księgi", rząd Kanady zużytkował w roku finansowym 1951/52 ogromną część ściągniętych z ludności podatków na przygotowania wojenne. Podatek dochodowy i akcyzowy, płacone głównie przez świat pracy, wzrosły w omawianym roku finansowym o 40,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Ogólne wydatki zbrojeniowe wyniosły \$ 2.112,7 to jest stanowiły 58,5% ogólnych wydatków budżetowych. W tym samym czasie asygnowania na rolnictwo uległy zmniejszeniu o 53% w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniosły tylko \$ 67 mln czyli 1,8% ogólnych wydatków budżetowych. Wydatki na ochronę zdrowia objęły tylko sumę \$ 46 mln, stanowiąc 1,3% strony rozchodowej budżetu.

K O L U M B I A

Sytuacja gospodarcza

Eksport Kolumbii w roku 1951 osiągnął cyfrę 1052 mln peso, import zaś 872 mln peso.

Struktura geograficzna handlu zagranicznego tego kraju w roku ubiegłym przedstawiała się następująco /w mln peso/:

	Import /Cif/	Eksport /Fob/
U.S.A.	560,492	856,914
Niemcy zachodnie	72,973	60,634
Wielka Brytania	45,018	2,851
Kanada	23,775	16,347
Belgia-Luksemburg	22,604	4,944

Francja	21,308	6,852
Curaçao	17,611	53,480
Szwecja	15,203	13,768
Szwajcaria	13,706	2,396
Peru	12,003	20

W ciągu pierwszych trzech kwartałów ubiegłego roku utrzymywała się w Kolumbii silna presja inflacyjna, która przyniosła gospodarce tego kraju szereg trudności. Reakcyjny rząd, popierający plantatorów, obszarników i przemysłowców, przerzucił skutki drożyzny i deprecjacji peso kolumbijskiego zarówno na rynku wewnętrznym jak i zagranicznym na szerokie rzesze mas pracujących. Wysoki poziom cen artykułów powszechnego użytku utrzymywał się bez zmian również i w pierwszych miesiącach bieżącego roku.

W czwartym kwartale bieżącego roku zanotowano pewną poprawę przede wszystkim dzięki lepszym zbiorom kawy oraz wzrostowi eksportu tego artykułu po bardzo wysokich cenach.

Wpływy z wywozu kawy wzrosły do tego stopnia, że bilans handlowy zamknął się nawet w ubiegłym roku nadwyżką.

Produkcja przemysłowa kształtowała się w Kolumbii w ubiegłym roku bardzo nierównomiernie. Przemysł tekstylny - najsilniejsza i najlepiej zorganizowana gałąź produkcji fabrycznej w kraju - nie potrafił przez cały rok ubiegły wybrnąć z depresji, co spowodowało spadek produkcji do niezwykle niskiego poziomu.

Wzrosła natomiast produkcja ropy naftowej do 38 mln baryłek wobec 34 mln baryłek w 1950 r., cementu do 647.400 ton wobec 580.000 ton, cukru do 158,634 ton wobec 146.447. Kopalnie złota dostarczyły 430.723 uncje złota wobec 350.000 uncji w 1950 r.

W końcu ubiegłego roku odkryto w Kolumbii dość bogate źródła naftowe, na eksploatację których koncesję uzyskał amerykański "Standard Oil".

LIBAN

Handel zagraniczny

Handel zagraniczny Libanu w IV kwartale r.1951 przedstawiał się następująco: import wynosił 80,3 mln funtów libańskich, eksport zaś - 18,2 mln ft.lib., reeksport w tym okresie wyraził się sumą 3,0 mln ft.lib.

W r.1951 Liban importował 723.000 ton towarów na sumę 320,8 mln ft.lib. i eksportował 204.000 ton na sumę 93,6 mln ft.lib. Całoroczny reeksport wynosił 6.300 ton na sumę 8,2 mln ft.lib.

M E K S Y K

Handel zagraniczny w r.1951

Obroty zagraniczne Meksyku zamknęły się w roku ubiegłym saldem ujemnym w wysokości \$ 150 mln, przy czym wartość importu wyraziła się cyfrą \$ 800 mln.

N O W A Z E L A N D I A

Handel zagraniczny

Jak podaje londyński "Times" import Nowej Zelandii w ciągu roku 1951 wyraził się cyfrą £ 220.153.000 eksport zaś - £ 253.847.000.

Według jednak doniesień dziennika "Financial Times" w ciągu stycznia br. obroty zagraniczne tego kraju wykazały deficyt w wysokości £ 6.727.000. Na ten stan rzeczy wpłynął spadek cen i wzrost importu. Płatności wyniosły w styczniu £ 29.367.000, wpływy zaś £ 22.640.000. Wpływy za węgłą spadły do £ 10 mln, wobec prawie £ 19 mln w styczniu 1951 r.

Według oświadczenia premiera Nowej Zelandii, głównym celem nowo-zelandzkiego programu kryzysowego jest dążność do osiągnięcia rocznej nadwyżki w wysokości £ 25 mln w wymianie towarowej z krajami nieszteterlingowymi. W 1951 roku udało się Nowej Zelandii zamknąć swój bilans płatniczy nadwyżką w sumie £ 16 mln w czym zawarte jest 7 mln £ dodatkowego salda z obszarem nieszteterlingowym. W nowo-zelandzkich kołach finansowych zapatrują się bardzo sceptycznie na program premiera Hollanda; utrzymuje się opinia, że tegoroczne nadwyżki w bilansie płatniczym najwyżej dojdą do £ 12 mln a więc będą nawet mniejsze niż zeszłoroczne.

W celu osiągnięcia nadwyżek płatniczych zamierza c Nowa Zelandia ograniczyć w bieżącym roku import; restrynkcje nie dotyczą państw należących do Wspólnoty Brytyjskiej oraz do E.P.U. Przywóz z tych krajów może być dokonywany bez potrzeby ubiegania się o licencję, z wyjątkiem jednakże samochodów, których import wstrzymano. Tak więc brytyjski przemysł samochodowy znalazł się w jeszcze gorszej sytuacji eksportowej, bowiem Nowa Zelandia była np. w ubiegłym roku drugim co do wielkości odbiorcą brytyjskich pojazdów mechanicznych. Co się tyczy krajów z poza Commonwealthu i EPU to obowiązuje ostre licencjonowanie przywozu do tego stopnia, że odwołano nawet wszystkie poprzednio udzielone zezwolenia importowe w celu ponownego rozpatrzenia. Zatwierdzeniu ulegną tylko licencje na t.zw. artykuły zasadnicze. Ponadto Nowa Zelandia zamierza czynić wysiłki w kierunku wydatnego rozszerzenia wywozu do krajów nieszteterlingowych.

Nowa Zelandia poszukuje nowych źródeł zakupu nawozów

- 51 -
sztucznych, potrzebnych do intensyfikacji produkcji rolnej,
W tym celu udać się na specjalna misja rządowa do Wielkiej
Brytanii oraz do Stanów Zjednoczonych.

PAKISTAN

Handel zagraniczny

Pakistański handel zagraniczny drogą morską w styczniu 1952 r. przedstawiał się następująco: eksport - 270,5 mln rupii pakistańskich, import - 153,0 mln.r.p.

Omawiając preliminarz budżetowy na rok 1952/53 pakistański minister finansów oświadczył, że uważa za niezbędne zastosowanie środków, któreby sprzyjały rozwojowi pakistańskiego handlu zagranicznego i poprawiły sytuację gospodarczą kraju.

Minister omówił m.inn. ewentualne zniesienie ceł importowych na szereg niezbędnych dla Pakistanu towarów, w imporcie których odczuwa on pewne trudności. Do takich towarów należy surówka i stal, elektrostal i wyroby z niej. Koniecznym jest również obniżenie cła na importowaną blachę stalową, naftę /o jedną annę na galonie/, odbiorniki radiowe /o 8%/ i na niektóre inne towary. Jednocześnie minister finansów zaproponował podniesienie o 50% cła od importu piwa i innych wyrobów przemysłu browarnianego, oraz o 30% od przywozu napojów alkoholowych. Minister projektuje również obniżenie cła eksportowego od herbaty z 4 do 3 ann od 1 ft.ang. oraz zniesienie tak zwanego "podatku sprzedażnego" od skór surowych, wywożonych z Pakistanu. Jednocześnie przewiduje on skasowanie tego podatku przy wywozie papieru gazetowego, nawozów sztucznych, artykułów farmaceutycznych oraz wyrobów ze stali nierdzewnej, produkowanych w Pakistanie; naczyń metalowych i wyrobów odlewanych.

W dalszym ciągu Minister finansów oświadczył, że pakistański handel zagraniczny wzrósł znacznie w ostatnich dwóch latach, jednakże w r.1951/52 wartość pakistańskiego eksportu będzie oczywiście niższa niż w r.1950/51, wobec spadku cen głównych towarów eksportowych Pakistanu - juty i bawełny.

W wystąpieniu swym minister powiadomił również, że rząd pakistański przedsięwziął kroki zmierzające do stworzenia rodzimego przemysłu zbrojeniowego i hutniczego.

W tym celu organizuje się towarzystwo "Pakistan Armament and Aircraft Industry".

P E R U

Handel zagraniczny

Według tymczasowych danych obroty zagraniczne Peru w ciągu pierwszego półrocza 1951 r. wyniosły /wszystkie cyfry

w mln solów/ 3.410 wobec 2.104 w analogicznym okresie 1950 r. Import osiągnął 1969 wobec 1.066, eksport zaś 1.441 wobec 1.038.

Wobec znacznego zwiększenia importu w pierwszym półroczu ubiegłego roku deficyt handlu zagranicznego Peru wzrósł do 528 w porównaniu z analogicznym półroczem 1950 r.

Rozwój importu i eksportu Peru przedstawiał się następująco/w mln solów/:

	I m p o r t		E k s p o r t	
	1950 r.	1951 r.	1950 r.	1951 r.
I kwartał	463	917	501	547
II kwartał	603	1.052	537	894
w tym:				
kwiecień	170	376	145	250
maj	210	311	171	286
czerwiec	223	365	211	358

Struktura geograficzna handlu peruwiańskiego przy uwzględnieniu najważniejszych kontrahentów, przedstawia się w tym samym okresie jak niżej /w mln solów/:

	I m p o r t		E k s p o r t	
	1950 r.	1951 r.	1950 r.	1951 r.
U.S.A.	605	1.256	269	425
Wielka Brytania	182	275	119	173
Niemcy zachodnie	21	107	6	42
Argentyna	26	59	46	81
Belgia	11	56	77	120
Holandia	17	32	22	66
Chile	14	25	171	144

STANY ZJEDNOCZONE

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Zgodnie z danymi Ministerstwa Handlu USA struktura towarowa handlu zagranicznego tego kraju w grudniu i za cały rok 1951 przedstawiała się następująco /w mln dolarów/:

	Grudzień 1951 r.	Styczeń-grudzień 1950 r. 1951 r.	
<u>Eksport</u> ^{x/}	1.425,3	10.142,6	14.860,3
<u>Surowce</u>	1.336,7	1.885,4	2.467,5
w tym:			
bawełna	213,2	1.024,5	1.145,3
węgiel	50,3	269,2	586,1
tytoń	38,9	249,8	322,9
ropa naftowa	6,2	102,7	81,7
<u>Artykuły spożywcze</u>	178,8	1.362,7	2.253,2
w tym:			
pszenica	63,2	404,5	887,4
kukurydza	19,6	151,8	190,2
<u>Półfabrykaty</u>	160,7	1.222,6	1.663,4
w tym:			
metale żelazne	36,5	238,5	320,3
metale nieżelazne	23,7	122,1	220,9
chemikalia przemysłowe	14,4	96,3	171,4
<u>Wyroby gotowe</u>	749,2	5.771,9	8.476,2
w tym:			
sprzęt przemysłowy	138,3	1.102,1	1.359,3
z czego:			
sprzęt budowlany i transportowy	29,8	185,7	258,4
sprzęt wiertniczy i pompy	19,0	141,3	195,4
obrabiaarki	18,3	202,7	192,0
instalacje elektryczne	48,8	392,9	551,0
ciężarówki i autobusy /nowe/xx/	39,7	217,3	387,0
części samochodowe	33,3	263,8	372,5
samochody osobowe /nowe/	15,8	179,3	339,9
traktory i części	28,5	244,6	310,2
wyroby bawełniane	34,8	227,1	290,4
wyroby ze sztucznych włókien	16,3	176,8	185,7
oleje smarowe	26,5	173,6	265,6
benzyna	13,9	90,0	168,4

x/ eksport podany bez reeksportu, import - dla zużycia w kraju
xx/oprócz wojskowych

<u>Import x/</u>	800,5	8.742,3	10.805,4
<u>Surowce</u>	216,8	2.465,5	3.361,8
w tym:			
kauczuk	44,2	462,6	815,0
wełna	35,2	427,5	713,5
ropa naftowa	26,1	367,0	375,5
rudę i koncentraty	26,7	247,2	313,8
skóry surowe	5,2	118,4	132,6
futerka	9,1	104,3	110,6
nasiona oleiste	7,8	104,6	103,8
tyton	4,6	76,4	85,5
<u>Artykuły spożywcze</u>	246,0	2.647,2	3.081,2
w tym:			
kawa	138,7	1.091,0	1.360,3
kakao	10,4	167,3	196,8
cukier	7,6	380,5	385,3
<u>Półfabrykaty</u>	183,6	2.125,7	2.453,5
w tym:			
celuloza	26,5	239,5	351,6
tarcica	14,2	264,8	228,9
miedź	13,3	198,8	222,3
nikiel i stopy	9,9	69,2	90,4
<u>Wyroby gotowe</u>	154,3	1.504,5	1.908,9
w tym:			
papier gazetowy	44,8	452,9	513,0
maszyny i środki transportowe	22,7	157,5	242,8

x/ eksport podany bez reeksportu, import - dla zużycia w kraju
xx/ oprócz wojaskowych.

Rząd Stanów Zjednoczonych wprowadził z dnieniem 7.4.br. zaostrożoną kontrolę eksportu, mającą na celu uniemożliwienie reeksportu do Z.S.R.R., krajów demokracji ludowej i Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Poza tym chce się usunąć dotychczasowe opóźnienia przy wystawianiu licencji eksportowych na amerykańskie wyroby wywożone do Europy Zachodniej. Żądanie ze strony rządu U.S.A. formalnych gwarancji, że towary eksportowane z U.S.A. do krajów sprzymierzonych względnie neutralnych nie zostaną skierowane do krajów obozu pokoju, powodowało częste sprzeciwy.

Po długich pertraktacjach rząd U.S.A. zawarł układy wprowadzające w życie t.zw. Import Certificate and Delivery Verification System /IC/DV-System/ z 10 państwami Europy Zachodniej: Belgią, Danią, Francją, Włochami, Luksemburgiem, Norwegią, Portugalią, Wielką Brytanią, Niemcami zachodnimi i Holandią oraz Kanadą. Obecnie trwają pertraktacje odnośnie do rozszerzenia nowego systemu na dalsze kraje, jak również

zwiększenie wachlarza towarów podlegających tym przepisom.

Od 1951 roku rząd USA wymaga od amerykańskich eksporterów przedkładania "consignee statement". Importer zagraniczny powyższych określonych towarów musi w przyszłości przedłożyć swemu rządowi pisemne oświadczenie odnośnie do ilości i sposobu zużycia importowanych towarów. Następnie otrzymuje on od swego rządu oświadczenie importowe dla okazania amerykańskiemu dostawcy, który ze swej strony dołącza wzmiankowane oświadczenie importu do swego wniosku o wydanie licencji eksportowej. Na skutek powyższego rząd krajów importujących będą w przyszłości odpowiedzialne za to, aby amerykańskie towary eksportowane nie zostały "reeksportowane nielegalnie" do krajów Obozu Pokoju. Nowy system zostanie zastosowany w pierwszym rządzie dla 50% całego eksportu reglamentowanego w formie licencji eksportowych.

Inowacją w systemie IC/DV jest to, że rząd kraju eksportującego może zaządać od posiadacza licencji eksportowej t.zw. "delivery verification" a to w postaci zaświadczenia wystawionego przez urząd celny kraju importującego w formie "delivery order". Można nie wymagać powyższego zaświadczenia w tym wypadku, gdy towar jest przeznaczony dla rządu sprzymierzonego lub dla "special project" zaaprobowanego uprzednio przez Urząd Handlu Międzynarodowego /OIT/ względnie gdy wartość towaru nie przekracza \$ 500. Dokument ten stwierdzać ma, że towar nadszedł do kraju stosownie do obowiązujących w nim przepisów. Rodzaje towarów, podlegające systemowi IC/DV stanowią niemal połowę wszystkich towarów, wymienionych na t.zw. "liście pozytywnej" Ministerstwa Handlu USA.

Amerykańskie władze kontroli eksportu przyznały, że otrzymywane informacje od amerykańskiego eksportera o ostatecznym odbiorcy towaru stanowi w pewnych okolicznościach niepożądane dla handlu wydanie tajemnic handlowych. Następuje to specjalnie w tym wypadku, gdy towar zostaje sprzedany za granicę przez agenta lub maklera, którzy z reguły tylko niechętnie udzielają nabywcy nazwisk swych dostawców, a eksporterowi nazwisk swych nabywców w kraju importera. Po długich pertraktacjach Ministerstwo Handlu zgodziło się na zagwarantowanie tajemnicy handlowej w ten sposób, że agent lub makler nie ma obowiązku podawać eksporterowi amerykańskiemu nazwisk swych nabywców, mogąc natomiast w porozumieniu z eksporterem zakomunikować je bezpośrednio Urzędowi Handlu Międzynarodowego /OIT/, który następnie zobowiązuje się do zachowania tajemnicy handlowej. Ponieważ zdaniem amerykańskich władz kontroli eksportu rząd kraju importującego w tym wypadku może mieć zastrzeżenia co do wystawienia certyfikatu importowego i że na skutek tego importer może nie mieć możność dołączenia wyżej wymienionego dokumentu do swego wniosku o udzielenie licencji eksportowej, to wówczas OIT może zadowolnić się otrzymaniem "consignee statement" zakładając, że eksporter przedłoży wyczerpujące wyjaśnienie odnośnie do przyczyn uniemożliwiających w danym razie zastosowanie systemu IC/DV.

Prasa amerykańska stwierdza, że liczni przedstawiciele kół handlowych U.S.A. są poważnie zaniepokojeni wzrostem

trudności gospodarczych kraju, wywołanych polityką wyścigu zbrojeń. Pismo "Journal of Commerce" podało, że na odbytym niedawno zjeździe przedstawiciele amerykańskich firm eksportowych, liczni przedstawiciele wielkich towarzystw wyrazili niezadowolenie z powodu silnego w ostatnim czasie spadku eksportu U.S.A. Wice-Prezes nowojorskiego towarzystwa bankowego "Guarantee Trust Company of New York", oświadczył, "W związku z ograniczeniem produkcji towarów powszechnego użytku w USA i konkurencją ze strony Wielkiej Brytanii, Niemiec zachodnich i Japonii eksporterzy wielu towarów, mogą stwierdzić, że obecnie trudno im a nawet jest to zupełnie niemożliwe sprzedawać tyle, ile sprzedali w 1951 roku".

Kierownik Wydziału eksportowego wielkiego towarzystwa "Harneyschweger Corp." podkreślił: "Musimy być przygotowani na spotkanie równie silnej konkurencji, z jaką przyszło nam walczyć w latach trzydziestych. Natrafiamy na wzmożoną konkurencję przemysłowców europejskich prawie u samego progu naszego domu.

Kraje te w pogoni za zdobyciem obcej waluty szybko rozszerzają zasięg swych operacji i w miarę wzrostu ich produkcji, spotkamy się z konkurencją na całym świecie. Na odbytych niedawno w Turcji przetargach publicznych oferty swe złożyło siedem towarzystw, w tym trzy firmy zachodnio-europejskie. Przypomina namto czasy przedwojenne".

O trudnościach gospodarczych przedsiębiorców amerykańskich donosi również dziennik "News Week". Autor artykułu pisze z trwogą, że trudności te zwiastują przemysłowi amerykańskiemu ciężki kryzys. "Jakby się to nie nazwało - pisze się w artykule - kryzysem handlowym, deflacją czy depresją gospodarczą, dla kupców i przemysłowców stało się oczywistym, że międzynarodowe antagonizmy gospodarcze przybierają na sile. Na całej kuli ziemskiej, od Japonii do Francji a również i w U.S.A. dają się słyszeć głosy ostrzegające przed grożącym niebezpieczeństwem". Autor wskazuje dalej na fakt silnego wahania cen surowców w wielu krajach kapitalistycznych, na wzrost zapasów towarowych i spadek zamówień.

Produkcja

Jak wynika z doniesień prasy amerykańskiej, sytuacja gospodarcza U.S.A. w I kwartale 1952 r. rozwiązała nadzieję niektórych kół kapitalistycznych na to, że rządowy program zbrojeń przyczyni się do rozkwitu kraju. Jakkolwiek bowiem notuje się wzrost produkcji wojennej to jednak ogół produkcji przemysłowej spada. Fakt ten stwierdza między innymi dziennik "Business Week", donosząc o spadku produkcji cywilnej. Również dziennik "Magazine of Wall-Street" wyraża obawę czy program zbrojeń będzie w stanie utrzymać równowagę gospodarczą wobec zastoju w gałęziach produkcji cywilnej. Oficjalne dane za I kwartał br. świadczą, że wyrażone wyżej obawy nie są bezpodstawne. Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej za pierwsze dwa miesiące br. był o dwa punkty niższy niż w anal

gicznym okresie 1951 roku. W rezultacie silnego wzrostu zamówień wojennych, wskaźnik produkcji przemysłu ciężkiego tak zwanej produkcji artykułów długotrwałego użytkowania wzrósł z 268 w styczniu 1951 r. do 280 w styczniu br.

Jednocześnie spadła produkcja towarów konsumpcyjnych. Opublikowany przez Federal Reserve Board wskaźnik produkcji towarów powszechnego użytku za miesiąc styczeń br. wskazuje spadek do 187 wobec 201 w tymże miesiącu 1951 r.

Marcowy numer biuletynu National City Bank stwierdza: "produkcja towarów konsumpcyjnych została znizona, sytuacja ta prawdopodobnie trwać będzie nadal w przyszłości". Pismo zaś "Wall-Street Journal" dodaje: "silny spadek produkcji towarów wytwarzanych przez przemysł lekki trwa już drugi rok i nie ma żadnych oznak, że nastąpi ożywienie w tych gałęziach przemysłu".

Szczególnie ciężka sytuacja powstała w przemyśle tekstylnym i obuwniczym, powodująca gwałtowny wzrost bezrobocia. Dziennik "Magazine of Wall-Street" pisze, że "przemysł tekstylny przeżywa najcięższą od dwudziestu lat depresję i nie ma żadnych nadziei na poprawę". Gazety donoszą o zamykaniu szeregu przedsiębiorstw tych gałęzi przemysłu.

Według doniesień prasy, nawet w przemyśle stalowym i aluminiowym, które w wyniku realizacji programu zbrojeń bardziej niż inne gałęzie zwiększyły swoją zdolność produkcyjną, powstaje obawa przed nadprodukcją oraz wzrasta niechęć do dalszego powiększenia produkcji. W związku z tym "Magazine of Wall-Street" pisze: "Właściciele wielkich stalowni zaniepokojeni są problemem zbytu i rozpatrują możliwości demontażu starych przedsiębiorstw. Właściciele zakładów aluminium szukają nabywców, podczas gdy jeszcze niedawno temu nieustannie zabiegali w Waszyngtonie o dostawy niezbędnego surowca. Właściciele kopalni miedzi niezadowoleni są z decyzji rządowej nakazującej otwarcie nowych kopalń miedzi..." Stwierdza się również pewien spadek inwestycji. Między innymi pismo "Wall-Street Journal" podało, że "w 1952 r. umowy na przyszłe budownictwo przemysłowe opiewają na sumę o 31% mniejszą niż w 1951 r. Wynika stąd, że nastąpi spadek budownictwa przemysłowego".

Zgodnie z danymi Federal Reserve Board wskaźnik produkcji przemysłowej USA w lutym br. przedstawiał się następująco /1935 = 100/:

	luty 1951 r.	styczeń 1952 r.	luty 1952 r.
--	-----------------	--------------------	-----------------

Przemysł przetwórczy

towary długotrwałego użytkowania	268	278	281
towary krótkotrwałego użytkowania	196	184	186
żelazo i stal	252	261	261
urządzenia przemysłowe	328	359	363
wyposażenia transportowe	307	307	316

metale kolorowe i wyroby z nich	218	215	215
materiały drzewne i wyroby z nich	154	142	149
wyroby kamionkowe, gliniane i szklane	221	205	207
tekstylia i wyroby włókiennicze	194	157	158
skóry i wyroby skórzane	123	100	100
artykuły spożywcze	150	152	150
papier i wyroby papiernicze	207	187	194
produkcja przemysłu poligraficznego	175	170	173
produkty destylacji ropy naftowej i węgla kamiennego	268	280	282
chemikalia	291	301	298
wyroby gumowe	236	250	245
<u>Przemysł górniczy</u>			
ropa i węgiel	163	175	173
rudy metali	94	86	86

Ogólny wskaźnik produkcji przemysłowej U.S.A. wyniósł w lutym bieżącego roku 222 wobec 220 w styczniu b.r. i 221 w lutym 1951 roku.

Koszty utrzymania

Nawet oficjalne dane statystyczne amerykańskiego Ministerstwa Pracy nie są w stanie ukryć faktu, że w okresie od rozpoczęcia amerykańskiej agresji w Korei do chwili obecnej koszty utrzymania w U.S.A. wzrosły o 10,4%; w rzeczywistości natomiast, według doniesień prasy, ceny wzrosły w tym czasie o 20-25%. W U.S.A. istnieje formalnie t.zw. "kontrola cen", potrzebna rządowi USA jedynie jako pretekst do odmowy zaspokojenia słuszných żądań podwyżki płac świata pracy. O tym, co jest rzeczywiście warta ta "kontrola cen" daje pojęcie fakt, że kontrola ta ani razu jeszcze nie przeszkodziła monopolom w podniesieniu cen. Prasa amerykańska nie ukrywa faktu że również i w przyszłości ceny będą nadal wzrastały. Przemysłowcy otrzymali już zezwolenie na nowąwyżkę cen, która - według danych Urzędu Stabilizacji Cen - przyniesie im dodatkowy zysk w wysokości \$ 800 mln w skali rocznej.

Zwiększająca się drożyzna przy "zamrożonych" płacach powoduje stały spadek stopy życiowej ludności USA, spadek realny płac amerykańskich ludzi pracy. Zmuszony był to przyznać m.in. nawet minister pracy USA. Tobin, który oficjalnie stwierdził obniżkę realnych płac urzędników.

Sytuacja gospodarcza

W ciągu 11 miesięcy 1951 r. import Wenezueli wyniósł /w mln boliwarów/ 1.957,3 wobec 1.598 w analogicznym okresie 1950 r., eksport zaś = 4.163 wobec 3.528,8. Cyfry te dokładnie odzwierciedlają kolonialny charakter gospodarki kraju.

Wenezuela jest bowiem jednym z tych krajów, gdzie kapitał międzynarodowy nie doznaje żadnych ograniczeń. Koła rządzące związane swymi interesami z wielkimi kartelami międzynarodowymi, czynią wszystko, aby ułatwić ekspansję i opañowanie kraju przez obcych kapitalistów. Ustawodawstwo Wenezueli nie tylko zapewnia możliwość transferowania zysków za granicę, lecz także udziela wszelkich gwarancji kapitałowi zagranicznemu, aby przyciągnąć go w jeszcze większych ilościach. Rezultatem takiej polityki jest całkowite zaniedbanie rolnictwa, upośledzony rozwój przemysłów konsumcyjnych oraz rozwój tych gałęzi wytwórczości, jakie interesują monopolistów.

W ciągu ostatnich 10 lat nie zaobserwowano żadnych postępów w rolnictwie Wenezueli. Produkcja utrzymuje się niemal na tym samym poziomie, co idzie na rękę eksporterom amerykańskim, zainteresowanym w wywozie artykułów konsumcyjnych. Z tych samych względów hamowany jest rozwój zakładów, pracujących na potrzeby ludności. Natomiast wzrasta wydobycie ropy naftowej i rudy żelaza oraz innych kopalin, co znajduje swój odpowiednik w wywozie tych artykułów za granicę.

Wydobycie ropy naftowej w Wenezueli podwoiło się w ciągu ubiegłej wojny, a od 1946 roku wzrosło jeszcze o 50%. Od czasu nacjonalizacji przemysłu naftowego w Iranie koncerny amerykańskie i angielskie czyniły duże wysiłki, aby zwiększyć wydobycie ropy naftowej i produkcję rafinowanych paliw płynnych w Wenezueli i tą drogą zastąpić utratę źródeł perskich. Obecnie Wenezuela jest drugim co do wielkości producentem paliw płynnych w świecie kapitalistycznym i najważniejszym eksporterem tych artykułów. Oczywiście cały przemysł naftowy jak i eksport wyrobów tej gałęzi wytwórczości znajduje się niemal całkowicie w rękach obcych, głównie USA i Wielkiej Brytanii.

Poniższa tabela ilustruje wydobycie ropy naftowej w Wenezueli oraz jej rolę w ogólnej wartości eksportu z tego kraju.

Eksport Wenezueli w mln bolivarów

R o k	Wydobycie w mln m ³	bez paliw płynnych	paliwa płynne	Łącznie
1938	29,8	59,0	515,1	574,1
1945	51,4	82,9	1.037,5	1.120,4
1946	61,7	127,5	1.497,9	1.625,4
1947	69,1	114,7	2.053,6	2.168,3
1948	77,9	144,1	3.340,3	3.484,4

1949	76,6	101,4	3.259,0	3.360,4
1950	86,9	131,7	3.760,4	3.892,1
1951 /6 mies./	48,1	-	-	-

Obok przemysłu naftowego w Wenezueli rozwija się w ostatnim czasie wydobywanie rudy żelaza. Przed kilku laty odkryto pokaźne złoża rudy żelaznej po obu stronach rzeki Caroni, która jest dopływem Orinoco. Odkryciem tym zainteresował się przede wszystkim kapitał amerykański. Czołowe koncerny stalowe USA uzyskały długoletnie koncesje i rozpoczęły rozbudowę kopalń. Na wiosnę 1951 roku rozpoczęto eksport rudy żelaza z kopalni "El Pao". Oblicza się, że z kopalni tej będzie można wyeksportować w bieżącym roku 1,5 mln ton rudy żelaza, niemal w całości do U.S.A.

Jednym z wyników eksploatacji Wenezueli przez kapitał zagraniczny jest niska siła nabywcza bolívara na rynku wewnętrznym. Wiąże się to ze wzrostem cen, postępującą inflacją w kraju oraz ze spadkiem siły nabywczej ludności.

UMOWY HANDLOWE i PŁATNICZE

ARGENTYNA - FINLANDIA

Argentyna i Finlandia zawarły roczny układ handlowy, który przewiduje obroty do łącznej sumy \$ 150 mln. Argentyński eksport do Finlandii będzie składał się ze zboża, olejów roślinnych, skór, wełny, bawełny, owoców i ekstraktów mięsnych. W zamian za to Finlandia dostarczać będzie drzewa, papieru, /w tym - gazetowego/, silników, instrumentów precyzyjnych i aparatury radiowej.

AUSTRIA - INDONEZJA

Austria i Indonezja podpisały w Wiedniu dnia 4.4.br. układ handlowy przewidujący wymianę towarową na \$ 40 mln. W zamian za stal, tekstylia, papier, maszyny elektryczne, rowery i szereg innych fabrykatów Austria otrzyma kauczuk, kawę, herbatę, tytoń oraz cynę.

BELGIA - WIELKA BRYTANIA

Obowiązujący brytyjsko-belgijski układ handlowy przedłużony został na okres dalszych trzech miesięcy to znaczy aż do czerwca br. W ciągu kwietnia br. ma się zebrać mieszana komisja brytyjsko-belgijska, czuwająca nad wykonaniem umowy. W związku z tym należy się spodziewać złagodzenia brytyjskich restrykcji importowych wprowadzonych 11 marca br.

BELGIA - WŁOCHY

W uzupełnieniu informacji, zamieszczonych w "WHZ" 12/47/ podajemy szczegóły belgijsko-włoskiej umowy handlowej.

Komisja mieszana belgijsko-włoska opracowała protokół dodatkowy do umowy z dnia 29 marca 1951, który wszedł w życie z dniem 29 marca br. z ważnością na jeden rok.

Do protokołu załączone zostały cztery listy kontyngentowe.

Lista pierwsza A dotyczy eksportu włoskiego do Belgii-Luksemburga i obejmuje między innymi: mięso peklowane i wędliny /400 t/, kwiaty cięte /5 mln.fr./, owoce i warzywa, kwas mleczny /20 t/, kwas mleczny przemysłowy /100 t/, trójtlenek węgla /2 mln.fr./ barwniki organiczne /7,5 mln.fr./, różne artykuły

z/ farmaceutyczny

DANIA - ISLANDIA

Między Danią a Islandią zawarta została nowa umowa handlowa na rok bieżący. Dania udziela licencji importowych w tej samej co dotychczas wysokości. Najważniejszą pozycją duńskiego importu stanowi 20.000 beczek śledzi islandzkich.

Islandzkie zezwolenia importowe będą zależały od rozwoju sytuacji walutowych Islandii.

Import duński w Islandii w 1951 r. wyraził się cyfrą 5,9 mln duńskich koron wobec 5,7 w 1950 r., eksport zaś duński osiągnął w 1951 r. 20,6 mln duńskich koron wobec 18,3 d.kr. w roku 1950.

DANIA - PORTUGALIA

W Kopenhadze podpisana została umowa handlowa pomiędzy Danią a Portugalią, obowiązująca w okresie od 1 kwietnia 1952 roku do 31 marca 1953 r. Duński import z Portugalii, nie licencjonowany, obejmuje 9.000 ton nasion roślin oleistych, 4.000 ton makuchów pastewnych, 1.000 ton mączki rybnej, 1.200 ton smoły i 300 ton terpentyny. Ponadto Portugalia dostarczy Danii kory korkowej i wyrobów z niej za 5,5 mln koron duńskich, wina za 5 mln. kr. d. oraz sardynek w konserwach - za 1 mln kr. d.

FRANCJA - NIEMCY ZACHODNIE

Nawiązując do informacji, zamieszczonych w nr. 6/41/ "WHZ" podajemy za pismem "Handelsblatt", że 1 kwietnia br. wznowione zostały w Paryżu rokowania gospodarcze między przedstawicielami Francji i Niemiec zachodnich. Ustalono nowe kontyngenty importowe dla obu stron na II kwartał 1952. Podpisany w styczniu br. prowizoryczny protokół handlowy nie wyznaczył wprawdzie terminu, ale ustalone w nim wartości wymiany towarowej powinny być zostać wykorzystane w ciągu pierwszego kwartału bieżącego roku.

HISZPANIA - PORTUGALIA

Delegacje handlowe Hiszpanii i Portugalii ustaliły wysokość obrotów handlowych między oboma krajami w ciągu roku 1952.

Eksport portugalski do Hiszpanii będzie obejmował kukurydzę, wina, ananasy, budulec, żłom żelazny, olej rycynowy, orzechy kokosowe i sizal. Hiszpania zaś będzie eksportować do Portugalii ryby świeże, pomarańcze, futra, ołów, cynk, rtęć, węgiel, antracyt, tlenek żelaza. maszyny, akumulatory elektryczne i broń.

chemiczne /5 mln fr./, maszyny dla przemysłu spożywczego /10 mln.fr./, maszyny i materiały elektrotechniczne /60 mln fr./, części zapasowe do samochodów /20 mln fr./, różne maszyny i części zamienne do nich /25 mln fr./, różne wyroby artystyczne, jak galanteria skórzana, ceramika, wyroby z marmuru, masy perłowej itd /50 mln.fr./.

Lista druga /B/ tyczy eksportu Belgii - Luksemburga i Konga Belgijskiego do Włoch i obejmuje między innymi: ryby świeże /50 mln fr./; produkty ogrodnicze /w tym orchidee/ /13 mln fr./, różne produkty rolnicze w tym nasiona i zboża /1.000 t/, siód /1.000 t/, stearynę /3.000 t/, glukozę /300 t/, piwo /6.000 hl/; marmur surowy /4 mln fr./; artykuły dla laboratoriów /5 mln fr/, artykuły chemiczne /5 mln fr./, skóry wołowe i cielęce /15 mln fr/, inne skóry /8,5 mln fr/; pasy transmisyjne skórzane /10 mln fr./, wyroby przemysłowe ze skóry /8 mln fr/, wyroby gumowe /3,5 mln fr./, papier i tektura - gatunki niezliberalizowane /10 mln + 5 mln fr./, sznury i liny sizalowe i manilowe /100 t/, obuwie /2 mln fr/, surowka hematytowa i fosforyzowana /2.000 t/, żelazo i stal surowa w sztabach itd. /80.000 t/; żelazo i stal walcowana lub ciągniona /70.000 t/, urządzenia kolejowe /400 t/, maszyny dla produkcji celulozy i surowców tekstylnych /40 mln fr/, obrabiarki /10 mln fr/, urządzenia do walcowni /10 mln fr/, części zamienne do walcowni /3 mln fr/, maszyny dla przemysłu spożywczego /15 mln fr/.

Lista trzecia /C/ obejmuje między innymi eksport następujących towarów włoskich do Belgii-Luksemburga: siarkę /6.000 t/, rudę cynku /8.000 t/, rudę ołowiu, aluminium /800/ itd.

Lista czwarta /D/ zawiera eksport belgijski do Włoch: produktów z Konga, olejów i orzechów palmowych, rudy manganowej /5.000 t/, węgla /1 mln t/ benzolu /4.000 t/, żużli Thomasa /50.000 t/ kobaltu, proszku cynku itd.

C Z E C H O S Ł O W A C J A - D A N I A

W myśl umowy zawartej w Kopenhadze pomiędzy Czechosłowacją a Danią, czechosłowacki eksport do Danii w okresie od 4 kwietnia 1952 r. do 3 kwietnia 1953 r. wyniesie 24,5 mln koron duńskich, duński zaś eksport do Czechosłowacji około 20 mln kr. d.

Czechosłowacki wywóz do Danii obejmować ma /w mln koron duńskich/: produkty chemiczne i farmaceutyczne - 0,6; wyroby szklane - 4, tekstylia - 3,5, samochody i motocykle - 2,5, traktory - 1,3, różne maszyny i aparaty 2,3 oraz wyroby żelazne i wyroby z innych metali - 2,2.

Duńskie dostawy obejmują: tłuszcze techniczne - 1,4, tłuszcze rybne - 0,4, kwasy tłuszczowe - 0,4, nasiona - 1,2, ryby - 3,5, artykuły chemiczne i farmaceutyczne - 6,2 oraz rozmaite maszyny i aparaty - 2,6.

NORWEGIA - WĘGRY

Między Norwegią a Węgrami zawarta została nowa umowa handlowa na rok 1952. Głównymi pozycjami eksportu węgierskiego do Norwegii będą /w tysiącach norweskich koron/: pulpa pomidorowa - 400, cukier - 1.000, przędza konopna - 650, części radiowe - 500, przędza bawełniana i ze sztucznego jedwabiu - 200.

Szwecja natomiast dostarczy Węgrom konserw rybnych za 100, różnych chemikaliów - za 200, wełny drzewnej za 2.000, elektrod - za 400 tysięcy koron norweskich.

PORTUGALIA - SZWECJA

Pomiędzy Portugalią a Szwecją zawarta została umowa handlowa na r. 1952. W związku z zaleceniem OEEC rządy obu państw mają wydać zarządzenia któreby nie dopuszczały do reeksportu towarów importowanych z jednego z tych krajów do drugiego. Nie zezwala się również na prywatne transakcje kompensacyjne między importerami a eksporterami obu krajów.

Szwecja ma eksportować tarcicę łącznie ze skrzynkami - 1.000 std. celulozę mechaniczną - 1.000 t, celulozę wiskozową - 1.500 t. celulozę dla produkcji papieru - 15.000 t. papier gazetowy - 5.500 t, jedwab sztuczny - 200 t, stopy żelazne - 200 t, żelazo walcowane oraz profile żelazne i stalowe - za 650.000 koron, rury żelazne i stalowe - za 500.000 koron.

Portugalia ma eksportować kalafonię - 6.000 t, piryty - 15.000 t, rudę manganową - 10.000 t, rudę wolframową - 350 t, wełnę praną i czyszczoną - 100 t, przędzę bawełnianą - 50 t, złom żelazny - 10.000 i cynę - 200 t.

PORTUGALIA - WIELKA BRYTANIA

W Lizbonie zakończono rokowania w sprawie zawarcia umowy handlowej pomiędzy Portugalią a Wielką Brytanią na rok 1952. Agencja Reutera nie podaje żadnych szczegółów wymiany towarowej, stwierdzając jedynie, że "obie strony porozumiały się w sprawie dostaw towarów zasadniczych" oraz przewidziały "utrzymanie eksportu drugorzędного znaczenia w obu kierunkach" Reuter komunikuje jednocześnie, że delegacje obu stron "wzięły pod uwagę zmiany w sytuacji gospodarczej i finansowej" obu kontrahentów. Chodzi tu głównie o brytyjskie ograniczenia importowe.

SZWECJA - WENEZUELA

S Z W A J C A R I A - W E N E Z U E L A

Szwajcaria i Wenezuela przedłużyły ważność dotychczasowego układu handlowego do dnia 29 marca 1953 roku.

Szczegółów wymiany towarowej brak.

S Z W A J C A R I A - W I E L K A B R Y T A N I A

Umowa handlowa i płatnicza między Szwajcarią a Wielką Brytanią przedłużona została na okres dalszych dwóch miesięcy. Obecnie obowiązująca umowa handlowa wygasa z dniem 30 kwietnia br. a umowa płatnicza z dniem 11 maja br.

REGLAMENTACJA OBROTÓW HANDLOWYCH

ANGOLA

Ograniczenia eksportowe

Z dniem 28.II.1952 władze Angoli zniosły wszystkie pozwolenia eksportowe na strefę dolarową. Termin ewentualnego odnowienia pozwoleń upłynął 10.III.1952 r. Przypuszczalnie władze Angoli honorować będą pozwolenia eksportowe dla towarów załadowanych przed 5.III., z tym, że załadowca zgodnie z nowym prawem, musi złożyć depozyt w wysokości 30 % wartości towarów.

BELGIA

Blokowanie wpływów z eksportu

Rząd belgijski wydał w dniu 23.III. zarządzenie ponownie rozszerzające granice w jakich Narodowy Bank Belgii blokuje tymczasowo wpływy z eksportu do innych państw EPU. System stawek stosowanych przy blokowaniu został obecnie dokładniej opracowany.

Najwyższa stawka - 25% dotyczy eksportu soli, siarki, węgla, olejów mineralnych, drewna opałowego i okrągłaków, skór niegarbowanych, surowej miedzi, ołowiu, cynku, żelaza, stali oraz niektórych wyrobów walcowanych. 20% wpływów zablokuje się przy eksporcie pojazdów, niektórych artykułów drzewnych i nawozów sztucznych. 15% zablokuje się między innymi przy eksporcie stali specjalnej rur żelaznych i stalowych, drutu, wyrobów miedzianych i aluminiowych, kobaltu, kadmu, maszyn elektrycznych i innych maszyn i aparatów, statków, tłuszczów roślinnych i zwierzęcych. Blokadę 10% stosuje się przy eksporcie niektórych artykułów chemicznych i farmaceutycznych, pereł, metali szlachetnych, książek i pewnych wyrobów przemysłu metalowego, 7,5% blokuje przy eksporcie tytoniu, filmów, instrumentów optycznych, zabawek i przedży bawełnianej. Pozostałe artykuły podlegają najwyższej stawce blokady - 5%.

Eksporterzy belgijscy mogą zawierać transakcje przewidujące zapłatę w dolarach US. lub kanadyjskich. W tym wypadku wpływy z eksportu nie tylko, że nie podlegają blokowaniu, ale również wolne są od specjalnego podatku od eksportu. owe zarządzenia, podobnie jak poprzednie, obowiązować będą w ciągu 6-ciu miesięcy. Jeżeli wysokość wpływów będzie odpowiadała przewidywaniom, zarządzenia te nie dopuszczają do

finansowania nadwyżek EPU dodatkowo przez skarb państwa. Nie usuwa to jednakże niebezpieczeństwa inflacji wobec trudności finansowo-budżetowych.

C H I L E

Przepisy importowe

Według obowiązujących w Chile przepisów importowych faktury konsularne nie są wymagane, natomiast faktury handlowe należy przedstawić w 5 egzemplarzach, najlepiej w języku hiszpańskim. Faktura winna wskazywać wartość fob w dolarach US., kraj pochodzenia i sposób zapłaty, oraz powinna być legalizowana w kraju pochodzenia. Z powodu braku konsulatu w Polsce należy na fakturze dodać następujące oświadczenie: "No hay consulado de Chile en ...". Oświadczenie takie legalizuje miejscowa izba handlowa. Konosamenty mają być wystawiane w języku hiszpańskim i mogą być na "order" lecz wówczas musi być podany "notify-adress". Legalizowanie dokumentów winno nastąpić przed załadowaniem towaru a tylko w specjalnych wypadkach może nastąpić najpóźniej w 24 godz. po odpłynięciu statku.

Opłaty są następujące:

za legalizowanie konosamentu - \$ 4.62, faktury handlowej - 1/2 % wartości fob plus dodatkowa opłata w wysokości 5%, legalizowanie dodatkowej kopii konosamentu czy faktury handlowej - \$ 4.40 plus 5% od kopii.

F R A N C J A

Zmiana polityki importowej

W dniu 29.III.1952 rząd francuski przedłożył OEEC memoriał w sprawie projektu wznowienia importu niektórych towarów zliberalizowanych z krajów OEEC.

Francuski program importowy obejmuje okres 3 miesięcy ustalając wartość przywozu na kwotę dolarów 130 mln. Na kwotę tą będą składały się kontyngenty importowe towarów dawniej zliberalizowanych. Trudno w chwili obecnej dokładnie ustalić sposób rozdziału tych kontyngentów na poszczególne kraje i artykuły. Zagadnienie to ma być przedyskutowane przez komisję OEEC. Przypuszczalnie dokona się rozdziału biorąc pod uwagę rzeczywisty import podczas pewnego okresu czasu, np. w 1951 r.

G W A T E M A L A

Faktury handlowe dla przesyłek lotniczych

Ministerstwo Finansów podało do wiadomości, że od dnia 9.II.1952 r. wymagana będzie przy przesyłkach lotniczych o charakterze handlowym faktura handlowa. Faktura winna być napisana w języku hiszpańskim i ma być zaprzysiężona przez firmę eksportującą w miejscu pochodzenia, nawet gdy dotyczy towarów, zwolnionych z opłat celnych.

Faktura winna zawierać następujące dane: miejsce kupna, datę wysyłki, nazwisko i miejsce zamieszkania odbiorcy, znaki i liczbę pakunków, wagę brutto, wartość, wymiary i td., oświadczenie pod przysięgą wystawiającego, że dane zawarte w fakturze są prawdziwe oraz podpis sprzedawcy.

H O L A N D I A

Dalsza liberalizacja

Do listy towarów, nieograniczonych przy imporcie pod względem ilościowym dodano następujące pozycje: cement /poz. 192/, wyroby cementowe, kamienie /poz.639/, rury z żelaza i metali /poz.709/, sztaby i drut miedziany /poz.757a/, surowce węglowe do produkcji farb /poz.302b/.

I N D I E

Zniesienie ograniczeń eksportu tkanin.

Rząd indyjski postanowił udzielić bez ograniczeń licencji z ważnością od 1 kwietnia 1952 na eksport tkanin gatunku "fine" i "superfine", fabrykowanych przeważnie z zagranicznej bawełny. Ministerstwo Handlu i Przemysłu zaznaczyło, że licencje te będą ważne do końca września 1952 r.

I R L A N D I A

Ograniczenia importu z obszaru dolarowego

Import olejów mineralnych, węgla, cukru i tytoniu z krajów obszaru dolarowego musi ulec ograniczeniu. Premier de Valera zaznaczył w swej mowie budżetowej, że Irlandia w najbliższych latach zadłuży się jeżeli nadal będzie zużywać swe rezerwy dewizowe. Od 1947 r. Irlandia straciła £ 156 mln. swych rezerw. Bilans płatniczy wykazuje obecnie saldo ujemne wynoszące £ 66 mln. w stosunku rocznym. Irlandia posiada dodatni bilans jedynie z W.Brytanią.

ISLANDIA

Przepisy importowe

Islandzkie Ministerstwo Handlu podało do wiadomości, że z dniem 30 stycznia 1952 r. wchodzi w życie nowe przepisy importowe. Import towarów jest dozwolony pod 3 warunkami:

- 1/ że towary będą zagwarantowane przez bank, lub
- 2/ że dewizy będą zagwarantowane przez bank, albo
- 3/ że uzyska się świadectwo "B", wydawane na import towarów zawartych w "warunkowej" wolnej liście - i to przed załadowaniem towarów.

Przepisy stosuje się również i w tym wypadku, gdy pozwolenie importowe i dewizowe zostało już wydane.

Żaden towar nie może przejść przez odprawę celną dopóki nie zostanie przedłożony kwit zapłaty za towar względnie po-
kwitowanie banku, że zapłata już została dokonana lub, że
odpowiednie dewizy zostały zagwarantowane.

KANADA

Kontrola sanitarna

W związku z wybuchem pryszczycy w dwu okręgach Kanady wprowadzono z dniem 4 marca 1952 r. obowiązek posiadania
pozwoleń importowych na niektóre gatunki żywca i mięsa.

Poza tym zwiększono kontrolę stosowania obowiązujących przepisów w zakresie importu produktów rolniczych i mięsnych. Przepisy te odnoszą się do importu siana i słomy, mięsa w konserwach, skór niegarbowanych, surowej wełny, szczeciny, nawozów sztucznych, paszt itd. Eksporterzy w/w produktów winni dokładnie wypełniać wymagania sanitarne władz kanadyjskich.

KOLUMBIA

Przepisy konsularne

W przyszłości będzie wymagane do legalizacji 5 faktur konsularnych, z czego dwie kopie będą zwracane załadowcy. Jednocześnie należy przedstawić dwa egzemplarze faktur handlowych. Opłata za legalizację 5 faktur wynosi F 21,25 /- \$ 5,32/.

MEKSYK

Faktury handlowe

Z dniem 1 kwietnia 1952 r. weszły w życie nowe przepisy w sprawie faktur.

Oprócz faktur handlowych wymagany jest dla każdego załadunku do Meksyku /z wyjątkiem przesyłek dla rządu oraz przesyłek nieprzekraczających wartości 1000 pesos/ komplet faktur na specjalnym wzorze nr 52. Komplet taki składa się z 4 egzemplarzy. Faktury winny być wizowane konsularnie, przy czym konsulat zatrzymuje 1 egz., a 3 zwraca załadowcy, który wysyła je wraz z fakturami handlowymi odbiorcy w Meksyku. Przy odprawie celnej władze zatrzymują wszystkie 3 egzemplarze. Opłata za wizowanie kompletu faktur wynosi 5 pesos. W wypadku przesyłek pocztowych wystarczy tylko 3 egz. faktury nr 52, przy czym należy je dołączyć do przesyłki. Faktury te nie muszą być wizowane. Faktura winna zawierać: miejsce i datę wystawienia, nazwisko i miejsce zamieszkania odbiorcy, nazwę portu wyładowania, znaki i liczby pakunków, określenia handlowe towaru z podaniem ilości jednostek i wartości, podpis sprzedawcy oraz stosunek walutowy do dolara U.S. Faktura winna być wystawiona w języku hiszpańskim, ale może być również wystawiona w języku angielskim lub francuskim.

Cena podana winna odpowiadać cenie rynkowej bez żadnych potrąceń, włączone mogą być jedynie koszty frachtu i ubezpieczenia.

Nie stosowanie się do powyższych przepisów spowoduje nałożenie kary w wysokości równej cłu importowemu.

Zniesienie pozwoleń importowych na czasopisma

Zarządzeniem z dnia 22.II.1952 r. zostały wprowadzone z dniem 1.III.1952 pozwolenia importowe na czasopisma /poz. 7.57.93/ sprowadzane w celach handlowych.

N O W A Z E L A N D I A

Zwolnienie od pozwoleń importowych

W cedule importowej na rok 1952 wprowadzono zmianę, na podstawie której nie wymagają pozwoleń importowych papierowe serwetki i chusteczki /poz. Ex item 297 i 300/2/a/ oraz sztuczna biżuteria /poz. Ex 239/2/.

P O R T U G A L I A

Kontrola eksportu

Nawiązując do wiadomości podanej w "WHZ" nr 14/49 na str.65, dotyczącej wprowadzonych dekretem nr 38659 ograniczeń eksportowych do krajów marshallowskich podajemy, że wydano dwie listy towarów, w stosunku do których przepisy tego dekretu nie mają zastosowania lub zastosowanie jego jest ograniczone.

Lista A obejmuje towary, wobec których nie stosuje się przepisu o zatrzymaniu 30% z sum uzyskanych z ich eksportu o

one
ile włączone są do umów handlowych zawartych przez Portugalie.
Między innymi na liście tej wymienione są: kawa, sisal i odpadki sisalu, ruda manganu, kakao, mączka rybna, mika, drzewo korkowe, wełna, siarka, miedź, piryt, wolfram, ruda cyny, cyna, złom żelazny i stalowy.

Lista B obejmuje towary, których eksport podlega w/w dekretowi tylko w pewnym procencie, określonym w stosunku do eksportu do krajów EPU w roku 1951. Do towarów takich należą między innymi: /procent podany w nawiasach/ korek, z wyjątkiem drzewa korkowego /30%/, żywica /30%/, esencja terpentynowa /20%/, tarcica na skrzynki i beczki /30%/, cement i porcelana /30%/, superfosfaty /30%/, orzechy ziemne /20%/, kopra /30%/, olej palmowy /30%/, herbata /30%/, wosk /30%/.

W I E L K A B R Y T A N I A

Import nasion

Import nasion, kwiatów i rzepaku wymaga uzyskania pozwolenia, chyba że chodzi o import z pewnych wyliczonych krajów, wśród których jednak Polska nie jest wymieniona.

ZWIAZEK POŁUDNIOWEJ AFRYKI

Kontrola importu

Minister Gospodarki upoważnił do powiększenia o 50% wartości akredytyw wydawanych na import surowców, pod warunkiem załadowania ich do Związku Płd.Afryki nie później niż do 31.III.1952 r. Dodatkowa ta kwota jest podzielona pomiędzy obszary mocnej i słabej waluty w tym samym stosunku jak dotychczasowa.

Jak donosi prasa, kwoty importowe na rok 1952 dla dóbr konsumcyjnych wynoszą 40% wartości importu z roku 1948, w porównaniu z 60% w roku ubiegłym. Specjalne pozwolenia mają być wydawane dla niektórych towarów z krótkim terminem dostaw.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E

Wzmocniona kontrola eksportu

Rząd Stanów Zjednoczonych wprowadził z dniem 7.IV.1952 zaostrzoną kontrolę eksportu, mającą na celu uniemożliwienie reeksportu do ZSRR, krajów demokracji ludowej i Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Żądanie ze strony rządu USA formalnych gwarancji, że towary eksportowane z USA do krajów sprzymierzonych względnie neutralnych nie zostaną skierowane do krajów obozu pokoju, powodowało częste sprzeciwy. Po długich pertraktacjach rząd

USA zawarł wprowadzające w życie t.zw. Import Certificate and Delivery Verification System /IC/DV-System/ z 10 państwami Europy Zachodniej: Belgią, Danią, Francją, Włochami, Luksemburgiem, Norwegią, Portugalią, W. Brytanią, Niemcami zachodnimi, Holandią oraz Kanadą. Pertraktacje są w toku odnośnie do rozszerzenia nowego systemu na dalsze kraje, jak również zwiększenia wachlarza towarów podlegających tym przepisom.

Od 1951 roku rząd USA wymaga od amerykańskich eksporterów przedkładania "consignee statement". Importer zagraniczny pewnych określonych towarów będzie musiał w przyszłości przedłożyć swemu rządowi pisemne oświadczenie odnośnie do ilości i sposobu zużycia importowanych towarów. Następnie otrzymuje on od swego rządu oświadczenie importowe dla okazania amerykańskiemu dostawcy, który ze swej strony dołącza wzmiarkowane oświadczenie importu do swego wniosku o wydanie licencji eksportowej. Na skutek powyższego rządy krajów importujących będą w przyszłości odpowiedzialne za to, aby amerykańskie towary eksportowane nie zostały "reeksportowane nielegalnie" do krajów obozu pokoju. Nowy system zostanie zastosowany w pierwszym rzędzie dla 50% całego eksportu reglamentowanego w formie licencji eksportowych.

Inowacją w systemie IC/DV jest to, że rząd kraju eksportującego może zażądać od posiadacza licencji eksportowej t.zw. "delivery verification", a to w postaci zaświadczenia wystawionego przez urząd celny kraju importującego w formie "delivery order". Można nie wymagać powyższego zaświadczenia w tym wypadku, gdy towar jest przeznaczony dla rządu sprzymierzonego lub dla "special project", zaaprobowanego uprzednio przez Urząd Handlu Międzynarodowego /OIT/ względnie gdy wartość towaru nie przekracza \$ 500. Dokument ten stwierdza, że towar nadszedł do kraju stosownie do obowiązujących w nim przepisów. Rodzaje towarów, podlegające systemowi IC/DV, stanowią niemal połowę wszystkich towarów, wymienionych na t.zw. "liście pozytywnej" Ministerstwa Handlu USA.

C Ł A

ANGOLA

Cła eksportowe na kawę

Dekretem Nr. 38.643 opublikowanym w portugalskiej Official Gazette z dnia 14.II.1952 r. ustalono, że cło eksportowe w Anglii na kawę będzie wynosiło 1% ad valorem plus 11,5% opłaty dodatkowej od wysokości faktury.

ARGENTYNA

Zwolnienie z opłat celnych

Uchwałą Nr. 338 z dnia 6 marca 1952 r. zwolniono od opłat celnych importowych jak również od wszelkich opłat dodatkowych następujące artykuły: pręty okrągłe, o przekroju kwadratowym i prostokątnym ze stopu aluminium z innymi stopami, do użytku w budownictwie do robót ciesielskich i stolarskich, rury ze stopów aluminium na poręcze samochodowe itd. drut ze stopów aluminium przeznaczony do fabrykacji anody do spawania prętów i rur wyżej wyszczególnionych. Zwolnienie od opłat celnych uzależnione jest od stwierdzenia przeznaczenia.

DANIA

Zmiana częściowa taryfy celnej

Z dniem 20 stycznia 1952 r. wprowadzone zostały zmiany w duńskiej taryfie celnej w celu przystosowania jej do umów zawartych w Torquay.

SALWADOR

Świadectwa pochodzenia

Do każdego ładunku należy dostarczyć świadectwo pochodzenia w trzech egzemplarzach.

H O L A N D I A

Zwiększenie opłaty importowej

Dekret z 17 II. br. zwiększa od dnia 3 marca 1952 r. o 1%, 2% lub 3% opłaty importowe. W szczególności opłaty importowe zostają powiększone:

- a/ na towary wolne od podatku obrotowego nałożono opłatę w wysokości 1%, 2% lub 3%,
- b/ na towary /pół luksusowe/ podlegające średnim stawkom podatku obrotowego podniesiono z 7% na 9 lub 10%,
- c/ na towary podlegające normalnemu podatkowi od luksusu - podniesiono z 15% na 16%, 17% lub 18%,
- d/ na towary podpadające pod wysoki podatek luksusowy - podniesiono z 30% na 31%, 32% lub 33%,
- e/ i na pozostałe towary z 4% na 5%, 6% lub 7%.

I N D I E

Cło eksportowe

Rząd Indii ogłosił, że z dniem 17.III.1952 r. cło eksportowe na surową wełnę, olej z orzechów ziemnych i nasiona nigru zostało zniesione. Jednocześnie obniżono cło na surową wełnę z Rs. 400 na 200 od beli, oraz na odpadki bawełniane z 50 na 30% ad valorem.

K E N Y A i U G A N D A

Przywrócenie ceł

Ogłoszeniem Nr. 13 przywrócono cło w wysokości 20% ad valorem na poz. 126 - drewniane ramy do okien, drzwi, nadproża, okna zasuwane, drewniane konstrukcje domów itd. oraz na poz. 129 - drzewo nieprzerobione.

P A K I S T A N

Zmiana ceł

W okresie od 1.IV.1952 r. - do 31.III.1953 r. opłata za sól importowaną będzie wynosiła Rs. 2-8-0 od 1 maund.

Opłaty dodatkowe pobierane przy cło importowym będą nadal stosowane aż do 31.III.1953 r.

Opłata akcyzowa od papierosów, wynosząca 1/4 cła, pozostaje niezmienną na rok następny, natomiast opłata akcyzowa

od benzyny wynosi Rs 1-4-3 od imperial gallon.

W szczególności zmiany dotyczą: poz. 22/2/ - piwo, porter, jabłecznik - cło zostało powiększone, zależnie od tego w czym jest importowane np. w beczkach - Rs 3-4-0 od gallona, w większych butelkach - 6 anna od butelki, poz. 2294/ - spirytus / z wyjątkiem denaturatu/: dla wódek podwyższon cło do Rs 100 od imperial gallon, a dla likierów - do 133 1/3 Rs od imperial gallon. poz. 25/5/ - cement portlandzki, z wyjątkiem cementu portlandzkiego białego - zwolniono z opłat celnych. poz 27/4/5/ - ropa naftowa i inne oleje mineralne - cło obniżono do 2 anna 6 pies od imp. gallon. poz. 63/8/ - sztaby stalowe, bryły i płyty żelazne i stalowe - zwolniono z cła.

Uwaga: Dodatkowa opłata celna, na okres do 31.III.1953 r. jest nałożona na następujące artykuły: piwo, porter, itd. /poz.22/2 - w wysokości równej 1/3 cła całkowitego, na wódki - w wysokości Rs 3 od gallona i na papierosy /poz. 24/2/ - Rs 1-9-0 od 1000 szt.

Cło eksportowe na herbatę zostało zmniejszone z 4 na 3 anna od 1 lb.

S A L W A D O R

T a n g a n i k a

Zwolnienie z cła

Ustawa o zwolnieniu środków żywnościowych z opłat celnych przewiduje wolny import do Tanganiki mięsa mrożonego i chłodzonego.

Z Ł O T E W Y B R Z E Ż E

Częściowa zmiana taryfy celnej

W taryfie celnej wprowadzono następujące zmiany: nałożono cło na maszyny do szycia w wysokości 12 1/2% ad valorem oraz skreślono z listy towarów zwolnionych z cła asfalt, bitum, smołę i artykuły sportowe jak rakiety i piłki tenisowe.

Z W I A Z E K M A L A J S K I

Dodatkowe opłaty eksportowe od cyny

Na cynę malajską nałożono dodatkowy podatek eksportowy w wysokości 50 cts od 1 picula. W ten sposób opłaty od cyny malajskiej wynoszą 80 cts za 1 picul.

ZWIAZEK POŁUDNIOWEJ AFRYKI

Zwyżka ceł

Zarządzeniem rządu Nr. 449 opublikowanym w dniu 7.III.52 zwiększono stawkę celną na żyłetki z 10 na 35% ad valorem oraz przywrócono cło na sznurowadła do butów w wysokości 25% ad valorem.

Z A Ł A C Z N I K

Wielkie budowle komunizmu a rozmieszczenie sił wytwórczych w ZSRR

W okresie od sierpnia do grudnia 1950 roku Rada Ministrów ZSRR powzięła z inicjatywy Stalina historyczne uchwały o budowie najpotężniejszych na świecie elektrowni wodnych i kanałów oraz wspaniałych urządzeń irygacyjnych i innych, powołanych do odegrania olbrzymiej roli w utworzeniu materialno-technicznej bazy komunizmu w ZSRR.

Wielkie budowle komunizmu, będące częścią składową stalinowskiego planu przekształcenia przyrody, pozwalają rozwiązać szereg najważniejszych zadań gospodarczych, tworzących jednolity kompleks zarówno w dziedzinie energetyki jak i w innych gałęziach przemysłu, rolnictwa i transportu. Zespołowe rozwiązanie tych zadań jest jednym z przejawów przewagi gospodarki socjalistycznej nad kapitalistyczną. Przewaga ta zezwala państwu radzieckiemu realizować potężne budownictwo, które zapewnia nie tylko wszechstronne wykorzystanie bogactw przyrody lecz i planowy rozwój oraz racjonalne rozmieszczenie poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej, w celu dalszego umocnienia potęgi kraju oraz podnoszenia dobrobytu mas pracujących.

Budowa elektrowni wodnych na Wołdze, Dnieprze i Amu-Darii, na Wielkim Kanale Turkmeńskim i na Donie, nawodnienie dziesiątków milionów hektarów nawiedzanych przez posuchę terenów zmienia w sposób zasadniczy warunki socjalistycznego przemysłu, rolnictwa i transportu, tworząc możliwości nowego, bardziej racjonalnego rozmieszczenia sił wytwórczych. Dzięki budowie spławnego Kanału Wołgo-Dońskiego oraz wykorzystaniu do żeglugi kanałów Turkmeńskiego i Stalingradzkiego, jak również dzięki budowie nowych linii kolejowych wyłaniają się szerokie możliwości dokonań łączności między okręgami gospodarczymi kraju.

Realizacja wielkich budowli komunizmu wyłania szereg zagadnień związanych z rozszerzeniem powstających na ich bazie nowych przedsiębiorstw przemysłowych, magistrali transportowych i różnych gałęzi rolnictwa.

W sprawozdaniu politycznym Komitetu Centralnego na XVI Zjeździe WKP /b/ Stalin wskazał na wagę problemu właściwego rozmieszczenia przemysłu w ZSRR. Jakkolwiekbyśmy nie rozwijali gospodarkę narodową, nie można ominąć zagadnienia prawidłowego rozmieszczenia przemysłu jako ośrodkowej dziedziny gospodarki narodowej^{1/}.

Stalin podkreślił również konieczność prawidłowego rozlokowania podstawowych gałęzi rolnictwa w ZSRR i wskazał na doniosłość problemu specjalizacji poszczególnych okręgów pod względem upraw i różnych gałęzi rolnictwa.

Niniejszy artykuł stanowi próbę wykazania w ogólnych zarysach na przykładzie niektórych gałęzi gospodarki narodowej wielkiego wpływu jaki wywrze budowa potężnych elektrowni wodnych i kanałów na rozmieszczenie się wytwórczych Związku Radzieckiego.

x x x

Najważniejszym ogniwem w wielkich budowlach komunizmu są potężne elektrownie wodne, których budowa będzie olbrzymim wkładem do dzieła elektryfikacji gospodarki ZSRR.

Elektryfikacja kraju ma do odegrania szczególnie doniosłą rolę w tworzeniu bazy materialno-technicznej społeczeństwa socjalistycznego, jak wskazywał bowiem Lenin "komunizm^{2/} jest to władza radziecka plus elektryfikacja całego kraju". Rozwijając wskazania Lenina o znaczeniu elektryfikacji Stalin pisał, że "dla posuwania się ku komunizmowi Władza Radziecka powinna dokonywać elektryfikacji kraju, przestawiając całą gospodarkę narodową na tory wielkiej produkcji"

Jedną z najbardziej skutecznych dróg elektryfikacji kraju jest budowa elektrowni wodnych, które wykorzystując niewyczerpane i ciągle odnawiające się źródło energii jakim jest siła wodna, oszczędzają wiele paliwa, tego nieregenerującego się i pracochłonnego źródła energii. Przewaga elektrowni wodnych polega również na tym, że wydajność pracy w nich jest wyższa, a koszt własny energii elektrycznej jest niższy niż w elektrowniach cieplnych.

W przedrewolucyjnej Rosji zasoby energii wodnej były wykorzystywane tylko w nieznacznym stopniu. Do roku 1917 wybudowano zaledwie kilka niewielkich elektrowni wodnych o ogólnej mocy 7.000 kW.

Gospodarkę energetyczną carskiej Rosji cechowała nieracjonalna i rabunkowa eksploatacja jej bogatych zasobów paliwa. W paleniskach elektrowni i zakładów przemysłowych spalano ropę naftową, węgiel koksujący oraz olbrzymie ilości drzewa, co wywoływało masowe niszczenie lasów. Zasoby energii wodnej były nie tylko słabo wykorzystywane ale nawet nie zostały w pełni ujawnione.

2/ W.Lenin, Dzieła Wyd.ros., tom 31, str.484

3/ J.Stalin, Dzieła, Wyd.polskie, tom 11, str.319

Olbrzymie zasoby energii wodnej rozpoczęto w pełni wykorzystywać dopiero w latach władzy radzieckiej. Związek Radziecki zajmuje pod względem zasobów energii wodnej pierwsze miejsce na świecie. Jeszcze przed Wielką Wojną Ojczyźnianą moc produkcyjna oddanych do eksploatacji elektrowni wodnych wynosiła ponad 1,5 mln.kW. O rozmiarach budowanych obecnie elektrowni wodnych świadczą mogą następujące dane:

Nazwa elektrowni	moc / w tys.kW/	okres budowy
Kujbyszewska	około 2.000	1950-1955 r.
Stalingradzka	nie mniej niż 1700	1951-1956 r.
Kachowska	250	1951-1956 r.
Na rzece Amu-Darji i na Głównym Kanale Turkmeńskim	100	1951-1957 r.
Na Donie	160	uruchomienie w 1952 r.

W ciągu najbliższych 5-7 lat w Związku Radzieckim będą wybudowane i oddane do użytku elektrownie wodne o ogólnej mocy ponad 4,2 mln kW ilość ta oznacza prawie trzykrotne zwiększenie mocy wszystkich, wybudowanych przed wojną elektrowni. Nowe elektrownie wytwarzać będą około 23 mld kilowatogodzin energii, która zasili przemysł, rolnictwo i transport szeregu ważnych okręgów gospodarczych Związku Radzieckiego.

Elektryfikacja kraju oraz rosnące możliwości przesyłania energii elektrycznej na duże odległości nie tylko osłabiają zależność wytwórczości od miejscowych warunków naturalnych ale w najwyższym stopniu decydują o rozwoju i równomiernym rozmieszczeniu sił wytwórczych kraju.

Nowe elektrownie wodne na Wołdze będą miały znaczenie ogólnokrajowe. Wywrą one duży wpływ na rozwój i rozmieszczenie sił wytwórczych nie tylko w okręgach nadwołżańskich ale też i w przyległych rejonach centralnych i w okręgach centralno-czarnoziemnych, dokąd będzie przesyłana większa część energii z tych elektrowni.

Poniższa tabela ilustruje rozdział energii pochodzącej z elektrowni nadwołżańskich.

	Kujbyszewska Elektrownia Wodna	Stalingradzka Elektr. Wodna	Razem
w miliardach kilowato-godzin			
do Moskwy	6,1	4,0	10,1
do rejonów czarno-ziemnych	-	1,2	1,2
do rejonów nadwołżańskich	2,4	2,8	5,2
dla irygacji i nawodnienia	1,5	2,0	3,5
o g ó ł e m	10,0	10,0	20,0

Zaopatrujący Moskwę i otaczające ją rejony moskiewskie system energetyczny otrzymywać będzie 60% energii elektrycznej z elektrowni kujbyszewskiej i 40% ze stalingradzkiej, natomiast okręgi centralno-czarnoziemne, woroneski, tambowski, kurski i częściowo orłowski - będą otrzymywać 12% energii elektrycznej z elektrowni stalingradzkiej.

Olbrzymia ilość energii będzie przekazywana do rejonów nadwołżańskich, albowiem oprócz 3,5 mlrd. kilowato-godzin przeznaczonych dla rolnictwa okręgów zawołżańskich i nadkaspjskich przemysł i transport okręgów: kujbyszewskiego, saratowskiego, stalingradzkiego i astrachańskiego otrzymają 24% energii elektrycznej elektrowni kujbyszewskiej i 28% energii elektrowni stalingradzkiej.

Żadna elektrownia świata nie zasilą energii tak wielkich obszarów jakie korzystać będą z elektrowni kujbyszewskiej i stalingradzkiej. W Rosji carskiej była tylko jedna elektrownia, która przekazywała prąd o napięciu 70 000 wolt na stosunkowo znaczną odległość 75 km - do Moskwy. Obecnie w ZSRR odbywa się już przesyłanie prądu na odległość przeszło 400 km /rejonu Donbasu, nadnieprzańskie i inne/ o napięciu 220 000 wolt. Dla zaopatrzenia Moskwy prąd z elektrowni stalingradzkiej i kujbyszewskiej zostaną wybudowane dwie linie główne ogólnej długości 2 000 km o napięciu 400 000 wolt. Budując takie ~~napięciowe~~ linie przekaszowe energetycy radzieccy muszą rozwiązywać szereg skomplikowanych problemów technicznych. Dalekie te linie, łączące Kujbyszew z Moskwą i Stalingrad z Moskwą, nie będą miały sobie równych w żadnym kraju na świecie.

X X X

Budowa olbrzymich elektrowni wodnych na Wołdze i przekazywanie energii na dalekie odległości zmieni w sposób zasadniczy stan zaopatrzenia w tę energię wielkich obszarów europejskiej części Związku Radzieckiego, poważnie przyspieszając rozwój tych gałęzi przemysłu, które pochłaniają duże ilości energii elektrycznej. Europejska część Związku Radzieckiego szczególnie zaś centralne okręgi przemysłowe, należą do najbardziej uprzemysłowionych. Rozwój przemysłu szeregu rejonów europejskiej części ZSRR napotykał na trudności z powodu niedostatecznego zaopatrzenia ich w zasoby paliwa, zwłaszcza węgla. Do liczby największych konsumentów paliwa należy okręg centralny oraz kraj nadwołżański. W roku 1940 na tę część kraju przypadało 20,6% całego spożycia węgla w ZSRR. Przed rewolucją zapotrzebowanie na paliwo centralnej części kraju zaspakajane było prawie w całości drzewem i przywożonymi z odległych części kraju - donieckim węglem i bakińską naftą. W 1916 r. miejscowy torf i węgiel z okolic Moskwy stanowiły tylko 3,6% ogólnego bilansu opałowego, chociaż przy końcu drugiej pięciolatki udział miejscowego paliwa zwiększył się do 29,5%, był on jednak nadal nie duży. Dopiero w wyniku zwiększenia wydobycia węgla w zagłębiu podmoskiewskim w ciągu pierwszych lat trzeciej pięciolatki, a szczególnie w latach po-

wojennych przedsiębiorstwa rozlokowane w centralnych okręgach przemysłowych, zaczęły korzystać głównie z paliwa miejscowego. Dużą rolę w racjonalizacji bilansu energetycznego tego okręgu, odegrało wybudowanie w górnym biegu Wołgi i włączenie do moskiewskiego systemu energetycznego wielkich elektrowni wodnych-szczerbatowskiej i ugliczeskiej. Niezależnie jednak od tego do wielu centralnych okręgów dowozi się jeszcze w dużych ilościach węgiel z Zagłębia Donieckiego.

Brak paliwa dawał się szczególnie odczuwać w okręgach centralno-ozarnoziemnych i terenach położonych nad Środkową Wołgą. Już w pierwszym planie pięcioletnim zwrócono uwagę na to, że uprzemysłowienie terenów środkowego biegu Wołgi w ciągu pięciolecia spowodowało się w znacznym stopniu do zagadnienia paliwa i zaopatrzenia kraju w energię.

Przekazywanie olbrzymiej ilości energii elektrycznej z nowych elektrowni nadwołżańskich do centralnych okręgów ZSRR pozwoli wzmocnić i zrationalizować bazę energetyczną złożonej i wielostronnej gospodarki najważniejszego w sensie ekonomicznym rejonu kraju. Ulepszenie zaopatrzenia w energię poważnie wpłynie na rozwój przemysłu tego rejonu, który w latach pięcioletek stalinowskich przekształcił się w jedną z największych baz krajów przemysłu maszynowego, metalowego i hutniczego. Szerokie zastosowanie energii elektrycznej zarówno w dziedzinie elektryfikacji zespolej, mechanizacji i automatyzacji produkcji, jak i w celu udoskonalenia technologii wydobywania rud oraz procesu hutniczego i obróbki metali, pozwoli na dalszy rozwój tych ważnych gałęzi przemysłowych tworząc przy tym warunki wzrostu wydajności pracy i obniżenia kosztów produkcji.

Przed nowym budownictwem przemysłowym otwierają się duże możliwości na terenach nadwołżańskich, których rola wciąż wzrasta. W referacie na XVIII Zjeździe WKP/b/ o trzecim pięcioletnim planie rozwoju gospodarki narodowej ZSRR Mołotow powiedział "stworzenie na wzór drugiego Baku" bazy naftowej oraz budowa potężnych elektrowni wodnych z perspektywą szerokiego nawodnienia obszarów zawołżańskich przy podniesieniu roli transportowej dorzecza wołżańskiego-kamskiego, przekształci ten obszar w potężne ognisko ekonomiczne, gdzie rozwinie się nowe wielkie budownictwo przemysłowe i zapewniony zostanie rozkwit całej gospodarki rolnej.

Elektrownie wołżańskie dadzą terenom nadwołżańskim olbrzymie ilości taniej energii elektrycznej. Obliczenia wykazują, że koszty własne tej energii będą około 5-6 razy niższe od obecnych kosztów produkcji energii w wielkich elektrowniach ciepłych. Ogromna ilość taniej energii sprzyja rozwojowi takich elektrochłonnych gałęzi przemysłu jak hutnictwo i przemysł chemiczny.

Korzystne położenie geograficzne terenów nadwołżańskich między centralnym i górniczo-przemysłowym Południem z jednej strony, a Uralem z drugiej - oraz dogodne, łączące te tereny linie komunikacyjne, sprzyjają rozwojowi przemysłu maszynowego, ułatwiają zaopatrzenie rozlokowanych tam zakładów budowy maszyn

w metale oraz umożliwiając współpracę z fabrykami sąsiednich rejonów. W latach Wielkiej Wojny Ojczyźnianej, na skutek ewakuacji wielu przedsiębiorstw przemysłowych do okręgów Powołża, znaczenie przemysłu maszynowego i metalowego tych okręgów dla gospodarki narodowej jeszcze bardziej wzrosło.

Nadwołżański przemysł maszynowy, mający już teraz poważne zapotrzebowanie na metale, będzie w przyszłości rozwijał budowę maszyn rolniczych i energetycznych, budowę statków i szereg innych szczególnie ważnych w związku z wielkimi budowlami komunizmu - gałęzi przemysłowych. Zgłaszając coraz to większe zapotrzebowanie na metal, w szczególności na różne gatunki stali stopowej, nadwołżański przemysł maszynowy rozszerza jednocześnie bazę surowcową metalurgii przetwórczej, zakłady budowy maszyn zużywając 60-70% metalu kierując pozostałe 30-40% jako odpad do wtórnej przeróbki.

Z chwilą wybudowania kanału Wołga-Don niezbędna przemysłowi przetwórczemu surowka żelazna będzie dostarczana drogą wodną z Donbasu.

Rosnące zapotrzebowanie Powołża na metale, posiadanie znacznej ilości odpadów metalowych i złomu, korzystne warunki przywozu surowki z Południa i z Uralu i wreszcie celowość wykorzystywania taniej energii z miejscowych elektrowni nadwołżańskich stwarzają podstawy do rozmieszczenia w pobliżu przyszłych elektrowni wodnych takich zakładów jak huty elektrostali, ferrostopów oraz metali nieżelaznych.

Nie mniej korzystne możliwości uzyskuje w rejonach nadwołżańskich przemysł elektro-chemiczny. Najważniejszą przesłanką dla jego rozbudowy obok niskiego kosztu energii elektrycznej, jest obecność na miejscu różnorodnych surowców chemicznych, produktów przetwórstwa naftowego, gazów ziemnych, różnych soli itp. Powstały na bazie przeróbki ropy kaukaskiej, naftowy przemysł przetwórczy Powołża będzie się rozwijał nadal przetwarzając miejscową ropę naftową. Węgiel wschodniej części Donbasu, oddalony o 300-400 km od dolnej Wołgi/Stalingradu/, jest dla tego rejonu z natury rzeczy paliwem miejscowym. Z chwilą wybudowania Kanału Wołgo-Dońskiego, dostawa tego paliwa znacznie potanieje.

Do skomplikowanego zespołu różnych gałęzi przemysłu chemicznego zostanie włączona produkcja nawozów sztucznych i inne gałęzie przemysłu, przetwarzające sole mineralne. Pod względem bogactwa i różnorodności tych soli, kraje nadwołżańskie i przylegające do nich rejony Zachodniego Uralu i Kraju Nadkaspjskiego nie mają równych sobie na świecie. Wybudowanie kazowskiej elektrowni wodnej, kanałów: Południowo-Ukraińskiego i Północno-Krymskiego, stwarza dogodne warunki do przemysłowego wykorzystania pokładów w Siwaszu - tej wielkiej pływającej zatoki morza Azowskiego. Tutaj znajdują się ogromne zasoby różnych soli, jak: chlorek sodu /sól kuchenna/, chlorek magnezu, siarczki magnezu, siarczki sodu, sól bromowa, potasowa i inn. Sprzyjające warunki transportowe i dobry klimat w tym rejonie ułatwiają eksploatację bogactw naturalnych.

Jednak brak słodkiej wody i zasobów energii wstrzymywał do tej pory realizowanie projektów, mających na celu wykorzystanie salin Siwasza. Budowa kachowskiej elektrowni wodnej oraz kanałów Południowo-Ukraińskiego i Północno-Krymskiego, których wody popłyną w bezpośredniej bliskości Siwasza pozwoli na wykorzystanie w całości bogatych złóż solankowych.

Wielkie budowle nie tylko rozszerzą bazę energetyczną w szeregu okręgach gospodarczych, ale stwarzają i inne sprzyjające rozwojowi przemysłu warunki. Naprzykład w niektórych rejonach zachodniej Turkmenii rozwój przemysłu był hamowany z powodu niedostatecznej ilości słodkiej wody, a w szeregu miejscowości - z powodu jej braku. Budowa Głównego Kanału Turkmeńskiego i sieci rurociągowej ogólnej długości 1.000 km., przy pomocy której wody Amu-Darii będą kierowane do różnych rejonów Zachodniej Turkmenii, poważnie poprawią ich zaopatrzenie w wodę i umożliwią szybki rozwój przemysłu nie tylko w rejonach Krasnowodzka, Nebit-Daga, Czelenkiena, Kara-Bogaz-Goła lecz i w innych częściach Turkmeńskiej SRR. Wpływ nowych olbrzymich budowli na rozwój przemysłu uwydatni się w znacznym rozszerzeniu zasobów rolniczych w ich układzie geograficznym oraz prawidłowym rozmieszczeniu licznych gałęzi przemysłu lekkiego i spożywczego.

X X X

Pomyślna realizacja stalinowskiego planu przekształcenia przyrody gruntownie poprawi warunki rozwoju wszystkich gałęzi rolnictwa na terenach nawiedzanych przez posuchę oraz w pustynnych rejonach krajów Zawołżańskiego, Turkmeńskiego, Ukrainy, Krymu i Północnego Kaukazu. Na ciągnących się tysiące kilometrów obszarach od Dniestru na zachodzie do Amu-Darii na wschodzie, od Tuły i Ulianowska na północy do Wielkiego Kaukazu i dolnego biegu rzeki Atrak na południu, dokonuje się olbrzymich przekształceń różnorodnych warunków naturalnych tego terytorium, posiadającego jednakże wiele charakterystycznych cech wspólnych jak: ogromne obszary urodzajnej ziemi, obfitość słońca i ciepła, długotrwały okres wegetacyjny z niedostateczną ilością opadów atmosferycznych. W niektórych rejonach Środkowej Azji, jak również w nizinie nadkaspjskiej opadów bywa bardzo mało, dlatego też może tam istnieć rolnictwo tylko przy sztucznym nawadnianiu. Na stepach południowej Ukrainy, północnego Krymu, we wschodniej części północnego Kaukazu i krajów Powołża opadów bywa więcej, są one jednak nierównomierne tak, że zdarzają się częste posuchy.

Najważniejszym warunkiem pełnego i racjonalnego wykorzystania bogactw naturalnych tych rejonów jest nawodnienie, które zapewnia wysokie i trwałe urodzaje zbóż oraz zezwala na uprawę wielu potrzebujących ciepła i wilgoci roślin. Obecnie urodzajne ziemie kraju zawołżańskiego, wschodnich rejonów północnego Kaukazu i południowej Ukrainy, wykorzystuje się zasadniczo pod zasiew zbóż, mimo że uprawy te w czasie wegetacji wymagają znacznie mniej ciepła. Przy nastawieniu gospodarki tylko na uprawę zbóż wykorzystuje się w pełni bardzo bogatych zasobów ciepła

słonecznego. Nawodnienie tych rejonów stwarza podstawę do rozwoju uprawy bawełny, rozszerzenia uprawy buraka cukrowego, roślin żykowych i innych, które w pełniejszy sposób wykorzystują naturalną urodzajność gleb i bogate zasoby słonecznego ciepła.

Lenin poświęcał dużo uwagi walce z posuchą a zwłaszcza sprawie nawodnienia, jako najbardziej skutecznej metodzie w walce z tym żywiołowym zjawiskiem przyrody. W r.1921 Lenin w liście swym do komunistów Azerbejdżanu, Gruzji, Armenii, Dagestanu pisał: " Nawodnienie jest rzeczą najbardziej potrzebną i najbardziej przekształci kraj, odrodzi go, pogrzebie przeszłość i utrwali przejście do socjalizmu."^{1/}

Wyjątkowo wiele uwagi walce z posuchą udziela również Stalin. Już w pierwszych etapach socjalistycznego budownictwa Stalin opracował doskonały plan walki z posuchą za pomocą nawodnienia. Postanowiliśmy wykorzystać to, że chłopci przejawiają teraz wzmożoną gotowość uczynienia wszystkiego co możliwe, by zabezpieczyć się na przyszłość przed niespodziankami posuchy i postaramy się jak najpełniej wykorzystać tę gotowość do zrealizowania wraz z chłopstwem /stanowczych posunięć w dziedzinie melioracji, podniesienia kultury rolnictwa itd. Zamierzamy rozpocząć od stworzenia klinu melioracyjnego w strefie Samara - Saratów - Goryocyn - Astrachan - Stawropol. Klin ten stanowi minimum tego, co niezbędne. Odkładamy na to jakieś piętnaście-dwadzieścia milionów. W następnym roku przejdziemy do guberni południowych. Będzie to początek rewolucji w naszym rolnictwie "^{2/}.

Na XVII Zjeździe Partii Stalin wysunął sprawę szybkiego rozwoju prac nawadniających w Kraju Zawołżańskim: " Co się tyczy nawodnienia Zawołża - a to jest najważniejsze z punktu widzenia walki z posuchą - to nie można dopuścić - aby sprawa ta odłożona została pod sukno!^{3/} W wyniku podjętych w dwu pierwszych i stalinowskich planach pięcioletnich prac w dziedzinie nawodnienia i irygacji, obszar nawodnionych pól zwiększył się o 1.700.000 ha.

W rejonach wielkich budowli dokonane będą wielkie prace nawadniające, daleko przekraczające skalę przedwojenną, o czym świadczą następujące dane:

R e j o n y	Obszar nawodniony	Obszar zaopatrzony w wodę	Łączny obszar nawodniony i zaopatrzony w wodę
/ w tys. ha/			
Kraj Zawołżański i Nadkaspijski	2.500	11.500	14.000
Stepy Nadwołżańskie i Salskie/okręgi tołstowski i stalingradzki	750	2.000	2.750

1/ W.I.Lenin Socz. tom 32, str.297

2/ I.W.Stalin Dzieła.Wyd.polskie, tom 6, str.276/7,

3/ I.W.Stalin Dzieła, Wyd.polskie, tom 13, str.336

Południowa Ukraina i Północny Krym	1.500	1.700	3.200
Zachodnia Turkmenia i niziny Amu-Darii	1.300	7.000	8.300
O g ó ł e m	6.050	22.200	28.250

W wyniku nawodnienia nowych pól wodami Wołgi, Donu, Dniepra i Amu-Darii obszar nawodniony zwiększył się w Związku Radzieckim o ponad 6 mln. ha, czyli prawie dwukrotnie. Wzniesienie olbrzymich elektrowni wodnych pozwoli na całkowite zelektryfikowanie rolnictwa, co doprowadzając jego wzrost do niespotykanego dotychczas poziomu umożliwi rozłokowanie intensywnych gałęzi rolnictwa w rejonach wielkich budowli i przyczyni się do powiększenia obfitości żywności.

Budowa olbrzymich elektrowni wodnych i kanałów zapewni rozwiązanie zasadniczych zadań socjalistycznego rolnictwa a przede wszystkim zwiększenie produkcji tak bardzo ważnych produktów jak chleb i bawełna.

Partia komunistyczna i rząd radziecki zawsze poświęcali i poświęcają szczególną uwagę zagadnieniu zbożowemu i kwestii racjonalnego rozmieszczenia gospodarki zbożowej. Stalin na XVI zjeździe WKP/b/ podkreślił, że: "Wynika stąd, że problem zbożowy jest podstawowym ogniwem w systemie rolnictwa i kluczem do rozwiązania wszystkich innych jego problemów". W r. 1935 na naradzie przodujących kombajnerów i kombajnerek Stalin wysunął zadanie osiągnięcia ogólnej rocznej dostawy zboża w wysokości 7-8 mld pudów. To niezmiernie ważne zadanie zostało chlubnie rozwiązane przez socjalistycznych robotników rolnych, gdyż w roku 1940 zbiór zboża osiągnął 7,3 mld. pudów, a w r. 1950 produkcja zboża przewyższyła poziom przedwojenny.

Wychodząc z ogólnych założeń polityczno-gospodarczych Związku Radzieckiego Stalin nadał nowy kierunek sprawie rozmieszczenia produkcji zboża, uzasadniając konieczność likwidacji historycznie powstałego podziału kraju na rejony produkujące zboże i rejony spożywające, wysuwając zadanie rozwoju gospodarki zbożowej w każdym okręgu i republice. W wyniku pomyślnego wykonania tego zadania w byłych rejonach konsumujących poważnie zwiększyła się produkcja zboża. Zabezpieczenie tych rejonów w zboże, niezależnie od wielkiego wzrostu ludności, znacznie się podwyższyło: w latach 1933-1937 zbiór zboża na głowę ludności przewyższał zbiór z lat 1909-1913: w rejonach europejskiej północy o 62%, w centralnych okręgach przemysłowych o 35,7%, w rejonie wołżańsko-kamskim - o 65,3%, na Białorusi - o 46,1% itd.

Rozwój zbożowej gospodarki lokalnej w najmniejszym stopniu nie przekreśla dalszego wzmocnienia i rozwoju ogólnokrajowych baz zbożowych oraz tworzenia nowych, które zaopatrywałyby ludność nie tylko swoich rejonów, ale też największe ośrodki przemysłowe innych rejonów i zapewniały tworzenie rezerw lub zaspakajały inne potrzeby ogólnopństwowe. W pra-

cach Stalina oraz w uchwałach partii i rządu w przedmiocie gospodarki zbożowej niejednokrotnie podkreślono konieczność zorganizowania ogólnokrajowych spichlerzy zbożowych jak również wzmocnienia i rozwoju starych baz zbożowych. "Nie możemy obejść się - wskazywał na VII zjeździe partii w roku 1934 Stalin - bez poważnej bazy produkcji zbożowej w obwodach wołżańskich, bez bazy całkowicie ustabilizowanej, niezależnej od kaprysów pogody, bazy, która by dostarczała rocznie około 200 milionów pudów zboża towarowego. Jest to absolutnie nieodzowne jeżeli wziąć pod uwagę z jednej strony, wzrost miast w obwodach wołżańskich, z drugiej zaś wszelkie możliwe komplikacje w dziedzinie stosunków międzynarodowych" ^{1/}.

Wielką jest również rola naturalnych spichlerzy zbożowych kraju jak Południowa Ukraina, Północny Kaukaz i Krym. W krajach nadwołżańskich, na południu Ukrainy, we wschodnich rejonach okręgu rostowskiego i na północy Krymu uprawy zbóż zajmują 70-80% obszarów zasiewu. Jednakże rejon te nie mogły uchodzić za trwałą bazę zbożową wobec często powtarzającej się posuchy powodującej gwałtowne wahania w urodzajach: same tylko południowo-wschodnie rejon europejskiej części kraju wykazywały w szczególnie suchych latach deficyt sięgający 200 mln pudów jarej pszenicy.

Nawodnienie 4.750.000 ha urodzajnej ziemi w rejonach Powołża i Kanału Wołgo-Dońskiego, na południu Ukrainy i na północnym Krymie realizowane są jednocześnie z ogromnymi pracami nad sadzeniem ochronnym lasów i ugruntowaniem systemu trawopólnego, które na zawsze likwidując zgubne działanie suszy i suchych wiatrów umożliwiają utworzenie w tych rejonach trwałej wysocy wydajnej gospodarki zbożowej. W ostatecznym tego wyniku wzrośnie znacznie rola rejonów południowych i południowo-wschodnich europejskiej części kraju w zakresie produkcji najważniejszej uprawy żywnościowej - pszenicy.

Na skutek rozszerzenia siewu roślin technicznych bawełny, buraka cukrowego, roślin łykowych i inn., a także traw na świeżo nawodnionych terenach, udział obszaru zasianego zbożem w ogólnym siewie zmniejszy się w przybliżeniu do 40-50%. Jednak zmniejszenie się obszaru zasiewów zbóż będzie z nadwyżką pokryte wzrostem plonów. Według danych rolniczych stacji doświadczalnych urodzajność zbóż na obszarach nawodnionych może być doprowadzona do 30-35% q z ha, a w niektórych rejonach nawet więcej, kilkakrotnie przekraczając przeciętną urodzajność z lat przedwojennych.

W wyniku poważnego wzrostu plonów w rejonach nawodnionych zbiory zbóż zwiększą się - 2-2,5 razy, mimo, że zajmą one mniejszy obszar. Zastosowanie systemu trawopólnego i zalesienia ochronnego zapewnia wyższe i trwałe urodzaje również na nienawodnianych obszarach Południa i Południowego Wschodu. Wszystko to decyduje o zwiększeniu roli tych rejonów, bazy zbożowej europejskiej części Związku Radzieckiego.

1/ J. Stalin, Dzieła Wyd. polskie, tom 13, str. 336

x x x

Wielkie budowle będą miały duży wpływ na rozwój uprawy bawełny rozmieszczenia jej zasiewów. W wyniku podjętych przez partię i rząd środków, ogólny zbiór bawełny surowej już w 1940 r. osiągnął 2,7 mln. ton, przewyższając 3,5 - krotnie poziom przedrewolucyjny. W latach pierwszego powojennego planu pięcioletniego osiągnięto nowe sukcesy. W r. 1950 zbiory bawełny surowej prawie o 40% przewyższyły poziom przedwojenny. Wzrastające potrzeby ludności w zakresie tkanin jak również potrzeby ogólnopaństwowe wywołują konieczność forsownego rozwoju uprawy bawełny w ZSRR. Do odegrania szczególnie ważnej roli w rozwiązaniu tego zagadnienia powołany jest Główny Kanał Turkmeński, w którego strasie nowe obszary służyć będą głównie celom uprawy bawełny.

Budowa Kanałów Wołgo-Dońskiego, Południowo Ukraińskiego i Północno-Krymskiego umożliwi znaczne zwiększenie w tych rejonach produkcji zarówno pszenicy jak i bawełny.

Ogólny areał nawodnionego w strefie wymienionych kanałów obszaru wyniesie 3,55 mln. ha, z których około 1,5 mln. ha będzie przeznaczonych pod uprawę bawełny. W strefie tych kanałów utworzonych będzie 5 nowych rejonów uprawy bawełny nawodnionej.

Najpoważniejszy obszar uprawy tej bawełny tworzy się w dolnym biegu rzeki Amu-Darii, na obszarach okręgu taszauskiego, Turkmeńskiej SRR i Kara-Kalpakskiej ASRR, gdzie ogólny obszar pól nawodnionych wyniesie 800.000 ha. Drugi rejon uprawy będzie rozlokowany w Zachodniej Turkmenii, gdzie zostanie nawodnionych 500.000 ha.

W ten sposób utworzy się w strefie Głównego Kanału Turkmeńskiego nową potężną bazę uprawy bawełny, równającą się prawie obszarowi Uzbeskiej SRR. Już w roku 1950 liczne rejony Turkmeńskiej SRR otrzymywały przeciętnie po 25-35 q bawełny z hektara. Istnieją podstawy do przypuszczenia, że na nowych nawodnionych polach będą takie same wysokie zbiory. Pozostałe trzy rejony uprawy bawełny irygowanej będą utworzone w europejskiej części ZSRR: na południu Ukrainy, gdzie zaplanowano nawodnić pod wszelkie kultury 1.200.000 ha, na obszarach okręgów chersońskiego /870.000 ha/, zaporoskiego /około 250.000 ha/ i w innych; w północnych rejonach Krymu, gdzie będzie nawodnionych 300.000 ha, oraz w rejonie Kanału Wołgo-Dońskiego, gdzie projektuje się nawodnić 750.000 ha /głównie na obszarze okręgu rostowskiego/, z których pod bawełny przeznaczono 140-150.000 ha. Próby uprawy bawełny nawodnionej na południu europejskiej części ZSRR świadczą również o możliwości otrzymywania wysokich zbiorów bawełny w tych trzech nowo-powstających rejonach jej uprawy.

Powstanie nowych rejonów uprawy bawełny nawodnionej na powierzchni 1,5 mln. ha, oraz wzrost jej wydajności będą stanowiły olbrzymi krok naprzód na drodze dalszego rozwoju radzieckiej uprawy bawełny. Wystarczy powiedzieć, że rejony te dadzą

w przybliżeniu tyle bawełny surowej, ile zebrano jej w 1950 r. na całym obszarze ZSRR. Stworzone na bazie Kanałów: Głównego Turkmńskiego, Wołgo-Dońskiego, Południowo-Ukraińskiego i Północno-Krymskiego nowe rejony uprawy bawełny przyniosą duże zmiany w jej rozmieszczeniu i przybliżą bazę surowcową do zakładów przemysłu bawełnianego.

Już w latach przedwojennych stalinowskich planów pięcioletnich osiągnięto wielkie sukcesy w przesuwaniu granicy uprawy bawełnicy na zachód i północno-zachód od starych baz bawełnianych. W ciągu krótkiego czasu na południu Ukrainy, na Krymie, na północnym Kaukazie i na południu Dolnego Nadwołża osiągnięto najdalej wysuniętą na północ strefę uprawy bawełny na świecie. Obszar uprawy bawełny przekraczał tutaj przed wojną 500.000 ha, co stanowiło 24% obszaru zasiewanego pod bawełnę w całym Związku Radzieckim. Ponieważ jednak bawełna była w tych rejonach nową gałęzią uprawy i rozwijała się na polach nienawodnianych, zbiory były niskie. Przeciętny zbiór bawełny w tych rejonach w ciągu 5 lat przedwojennych wynosił 3,4 q z hektara ale rejony na Ukrainie i Półn.Kaukazie zbierały stale 5-6 z ha. W rezultacie rola tych rejonów jako dostawców bawełny była nieznaczna; dawały one poniżej 9% ogólnego zbioru bawełny w ZSRR. Powstanie w strefach Kanałów: Południowo-Ukraińskiego, Północno-Krymskiego i Wołgo-Dońskiego trzech nowych rejonów uprawy bawełny, nawodnionej znacznie podniesie udział europejskiej części kraju w całkowitej produkcji bawełny. Powstająca w strefie Głównego Kanału Turkmńskiego nowa baza bawełniana wniesie duże zmiany do kierunkowości ruchu ładunków bawełny, skróci drogę bawełny kierowanej ze Środkowej Azji do rejonów centralnych, gdzie skupiona jest większość fabryk włókienniczych.

Przed rewolucją uprawa bawełny w Środkowej Azji była skupiona w rejonach wschodnich, głównie w dolinie Fergańskiej, na rzecz której przypadała prawie połowa środkowoazjatyckich zasiewów bawełnicy. Powodowało to nadzwyczaj dalekie transporty bawełny, dochodzące do 3.800 km./ Fergana-Moskwa/. W latach przedwojennych planów pięcioletnich zasiewy bawełnicy w zachodnich okręgach Uzbekistanu, Buchary i Samarkandy poważnie się zwiększyły. W przewozach bawełny środkowoazjatyckiej dużą rolę będzie odgrywał transport wodny. Znaczna część bawełny z Turkmenii Zachodniej będzie przywieziona morzem Kaspijskim, Wołgą i systemem kanałów do centralnych okręgów przemysłowych a możliwe, że i do niektórych rejonów Zachodniego Uralsu, gdzie przemysł włókienniczy będzie miał zapewnione niezbędne źródła energetyki i paliw.

Nowa elektrownie wodne i kanały wywra wielki wpływ na rozwój i rozmieszczenie wielu innych gałęzi socjalistycznego rolnictwa: buraka cukrowego, jarzyn, owoców, winogron oraz na rozmieszczenie roślin lękowych i innych potrzebujących ciepła roślin. W rejonach wielkich budowli powstaną fabryki konserw, cukrownie i inne przedsiębiorstwa przemysłu lekkiego i spożywczego. Utworzenie na nawodnionych polach Powołża nowej bazy uprawy buraka i przemysłu cukrowniczego będzie dużym krokiem

na drodze przesunięcia tak ważnej gałęzi przemysłu spożywczego do wschodnich rejonów, zmuszonych w coraz to większych ilościach do dowożenia cukru z Ukrainy i okręgów centralno-czarnoziemnych.

Nawodnienie ponad 20 mln ha pastwisk oraz wybranych niewielkich terenów dla zasiewu pasz zasadniczo zmieni warunki rozwoju hodowli bydła na nizinie Nadkaspjskiej w Kara-Kum, na stepach południowej Ukrainy i północnego Krymu. Bogate naturalne zasoby paszowe, mało śnieżne i stosunkowo ciepłe pozwalające na pozostawianie bydła na pastwiskach w ciągu większej części roku, stwarzają pomyślne warunki rozwoju hodowli bydła na wielką skalę. W obecnych warunkach zasoby paszowe tych rejonów nie są w pełni wykorzystywane. Brak rzek, głębokie położenie wody podskórnej znikome ilości opadów atmosferycznych w najwyższym stopniu utrudniają zapewnienie bydłu wody, w wyniku czego pastwiska nie są wcale lub nieznacznie tylko wykorzystywane.

Poważne sezonowe wahania stanu zasobów paszowych obniża produktywność bydła i utrudnia wykorzystywanie pastwisk dla hodowli owiec cienkorunnych oraz hodowli bydła typu mięsno-mlecznego. Nawodnienie olbrzymich obszarów pod pastwiska nie tylko zapewni bydłu wodę, ale pozwoli na irygację okolic przeznaczonych do gromadzenia na nich zasobów pasz na okres ich braku letniego i zimowego. Radykalne ulepszenie bazy paszowej i zaopatrzenie w wodę zwiększy pogłowie bydła, stworzy na tych pastwiskach ogólnokrajowe bazy hodowli owiec cienkorunnych i karakułowych jak również hodowli wysokowydajnego bydła typu mięsno-mlecznego. Z chwilą wybudowania tutaj wielkich mięsnych kombinatów, fabryk skondensowanego mleka i wielkich mleczarni zola tych rejonów jako dostawców najcenniejszych artykułów spożywczych wybitnie wzrośnie.

x x x

Zapewniony dzięki wielkim budowom komunizmu olbrzymi rozwój przemysłu socjalistycznego i rolnictwa ZSRR pociąga za sobą wzrost przewozów i wysunie nowe żądania pod adresem wszystkich rodzajów transportu. Szczególnego znaczenia w rejonie nowych budowli nabiera transport rzeczny a przede wszystkim najważniejsza magistrala rzeczna - Wołga.

Kanał im. Moskwy oraz węzły wodne Iwańskowski, Ugliczewski i Szczerbakowski były pierwszymi wielkimi budowlami hydrotechnicznymi na Wołdze. Budowa węzłów wodnych Ugliczewskiego i Szczerbakowskiego poprawiła warunki żeglugi na Wołdze, szczególnie w górnym jej biegu.

Nowe węzły wodne - Gorkiński, Kujbyszewski i Stalingradzki wraz z wybudowanymi w górnym biegu Wołgi, zapewniają żegludze niezbędną głębokość na całej trasie od Kulinina do ujścia Wołgi. Budowa Kanału Wołgo-Dońskiego zakończy pracę nad drogą wodną wiążącą morze Białe, Bałtyckie i Kaspjskie z morzem Azowskim i Czarnym. Kanałem tym popłyną potoki do-

nieckiego węgla i metali dla Nadwołża, drzewo i inne ładunki dla Donbasu, Rostowa, wybrzeża Azowsko-czarnomorskiego i Północnego Kaukazu. Z Wołgi na Don będzie kierowana ropa naftowa i jej produkty oraz papier, samochody, traktory, z Donu zaś na Wołgę - zboże oraz inne ładunki z północnego Kaukazu i Dolnego Donu. Już w początkowym okresie eksploatacji kanału obroty ładunków dońskiego basu rzeczno-żeglarskiego zwiększą się kilkakrotnie w porównaniu z obecnym poziomem. Wzrośnie również rola transportu rzeczno-żeglarskiego w republikach Azji Środkowej, gdzie powstanie nowy szlak transportowy - Główny Kanał Turkmeński, długości 1.100 km., wzniesienie tamy koło Tachia-Tasza polepszy warunki żeglugi na rzece Amu-Darii, która łączy się do głównych basenów europejskiej części ZSRR i umożliwi wodną komunikację tranzytową między Azją Środkową a europejską częścią kraju a więc między Amu-Darią, Głównym Kanałem Turkmeńskim, morzem Kaspijskim i Wołgą.

Zmieni się również geografia transportu kolejowego, nowe linie krajowe przetną Wołgę, Don i Dniepr oraz rozszerzy się sieć kolejowa w rejonach Zawołżańskich i w Azji Środkowej. Gęstą siecią dróg samochodowych pokryją się świeżo zmodernizowane obszary.

Wielkie budowle wywarą poważny wpływ na rozmieszczenie ludności na znacznym obszarze kraju. Wskutek szeregu historycznych przyczyn rejony południa i południowego wschodu europejskiej części kraju były zaludnione później, niż rejony centralne i zachodnie. Niekorzystne warunki naturalne /suchy klimat/ były wszakże tylko jedną z przyczyn zahamowania rozwoju rolnictwa oraz zaludnienia tych rejonów.

Ekonomiści burżuazyjni, ignorują fakt, że decydujący wpływ na rozwój i rozmieszczenie sił wytwórczych wywiera sposób produkcji, "tłumaczyli" fakt słabego zaludnienia i niskiego poziomu rozwoju rolnictwa tych rejonów warunkami naturalnymi. Uważali oni np., że stepy taurydzkie z powodu suchego klimatu są nieprzydatne do rolnictwa i zawsze będą należały do kategorii "terenów trudnych do uprawy".

Lenin zdemaskował te pseudonaukowe poglądy. Mówiąc o warunkach szerokiego wykorzystania olbrzymiego funduszu kolonizacyjnego jakie ma Rosja w postaci terenów słabo rozwiniętych Lenin wskazywał, że "w chwili obecnej fundusz ten w znacznej swojej części jest nieprzydatny nie tyle z powodu naturalnych właściwości tych czy innych ziem kresowych ile wskutek społecznych właściwości gospodarki rdzennej Rosji; właściwości wskazują technika na zastępy ludność zaś na bezprawie, zahukanie, ciemnotę i bezradność".

Na skutek tych warunków społecznych okłopotstwo carskiej Rosji nie było w stanie przełamać trudności wynikających z suchego klimatu rejonów południowych i południowo-wschodnich europejskiej części kraju, co powodowało stosunkowo niską gęstość zaludnienia i prowadziło do przewagi najbardziej ekstensywnych gałęzi rolnictwa i hodowli bydła.

W latach władzy radzieckiej w rejonach nawiedzanych przez posuchę nastąpiły zasadnicze zmiany w rolnictwie. Jednakże historycznie wytworzone tutaj szczególne cechy rolnictwa i specyficzne warunki naturalne dają się odczuć jeszcze w chwili obecnej na gęstości zaludnienia rejonów południowych i południowo-wschodnich europejskiej części ZSRR. W południowych okręgach Ukrainy gęstość zaludnienia jest nieco niższa niż w północnych. Słabo są zaludnione wschodnie ulegające posuchom rejony Północnego Kaukazu, nie mówiąc już o pustyniach i nawpółpustynnych obszarach Turkmeńskiej SRR i Kara-Kałpackiej ASRR. Stosunkowo rzadki stan zaludnienia utrudnia opanowanie bogactw naturalnych tych rejonów. Bogactwa naturalne jak również praca ludzką znajdującą swój wyraz w maszynach, surowcu i paliwie, można uruchomić i wprześć do służby dla gospodarki narodowej tylko dzięki zastosowaniu żywej pracy. "Żywa praca musi zawiązać tymi rzeczami, musi wskrzesić je z martwych, przekształcić je z możliwych tylko w rzeczywiste i czynne wartości użytkowe" ^{1/}. W celu opanowania bogactw naturalnych oraz intensyfikacji rolnictwa w rejonach wielkich budowli okaże się w wielu wypadkach konieczne skierowanie tam robotników z innych rejonów kraju. Jeszcze większą rolę w dziele likwidacji niedoboru siły roboczej winny odegrać środki zmierzające do podniesienia wydajności pracy; wśród nich specjalne miejsce przypadnie elektryfikacji przemysłu, rolnictwa i transportu, co pozwoli podnieść poziom techniczny ważniejszych gałęzi gospodarki tych rejonów.

Już teraz, kiedy narazie organizuje się dopiero bazę materialno-produkcyjną gigantycznych budowli, wyrastają nowe miasta jak Komsomolsk nad Wołgą w rejonie kujbyszewskiej elektrowni wodnej, Techja-Tasz nad rzeką Amu-Daria i inn. Na lewym brzegu Wołgi, w miejscu, gdzie do niej wpada Achtuba, zostało założone miasto budowniczych stalingradzkiego węzła wodnego obliczone na 65-70.000 mieszkańców. Buduje się tu murowane domy trwałego typu. Miasto to w przyszłości połączy się ze Stalingradem, który dzięki rozwojowi budownictwa przemysłowego na bazie stalingradzkiej elektrowni wodnej stanie się jednym z największych miast kraju. Poważnie zwiększy się ludność wielu innych miast nadwołżańskich, szczególnie Kujbyszewa, w rejonie którego tworzy się korzystne warunki dla rozwoju różnorodnej produkcji potrzebującej dużych ilości energii. Radykalnie zmieniają się warunki życia w Zachodniej Turkmenii, będą bowiem szerzej wykorzystywane jej bogactwa naturalne, dzięki czemu znacznie zwiększy się ludność Krasnowodzka, Nebit-Daga, i innych miast tej części republiki. W nowych, powstających dzięki melioracjom wodnym, oazach Azji Środkowej i niziny Nadkaspjskiej powstaną dziesiątki miast i osiedli.

W poważnym stopniu podwyższy się także poziom rozwoju gospodarczego i kulturalnego wielu rejonów Turkmenii, Kara-Kałpakii i Zachodniego Kazachstanu - tych nie tak dawno zacofanych kresów kraju.

Wielkie budowle komunizmu sprzyjają wcieleniu w życie wskazań XVIII Zjazdu WKP/b/ o konieczności zbliżenia przemysłu

^{1/} Marks, Kapitał, Wyd. "Książka i Wiedza" tom I str.190

do źródeł surowca oraz rejonów spożycia w celu likwidacji nieracjonalnych i zbyt dalekich przewozów, jak również dalszego podnoszenia na wyższy poziom dawniej upośledzonych gospodarczo okręgów ZSRR. Urzeczywistniając te wskazania partii, naród radziecki pod mądrym kierownictwem wielkiego Stalina osiągnie dalszy wzrost i przyspieszy tempo marszu ku komunizmowi.

Woprosy Ekonomiki Nr.10

154

